

ศาสตราจารย์ ดร.চারণ ৰাঁজৰী প.চ., প.ম.

১৬ অক্টোবৰ ১৯৯৬

บุญรพา

อนุจิวิวัฒน์ อนุประ

แสดง
สวด
ยรติ
จารย์
ะปิติ
๒๕๕๔

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ
ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัณฑิต ป.ช., ป.ม.

ณ เมรุวัดธาตุทอง
เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

หมายรับสั่งที่ ๕๕๘๕

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ศาสตราจารย์อารง บัวศรี ป.ช.,ป.ม. อายุ ๘๒ ปี ข้าราชการบำนาญ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กราบถวายบังคมลาถึงแก่อนิจกรรมเนื่องจากเลือดออกในทางเดินอาหาร ณ โรงพยาบาลรามธิบดี กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลา ๒๑.๐๐ น.

วันเสาร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมด้วย เครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลา ๗ วัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี่ กลองชนะประโคม เวลาพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๓ คืน.

ประภาพรรณ/พิมพ์/ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำมายเรียน เจ้าภาพศพ ศาสตราจารย์อารง บัวศรี
	เพื่อทราบ	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
		เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๓๘๘๒

สำนักพระราชวัง

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

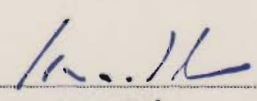
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าฯ ให้ นายดิเรกวัฒน์ สุจริตกุล
เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าโกศศพ ศาสตราจารย์อึ้ง บั้วศรี ป.ช.,ป.ม. ที่ศาลา ๗ วัดธาตุทอง เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร

วันอังคารที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลา ๑๙.๐๐ น.

ค.ม.ก.ช./พิมพ์ / *พิมพ์* / ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำมายเรียน เจ้าภาพศพ ศาสตราจารย์อึ้ง บั้วศรี เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๕๕ > ๘

สำนักพระราชวัง

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดให้ นายอนุรักษ์ ธนานันท์ เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าโกศศพ ศาสตราจารย์อารง บัวศรี ป.ช., ป.ม. ที่ศาลา ๗ วัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลา ๑๘.๔๕ น.

ค.ม.ก.ช. / พิมพ์ / ส.ค.ม. / ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ ศาสตราจารย์อารง บัวศรี เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

[Handwritten signature]

ผู้รับรับสั่ง

[Small handwritten mark]

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๓๘๘๘

สำนักพระราชวัง

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ โปรดให้ นางสาวจิรฤติกาล เรืองรัตน์
เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าโกศศพศาสตราจารย์อึ้ง บั้วศรี ป.ช.,ป.ม. ที่ศาลา ๗ วัดธาตุทอง เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร

วันอังคารที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๓๐ น.

ค.ม.กษ./พิมพ์ / *[Signature]* / ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ ศาสตราจารย์อึ้ง บั้วศรี
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

[Signature]

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๖๖๑๑

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๑๘ เมษายน ๒๕๕๔

พระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์อารง บัวศรี ป.ช., ป.ม. ข้าราชการบำนาญ
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ เมรุวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๕.๐๐ น. เชิญหีบศพออกตั้งบำเพ็ญกุศล
ณ ศาลาวัดธาตุทอง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตั้งประดับ

วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๕.๐๐ น. เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ
แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร ๕ ไตรทอดถวายพระสงฆ์บังสุกุล แล้วพระราชทานเพลิง.

ประกาศพระบรม/พิมพ์ /ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ ศาสตราจารย์อารง บัวศรี
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ว่า ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี กราบถวายบังคมลา ถึงแก่อนิจกรรม ณ โรงพยาบาลรามธิบดี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมเครื่องเกียรติยศประกอบศพ โศกแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปีกลองชนะประโคมเวลารับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ และมีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม ๓ คีน อีกทั้งในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พระราชทานผ้าไตร ๕ ไตรทอดถวายพระสงฆ์บังสุกุลแล้วพระราชทานเพลิง ณ วัดธาตุทอง

พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมนี้เป็นเกียรติยศอย่างสูงสุดแก่ ศาสตราจารย์ ดร.อ่าง บัวศรี ซึ่งครอบครัวจักจดจำรำลึกสืบไปชั่วกาลนาน

ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้และจักเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม เพื่อเป็นสรรพลีริมงคลแก่ข้าพระพุทธเจ้าและวงศ์ตระกูลตลอดไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรชญา บัวศรี

นายสหภาพ และนางศศิภา โสมศุภามาศ

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ป.ช., ป.ม.

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ว่า ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี กราบถวายบังคมลา ถึงแก่อนิจกรรม ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพวงมาลาวงหน้าโกศศพ เป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงยิ่งแก่ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี และครอบครัว

ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาทด้วยความปิติซาบซึ้ง และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น และจักขอเทิดทูนพระมหากรุณาธิคุณไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ด้วยความจงรักภักดีตลอดชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชญา บัวศรี

นายสหภาพ และนางศศิภา โสมสุภามาศ

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบฝ่าพระบาทว่า ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี ได้กราบถวายบังคมลาถึงแก่อนิจกรรม ณ โรงพยาบาลรามาริบัติ ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพวงมาลาวางหน้าโกศศพ เป็นพระกรุณาธิคุณอย่างสูงยิ่งแก่ ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี และครอบครัว

ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอกราบแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความปีติซาบซึ้งและสำนึกในพระกรุณาธิคุณ เหลือสิ้นพันประมาณ

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชญา บัวศรี
นายสหภาพ และนางศศิภา โสมศุภามาต

สำนึกในพระกรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบฝ่าพระบาทว่า ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี ได้กราบถวายบังคมลาถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ทรงพระกรุณาประทานพวงมาลาวางหน้าโกศศพ นับเป็นพระกรุณาอย่างสูงแก่ ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี และครอบครัวอย่างหาที่สุดมิได้

ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอกราบพระบาท ด้วยความปลาบปลื้มและซาบซึ้งในพระกรุณาเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้

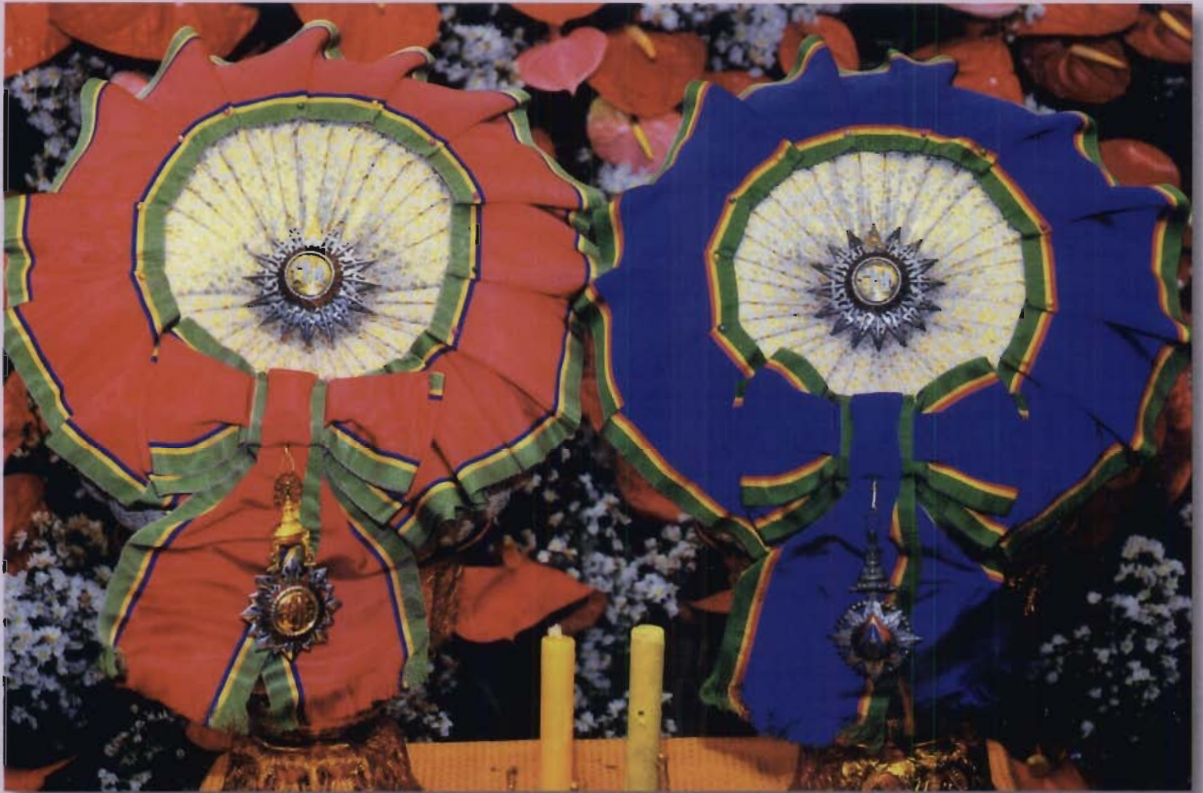
ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

ข้าพระพุทธเจ้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชญา บัวศรี

นายสหภพ และนางศศิภา โสมศุภามาต

พิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ
วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔
ศาลา ๗ วัดธาตุทอง

ประวัติและผลงาน

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ที่จังหวัดยะลา เป็นบุตรของ ขุนสารีรัฐวินิจ (จ่าบุญ บัวศรี) และคุณแม่คำป็น บัวศรี มีพี่น้องจำนวน ๓ คน คือ

๑. นายไฉยง บัวศรี (ถึงแก่กรรม)
๒. นายอ่าง บัวศรี
๓. คุณหญิงพูนศรี ถมั่งรักษ์สัตว์ (ถึงแก่กรรม)

สมรสกับ นางสาวชिरญา ชินวิทย์ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ มีธิดา ๒ คน คือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัชญา บัวศรี
๒. นางศศิภา บัวศรี โสมศุภามาศ

การศึกษา

- จบระดับประถมศึกษา โรงเรียนเคนเน็ธแมคเคนซี จังหวัดลำปาง
- จบระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน
- ๒๔๘๖ - วิทยาศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๒๔๙๕ - M.A., Ohio State University, U.S.A (Fulbright Scholarship)
- ๒๔๙๗ - ED. D., Columbia University, U.S.A (ทุน ก.พ.)
- ๒๕๐๗ - วุฒิปัตร์ด้าน Manpower Planning จาก Washington, U.S.A. และ Berlin, Germany
- ๒๕๑๖ - วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น ๑๖
- ๒๕๒๙ - ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ๒๕๓๘ - ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตำแหน่งทางวิชาการ

- ๒๔๙๐ - ๒๔๙๗ - ครูโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ลำปาง
- ๒๔๙๗ - ๒๔๙๘ - อาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แผนกฝึกหัดครู
- ๒๔๙๘ - ๒๕๐๒ - รองอธิการบดี วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน (มหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจุบัน)

- ๒๕๐๒ - ๒๕๐๓ - ศึกษาพิเศษ กทมการฝึกหัดครู
- ๒๕๐๔ - ๒๕๐๕ - หัวหน้ากองโรงเรียนฝึกหัดครู กทมการฝึกหัดครู
- ๒๕๐๖ - ๒๕๑๐ - หัวหน้าฝ่ายวิจัยและวางแผนการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
- ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ - หัวหน้าฝ่ายวิจัยและวางแผน สำนักงานสภาการศึกษา
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๒๕๑๔ - ๒๕๑๗ - เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ
- ๒๕๑๗ - ๒๕๒๔ - ผู้เชี่ยวชาญการศึกษา องค์การยูเนสโก กรุงเทพฯ ฯ
- ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗ - ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาการอุดมศึกษาของ Asian Development Bank ประจำประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 - ศาสตราจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งทางการเมือง

- สมาชิกสภาแห่งชาติ
- ๒๕๑๒ - ๒๕๑๖ - วุฒิสมาชิก
 - ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รองประธานคณะกรรมการ
ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และการประสานงานกับองค์กรวุฒิสภา
ระหว่างชาติ

ผลงานด้านวิชาการ

- ๒๕๓๔ - ๒๕๓๘ - อุปนายกสภามหาวิทยาลัยบูรพา
 - กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
 - กรรมการอำนวยการโครงการศึกษาปัญหาและเสนอทาง
แก้ปัญหายของสังคมโดยการพัฒนาวัฒนธรรม
 - กรรมการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
 - กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ
 - กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการพัฒนา
หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ

- ประธานคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ทางการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
- ประธานคณะกรรมการบัญญัติศัพท์สาขาปรัชญาการ
ศึกษา ในคณะกรรมการสารานุกรมศัพท์ทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย และที่ปรึกษาของ
นายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทยทุกสมัย
- ที่ปรึกษาของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย

ผลงานสิ่งพิมพ์

- หนังสือ “ทฤษฎีหลักสูตร” โครงการพัฒนการศึกษา ของกระทรวง
ศึกษาธิการ (๒๕๐๓)
- หนังสือ รวมบทความทางการศึกษา หลักการบริหารและหลักการสอน
กรรมการฝึกหัดครู (๒๕๐๕)

- คัพท์ทางการศึกษาด้านปรัชญาการศึกษา ในหนังสือ “ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๒๕๓๑ พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ๒๕๓๒
- บทความในสารานุกรมคัพท์ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เช่น บทความเรื่อง “โยนิโสมนสิการในทัศนะของพระธรรมปิฎก” ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย และ ประถมาภรณ์ช้างเผือก และเหรียญจักรพรรดิมาลา เป็นเกียรติยศ ก่อนที่จะลาออกจากราชการขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการคนแรกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อมาทำงานในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรที่องค์การ UNESCO ประจำภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก สังกัดองค์การสหประชาชาติ จนเกษียณจากงานขององค์การสหประชาชาติ ใน พ.ศ. ๒๕๒๔

นอกจากนี้ยังได้รับโล่เกียรติยศจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สมาคมต่างๆ ซึ่งท่านได้ทำประโยชน์ให้หรือเห็นคุณค่าในผลงานของท่านอีกมากกว่า ๓๐ โล่

แต่ที่ท่านภาคภูมิใจที่สุดคือ โล่พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ โล่รางวัล “มหิดลวรานุสรณ์” ประจำปี ๒๕๕๒ ที่มอบให้แก่ผู้ที่ทำประโยชน์ให้สังคมอย่างต่อเนื่องในด้านพัฒนาสังคม โดยสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ กราบบังคมทูลขอพระราชทาน

เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดีและการอุทิศตนของท่านที่มีต่อมหาวิทยาลัยบูรพาตลอดมา คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ลงมติให้ใช้ชื่อของท่านเป็นชื่อของตึกหอประชุมที่สร้างขึ้นใหม่ว่า “ตึกหอประชุมอ่าง บัวศรี” และในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็ประกาศให้วันที่ ๑๑ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวัน “อ่าง บัวศรี” ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะเป็นเจ้าภาพจัดงานเป็นประจำทุกปี เพื่อฉลองวันเกิดและรำลึกถึง ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ผู้บุกเบิกมหาวิทยาลัยและผู้มีความเป็นครูในจิตวิญญาณเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ร่วมงานและศิษย์ทั้งหลาย ท่านอาจารย์ซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง เมื่อลูกศิษย์และคณาจารย์มาเยี่ยม และท่านได้จากไปอย่างสงบเมื่อคืนวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ท่ามกลางความโศกเศร้าเสียใจและอาลัยรักของครอบครัว เพื่อน และศิษย์ทุกคน

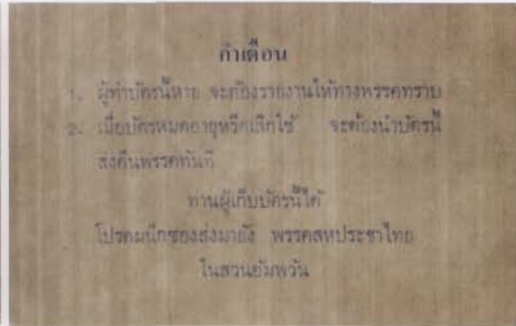
ศาสตราจารย์ ดร. อังรต บัณฑิต ป.ช., ป.ม.

ทำงานที่กระทรวงศึกษาธิการ

ประชุมต่างประเทศ

ชีวิตการเมือง

ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี ป.ช., ป.ม.

ครอบครัวของเรา

เป็นเจ้าภาพบรรพชาพระพนม
แดงปุ่น ปัจจุบันได้รับพระราชทาน
สมณศักดิ์ เป็นพระกิตติเมธี
รองเจ้าอาวาสวัดพุทธคัลลัส
สหรัฐอเมริกา

บริจาคห้องสมุดคอมพิวเตอร์
โรงเรียนเคนเนธแมคเคนซี จังหวัดลำปาง

ฉลอง ๗๒ ปี

ทำบุญครบอายุ ๘๘ ปี ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

ศาสตราจารย์ ดร. ช่าง บัณฑิตี ป.ช., ป.ม.

เบ็ดเตล็ด

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔

บทความทางการศึกษา

คำขวัญ

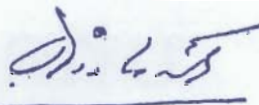
ของ

รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

ครั้งนี้ นับเป็นครั้งที่สองที่นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ได้จัดพิมพ์หนังสือขึ้นเพื่อเผยแพร่กิจการ และชื่อเสียงของวิทยาลัย การออกหนังสือประจำปีนี้ ข้าพเจ้าเป็นผู้ให้ความสนับสนุนมาแต่ต้น และก็จะสนับสนุนต่อไปอีกทุกๆ ปี

ถึงแม้ว่าขณะนี้ ชื่อเสียงของวิทยาลัยได้แผ่กระจายออกไปทั่วประเทศไทยแล้วก็ตาม การกระทำในด้านการโฆษณาชื่อเสียงของวิทยาลัยก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่ ข้าพเจ้าเชื่อว่าพวกเราทุกคนคงมีความเห็นพ้องต้องกันในข้อนี้

ข้าพเจ้ากำลังมองดูผลแห่งความก้าวหน้าของวิทยาลัย จากการกระทำของนิสิตและอาจารย์ด้วยความกระตือรือร้นและอิมใจยิ่ง ทั้งมีความแน่ใจขึ้นทุกๆ วัน ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ของเราจะต้องมีอนาคตแจ่มใสอย่างไม่มีปัญหา ข้าพเจ้าหวังว่าท่านนิสิตทั้งหลายคงจะตระหนักในความจริงข้อนี้ และได้ช่วยกันในทุกๆ ทางที่จะส่งเสริมวิทยาลัยของเราให้เจริญยิ่งขึ้นไป

16 ม.ก. 25๓๐

สี่สิบสองปีมหาวิทยาลัยบูรพา

โดย : ดร. ธำรง บัวศรี

ข้าพเจ้าได้เคยบันทึกข้อความเกี่ยวกับสถาบันแห่งนี้ตั้งแต่เริ่มแรกที่มีการก่อตั้ง และได้กระทำต่อเนื่องกันมาเกือบทุกครั้งที่มีงานเทาทองคืนถิ่น ดังนั้นก่อนที่จะพูดถึงมหาวิทยาลัยบูรพาในวันนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอถือโอกาสนำเอาข้อเขียนเก่าๆ บางตอนมาเสนอไว้ในที่นี้ เพื่อว่าอย่างน้อยท่านผู้อ่านจะได้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้าในฐานะผู้บุกเบิกและช่วยสร้างสถาบันแห่งนี้ขึ้นมา

พฤษภาคม ๒๔๙๘

ที่ชายหาดบางแสนวันนั้นช่างเจียบเสียดจริง ๆ อาจเป็นเพราะไม่ใช่วันสุดสัปดาห์ก็ได้ แต่เมื่อได้ถามผู้ที่อยู่ที่นั่นดูก็ได้ความว่า แม้ในวันสุดสัปดาห์ก็จะมีคนไม่มากนัก เนื่องจากการคมนาคมไปมายังไม่ค่อยสะดวก ข้าพเจ้ายืนดูน้ำทะเลซัดหาดเข้าชายหาดเป็นระยะๆ คลื่นที่พุ่งเข้ามากระทบฝั่งนั้นมีทั้งเล็กทั้งใหญ่ แต่แล้วทั้งหมดก็แตกกระจายหายไป หลังจากนั้นก็มีคลื่นลูกใหม่เข้ามาแทนที่ เป็นดั่งนี้อยู่ตลอดเวลาไม่มีวันสิ้นสุด มองดูเผินๆ ก็น่าเบื่อหน่าย เลยทำให้คิดต่อไปว่าก็อะไรเล่าที่ทำให้ผู้คนทั้งหลายพากันติดอกติดใจทะเลกันนักหนา นอกจากความเค็มและความไม่เปลี่ยนแปลง แล้วก็ไม่เห็นมีอะไรอีก หรือบางทีสิ่งดังกล่าวนี้เองที่ทำให้คนติดใจ

ข้าพเจ้ามาวันนี้ความจริงไม่ได้ตั้งใจมาดูน้ำทะเล แต่เพราะจะต้องมาอยู่ที่นี้จึงได้เลยมาถึงชายหาดบางแสนนี้สิ่งที่ข้าพเจ้าถูกกะเกณฑ์ให้มาดูในวันนี้ก็คือ สวนมะพร้าวเก่าๆ อันเป็นที่รกร้าง เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ทำอะไรได้นอกจากยืนดูอยู่รอบนอก แล้วก็นึกปลงอนิจจัง นี่แหละหรือคือถิ่นที่อาตมาจะต้องมาหักร้างถางพงก่อร่างสร้างตัว ดงมะพร้าวอันเต็มไปด้วยขวากหนามเป็นที่อยู่ของงูและสัตว์เลื้อยคลานอื่นๆ ดังที่เห็นอยู่ในขณะนั้น ได้ถูกกำหนดขึ้นแล้วว่าจะเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาแห่งใหม่ ในชื่อว่า “วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน” ข้าพเจ้ากลับจากชายหาดมายืนดูสถานที่อีกครั้งหนึ่ง ลองหลับตานึกวาดภาพดูว่า ถ้าจัดสร้างสถานศึกษาขึ้นใหม่แล้วจะเป็นอย่างไร เมื่อเห็นสถานที่ที่ทอดนิกถึงมหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐอเมริกาที่อยู่ติดทะเล คิดน้ำไม่ไหว วิสคอนซิล มินนิโซตา บริดจพอร์ท ฯลฯ ที่นี้จะเป็นอย่างมหาวิทยาลัยที่กล่าวนามมาแล้วไม่ได้หรือ เราจะท้อแท้เพราะเจ้าป่าดงพงพีที่ขวางกั้นอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นละหรือ ทำไมเราจะสร้างสถานที่นี้ให้เป็นอุทยานอันสวยงามไม่ได้หรือ มันน่าจะเป็นไปได้ที่เราก็จะมีสถานศึกษาอันสวยงาม มีอาคารสถานที่

โอ้อ่างดงามเป็นศรีสง่าแก่เมืองชายทะเลแห่งนี้ ข้าพเจ้าเริ่มฝันและเก็บความฝันนั้นไว้ในใจ

กรกฎาคม ๒๕๔๘

เราเริ่มเปิดสอนนิสิตรุ่นแรกโดยอาศัยวิทยาลัยบางแสนซึ่งเป็นสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาเปิดสอนถึงชั้นเตรียมอุดมศึกษา เราอาศัยทั้งที่พัก ซึ่งใช้เป็นหอนอนนิสิต อาศัยสถานที่นอน ที่กิน ที่เล่น และทุกๆ อย่าง ตัวข้าพเจ้าก็อาศัยบังกะโลเล็กๆ ของวิทยาลัยซึ่งอยู่ที่ชายหาดด้านนอกและเมื่อทุกอย่างเริ่มขึ้นข้าพเจ้าไม่มีเวลาจะฝันถึงสิ่งที่อยู่ห่างไกลอีกต่อไป แต่แล้วก็อดฝันถึงสิ่งใกล้ตัวไม่ได้ ข้าพเจ้าหวนคิดถึงน้ำทะเล คิดถึงความเค็ม คิดถึงระลอกคลื่น คิดถึงความงดงามอันไม่เปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้าฝันว่าถ้าคนยังติดใจน้ำทะเลและชายหาดบางแสนได้ ทำไมข้าพเจ้าจะทำให้คนติดใจลูกศิษย์ของข้าพเจ้าบ้างไม่ได้เจียวหรือ คนเราจะรักกันชอบกัน และติดใจซึ่งกันและกันนั้นก็คงไม่มีอะไรยิ่งไปกว่า ความมีน้ำใจต่อกัน แต่สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าหากไม่มีรากฐานมาจากความอดทนหนักเอาเบาสู้ ซึ่งตรงต่ออุดมการณ์ ข้าพเจ้าเริ่มวางแผนเพื่อการนี้ด้วยการเคี้ยวเข็ญทุกคนแม้แต่ตัวเองให้รู้จักว่าการทำงานหนักนั้นคืออย่างไร และให้เข้าใจว่า งานหนักไม่เคยทำให้ใครตาย มีแต่จะสร้างความแข็งแกร่งทั้งกายและใจให้เกิดขึ้นเท่านั้น

การที่ต้องอาศัยเขาอยู่ทำให้ข้าพเจ้ามีเวลาคิดถึงเรื่องงานของตัวเองได้มากกว่าปกติ เพราะไม่ห่วงเรื่องการบริหารภายใน การดูแลอาคารสถานที่ อาหารการกิน ฯลฯ งานหนักเฉพาะหน้าในระยะนี้ก็คือ การดูแลการก่อสร้างอาคารใหม่ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งจะต้องให้เสร็จทันใช้ในปีการศึกษาหน้า อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่ต้องยุ่งกับงานบริหารมากนัก ข้าพเจ้าก็มีโอกาสได้ฝันต่อไป ข้าพเจ้าหวนกลับไปคิดถึงมหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐอเมริกาที่กำเนิดเกิดขึ้นจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่เจริญจนอิมตัวแล้วไม่อาจหยุดยั้งอยู่แต่เพียงเป็นวิทยาลัยที่ผลิตครูและนักการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นจะต้องแปรรูปเป็นมหาวิทยาลัยไปในที่สุด วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนก็คงเป็นเช่นเดียวกัน ที่นี่น่าจะเป็นมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอนาคตต่อไป ข้าพเจ้าฝันทั้งที่ตัววิทยาลัยยังไม่มีอะไรเป็นตัวของตัวเองแม้แต่อย่างเดียว คิดๆ ดูก็น่าหัวเราะแต่ก็อดฝันไม่ได้ เมื่อหลับตานึกกวาดภาพดูก็เห็นว่างานนี้จะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้รวมพื้นที่ทั้งหมดวิทยาลัยบางแสนและวิทยาลัยวิชาการศึกษาเข้าด้วยกัน แต่มันจะเป็นไปได้หรือในเมื่อมันเป็นการศึกษาต่างระดับกัน และเจ้าของที่ก็หวงของเขา ตกลงข้าพเจ้าก็ได้แต่ฝันไปอีกละคร่กมั่ง

มีนาคม ๒๕๕๓

“...วิทยาลัยยังอยู่ในฐานเยาว์วัยอย่างที่สุด แต่ถึงกระนั้นก็ตาม มีข้อน่าสังเกตอยู่ว่ากิจการของวิทยาลัย ได้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อย ทั้งๆ ที่ยังไม่มีอะไรเป็นตัวของตัวเองแม้แต่อย่างเดียว ทุกสิ่งทุกอย่าง กำลังอยู่ในระหว่างการทำที่จะต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ทั้งสิ้น ความสำเร็จต่างๆ นับแต่ต้นเป็นความสำเร็จที่เกิดจากการแก้ปัญหา การพัฒนาอุปสรรคนานาประการ เราได้ประสบกับปัญหาการหานิสิตเข้า มาศึกษา ปัญหาการหาอาจารย์มาทำการสอน การจัดที่พักอาศัย การเลี้ยงดูตลอดจน อาคารเรียน ปัญหาในด้านการเรียนการสอน การปกครอง การปรับปรุงการสอนและการจัดโปรแกรมการสอน ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหาเบื้องต้น ในระยะต่อมาเรายังได้เผชิญกับปัญหาการก่อสร้างอาคารใหม่ การจัดหาอุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่างๆ สำหรับอาคารใหม่ การเตรียมการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาเข้ามาเป็นนิสิตและการจัดหาอาจารย์เพิ่มเติมตามโครงการที่ได้กำหนดไว้ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้บางอย่างก็ได้สำเร็จไปแล้วบางอย่างก็กำลังอยู่ในระยะดำเนินการ อุปสรรคในเรื่องสถานที่ ตัวบุคคล การเงิน การคมนาคม การขนส่ง ตลอดจนจนความเป็นผู้ใหม่ต่องานเป็นเหตุให้งานล่าช้า หรือไม่ก็ขาดประสิทธิภาพอันสมบูรณ์ไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามพวกเราทุกคนยอมอ้อมใจได้ว่าอย่างน้อยที่สุดวิทยาลัยของเรากำลังแปรรูปจากที่ไม่มีอะไรมาเป็นความมีทุกสิ่งทุกอย่างเป็นของตัวเอง ในด้านวัตถุเรากำลังมีอาคารสถานที่ของเราเอง เราจะมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่กล้าอวดผู้อื่นได้ว่าทันสมัยที่สุดและมีคุณภาพยอดเยี่ยมในด้านการเรียนการสอน เรากล้าอวดได้ว่าโปรแกรมการสอนของเราได้ถูกจัดขึ้นให้อยู่ในลักษณะที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด...ในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนช่วยจรรโลงกิจการของวิทยาลัยปัจจุบันนี้ จึงใคร่ฝากความหวังไว้แก่ประชาชนชาวไทยทุกท่านว่าต่อไปนี้เราจะมีสถาบันการศึกษาชั้นสูง ซึ่งมีคุณภาพยอดเยี่ยมเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่กุลบุตร กุลธิดาจะได้รับโอกาสในด้านการศึกษาอันจะช่วยบรรเทาความหวังเฝ้ายิ่งของเราได้เป็นอันมาก.....”

มิถุนายน ๒๕๕๓

เราย้ายจากวิทยาลัยบางแสนมาอยู่ในที่ของเราแล้วระยะต้นนี้มีหอนอนเพียงสองหลังและตึกอำนวยการหนึ่งหลัง โรงอาหารยังเป็นโรงมุงจากอยู่ โรงอาหารตัวจริงยังอยู่ระหว่างก่อสร้าง แต่เราก็ภาคภูมิใจและต่างรู้สึกตื่นเต้นที่ได้มาอยู่ในที่ใหม่ ซึ่งเป็นที่ของเราเอง งานระยะนี้เป็นระยะสร้างตัว แต่สำหรับข้าพเจ้ามันไม่ใช่เป็นการสร้างตัวอย่างธรรมดา มันเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นงานที่จะต้องวางรากฐานวัฒนธรรมให้แก่สถาบันใหม่แห่งนี้ เมื่อนึกย้อนหลังไปข้าพเจ้าขอขอบคุณเพื่อนร่วม

งานและนิสิตในสมัยนั้นทุกคนทำงานหนัก ทุกคนถูกข้าพเจ้าเคี่ยวเข็ญ ทั้งดู ทั้งปลอบ ฯลฯ ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เป็นการทำงานแข่งกับเวลา เพื่อสร้างชื่อเสียงและความเป็นปึกแผ่นให้แก่สถาบันนี้โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ระเบียบนี้ข้าพเจ้าฝืนน้อยลงและได้กระทำการหลายสิ่งหลายอย่างชนิดที่นักบริหารน้อยคนนักจะกล้าเสี่ยง และแล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็ค่อยๆ ปรากฏเป็นรูปเป็นร่างขึ้น ข้าพเจ้าเริ่ม ฝืนต่อไป เป็นความฝืนที่มุ่งสร้างลูกศิษย์ของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าอยากเห็นเขาแกร่ง มีมานะอดทน ซื่อสัตย์ รักหมู่คณะ มีอุดมการณ์ ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้เห็นเป็นตัวอย่าง แม้จะเหนื่อยแสนเหนื่อยข้าพเจ้าไม่เคยปริปากไม่เคยแสดงความอ่อนแอให้ใครเห็น ตลอดเวลาข้าพเจ้าจะเป็นคนที่ตื่นเช้าที่สุด และจะไม่เข้านอนจนกว่าจะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในสถาบันของเราอยู่ในสภาพเรียบร้อย

วันเวลาผ่านไปด้วยบรรยากาศที่บางครั้งดิ่งเครียดจนทุกคนแทบจะทนไม่ได้ แม้ข้าพเจ้าเองก็เถอะไม่ใช่ว่าจะไม่สำนึกในความดิ่งเครียดนั้น แต่เราก็ผ่านการทดลองต่างๆ มาได้ ในขณะที่นั้นข้าพเจ้าไม่ได้หวังอะไรมากไปกว่าขอให้เวลาผ่านไปอีกสักระยะหนึ่ง ซึ่งเมื่อทุกคนชินกับการที่ต้องปรับพฤติกรรมให้เข้ากับสภาพใหม่แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างก็คงจะเป็นเรื่องปกติธรรมดา ความดิ่งเครียดก็จะผ่อนคลายเป็นเอง ความฝืนของข้าพเจ้าเวลานั้นไม่มีอะไรมากไปกว่าการได้เห็นลูกศิษย์ทุกคนที่ออกไปจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เป็นผู้มึนลักษณะแตกต่างไปจากที่อื่นๆ ให้เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักการศึกษาว่า ที่นี่แหละคือ แหล่งที่ผลิตบัณฑิตชั้นเยี่ยมของเมืองไทย

พุทธศักราช ๒๕๐๑

“...เมื่อพิจารณาจากเหตุผลที่ว่า การสถาปนาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้นก็เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติตามแนวใหม่อันมีวัตถุประสงค์ในการขยายการศึกษาออกไปยังส่วนภูมิภาคและเมื่อพิจารณาต่อไปว่าวิทยาลัยแห่งนี้ควรจะได้เป็นศูนย์กลางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศแล้วก็พอจะอนุมานได้ว่าอีกไม่ช้าไม่นาน เราคงจะได้เห็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนแยกตัวออกเป็นอิสระ เราคงจะได้เห็นวิทยาลัยชั้นสูงอื่นๆ เกิดขึ้นในท้องถิ่น อาณาบริเวณที่ไกลเคียงและในที่สุดเราคงจะได้เห็นมหาวิทยาลัยของส่วนภูมิภาคแห่งนี้เกิดขึ้น.....”

มิถุนายน ๒๕๐๒

บัณฑิตรุ่นแรกของเรา กำลังจะสำเร็จการศึกษาในปลายปีนี้ แต่ข้าพเจ้าไม่ได้มีโอกาสได้เห็นเขาได้รับปริญญา เหตุการณ์และโชคชะตาชีวิตทำให้ข้าพเจ้าต้องจากสถานที่

แห่งนี้ สถานที่ซึ่งข้าพเจ้าได้พยายามปลูกปล้ำทุกวิถีทางเพื่อความอยู่รอดและความก้าวหน้า ข้าพเจ้าจากมาด้วยความเสียดาย เสียดายเพราะเคยฝันไว้ว่าอย่างน้อยใครจะได้เห็นบัณฑิตที่ข้าพเจ้ายึดถืออยู่สัก ๔ รุ่น ก็คงจะเป็นเครื่องทดสอบได้ว่าความพยายามที่จะบรรลุความฝันของข้าพเจ้านั้นเป็นจริงได้หรือไม่เพียงใด

ข้าพเจ้าจากมาโดยทิ้งนิสิตไว้เบื้องหลังจำนวนสี่ร้อยเศษซึ่งทั้งหมดอยู่ประจำที่วิทยาลัยเป็นการขยายตัวในระยะเวลาอันสั้นเท่าที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสปฏิบัติงานอยู่ที่นั่น เมื่อหวนคิดถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วของนิสิตในขณะนั้นก็อดอัศจรรย์ใจไม่ได้ว่า อะไรเป็นแรงจูงใจให้เขาเหล่านั้น ผู้ที่ได้ร่วมงานและได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับข้าพเจ้า สามารถยืนหยัดทนต่อความกดดันอยู่ได้ ในเมื่อน้ำดื่มก็ต้องอาศัยน้ำฝนโดยตลอด น้ำอาบน้ำใช้ก็ขาดแคลนอย่างบอกไม่ถูกบางครั้งต้องยกยอดกันไป และมีการขุดบ่อทรายเพื่อหาน้ำไว้อาบไว้ใช้ ห้องเรียนหรือก็ยังไม่มีการก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นโดยเฉพาะ เราใช้ห้องในตึกอำนวยการบางห้องและใช้ชั้นล่างของหอนอนเป็นห้องเรียน และเราแก้ปัญหาห้องเรียนไม่พอด้วยการยืดเวลาเรียนในแต่ละวันออกไปและจัดสอนทุกชั่วโมง เพื่อให้มีโอกาสใช้ห้องเรียนได้มากขึ้น ด้วยวิธีการดังกล่าวเวลารับประทานอาหารกลางวันของนิสิตจึงต้องจัดใหม่ ให้มีช่วงเวลายาวขึ้นทำความยุ่งยากแก่ฝ่ายจัดอาหารมากขึ้น ดูไปแล้วชีวิตของพวกเราชาววิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ไม่มีอะไรน่าอภิรมย์นัก ข้าพเจ้าหวนระลึกถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมามีชีวิต ตอนนั้นก็อดขอบคุณอาจารย์ นิสิตและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายเสียมิได้ ข้าพเจ้าไม่เคยลืมความอดทน ความเสียสละของทุกคนที่ได้ช่วยกันก่อสร้างวิทยาลัยของเราขึ้นมา

การจากมาของข้าพเจ้าในครั้งนั้นไม่ได้ทำให้ข้าพเจ้าลืมหรือทอดทิ้งความฝันที่เคยมีอยู่เลย ทุกๆ ครั้งที่ได้ทราบข่าวการเปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้าคอยติดตามฟังข่าวด้วยความสนใจ และเมื่อได้ทราบว่ามีความเจริญก้าวหน้าเกิดขึ้นข้าพเจ้าก็พลอยภาคภูมิใจและปลาบปลื้มใจไปด้วย

ตุลาคม ๒๕๑๕

ข้าพเจ้าจากมาสิบสามปีแล้ว แต่สายสัมพันธ์ที่มีต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ก็คงแนบแน่นอยู่ไม่เสื่อมคลาย ข้าพเจ้าปลื้มใจจนบอกไม่ถูกในเมื่อทุกครั้งที่ข้าพเจ้าไปเยี่ยมสถานศึกษาแห่งนี้ จะได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นเสมอ ตลอดเวลาข้าพเจ้าได้ข่าวอยู่บ่อยๆ ถึงการที่มีผู้กล่าวขวัญถึงปัญหาของเราว่ามีคุณลักษณะที่ดีงามหลายอย่างทำให้อดปลื้มใจไม่ได้ ถึงแม้ว่าจะจากมานานข้าพเจ้าก็ยังถือว่าตนเองเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของสถานศึกษาแห่งนี้คนหนึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาข้าพเจ้าได้

เห็นเพื่อนร่วมงานมีความเป็นปึกแผ่น ได้เห็นลูกศิษย์เก่าของเราหลายคนก้าวหน้าทั้งในด้านการงานและส่วนตัว ทำให้อดนึกไม่ได้ว่าสิ่งที่ได้เคยฝันไว้ นั้นมิใช่ความฝันที่เลื่อนลอยแต่อย่างใด

การเดินทางของนิสิตเมื่อ ๒๙ กันยายน เพื่อเรียกร้องให้มีการยกฐานะวิทยาลัยขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ทำให้ข้าพเจ้าต้องนึกย้อนไปถึงความฝันแต่เดิมๆ อีกเพียงสิบเจ็ดปีเท่านั้น วิทยาลัยกำลังจะกลายเป็นมหาวิทยาลัยไปแล้วหรือนี้ ค่อนข้างเร็วพอดู ถ้าหากเป็นจริงอย่างว่า ชีวิตของข้าพเจ้าน่าจะได้สมหวังตั้งใจนึก ถึงแม้ว่าความฝันจะไม่เป็นจริงทั้งหมด แต่ก็เกือบครบบริบูรณ์

หมายเหตุ ในปี ๒๕๑๗ โดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้รับการเปลี่ยนฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๗ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนจึงมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ไปด้วย

๘ กรกฎาคม ๒๕๒๓

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้ผ่านประสบการณ์ต่างๆ มาถึง ๒๕ ปี เปรียบเสมือนหนุ่มสาวที่กำลังอยู่ในวัยฉกรรจ์ กำลังอยู่ในช่วงที่จะต้องตัดสินใจว่าจะกำหนดอนาคตของตนว่าควรเป็นอย่างไรดี ในฐานที่ข้าพเจ้าได้เคยมีส่วนช่วยจรรโลงสถานศึกษาแห่งนี้มาแต่ต้นจึงใคร่ขอเสนอความรู้สึกนึกคิดบางประการ ซึ่งหวังว่าอาจยังคุณประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะในแง่ที่ว่าต่อไปนี้เราควรจะทำอะไรกัน

ตามความเห็นของข้าพเจ้านั้น สิ่งแรกที่เกี่ยวข้องกับสถาบันนี้น่าจะได้กระทำก็คือ การพิจารณาทบทวนย้อนหลังไปว่า นับแต่แรกเริ่มที่ได้มีการก่อตั้งสถาบันของเราได้มีวิวัฒนาการและมีความเจริญเติบโตก้าวหน้ามาอย่างไร ได้ใช้เวลาเท่าใด จึงได้เปลี่ยนสภาพจากวิทยาลัยมาเป็นมหาวิทยาลัย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อจุดยืนและเอกลักษณ์ของสถาบันอย่างไรบ้าง ในปัจจุบันนี้มีอะไรที่นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์นี้เป็นที่รู้จักและแพร่หลายในหมู่นิสิตนักศึกษา อาจารย์ ตลอดจนบุคคลในสังคมหรือไม่ มีอะไรเป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข และมีอะไรที่เป็นจุดเด่นที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เด่นดังยิ่งขึ้น

สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาในอันดับต่อไปนี้ก็คือ การกำหนดทิศทางและอนาคตของสถาบัน การที่วิทยาลัยเปลี่ยนสภาพเป็นมหาวิทยาลัยนั้นมิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงแต่เพียงชื่อ หรือเป็นแต่เพียงการเพิ่มขอบข่ายของงานให้มากขึ้นเท่านั้น จุดสำคัญ

อยู่ที่ทิศทางที่มหาวิทยาลัยจะก้าวไปข้างหน้า อาทิ จะมุ่งเน้นในด้านงานวิจัย และความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างบริสุทธิ์ หรือจะเน้นในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน หรือเพื่อการพัฒนาสังคมที่อยู่ในอาณาบริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัย เป็นต้น การกำหนดทิศทางดังกล่าวนี้นับเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะเป็นเครื่องชี้ถึงจุดยืนและการสร้างเอกลักษณ์ของสถาบันในโอกาสต่อไป

กรกฎาคม ๒๕๕๐

นับเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้เขียนเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาอันเก่าแก่ที่ข้าพเจ้าได้เคยอยู่อาศัยและปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สถาบันอันเคยมีนามว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ซึ่งบัดนี้ได้เปลี่ยนฐานะมาเป็นมหาวิทยาลัยบูรพาเต็มรูปแบบแล้ว สมดังที่ข้าพเจ้าเคยฝันไว้ ว่าที่นี่จะเป็นมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกในอนาคต ปีนี้ถ้านับเวลาตั้งแต่ที่มีการก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ สถาบันแห่งนี้ก็มีอายุถึง ๕๒ ปี มหาวิทยาลัยบูรพาจัดว่าเป็นหนุ่มใหญ่เต็มตัวทีเดียว ด้วยวัยสี่สิบสอง มหาวิทยาลัยแห่งนี้กำลังเติบโตอย่างน่าทึ่ง สมกับคำที่กล่าวว่าชีวิตเริ่มต้นที่อายุ ๔๐ ปี มหาวิทยาลัยบูรพาได้ผ่านพ้นจุดทะยานขึ้นและกำลังพุ่งสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ต้องขอขอบคุณผู้บริหารชุดนี้รวมทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ข้าพเจ้าปลื้มใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นความก้าวหน้าของสถาบันอันเป็นที่รักแห่งนี้ เป็นที่เชื่อได้ว่าอีกไม่ช้าไม่นาน มหาวิทยาลัยบูรพาจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแนวหน้าของประเทศสมดังความฝันของข้าพเจ้าที่ว่า ที่นี่แหละคือแหล่งที่ผลิตบัณฑิตชั้นเยี่ยมของเมืองไทย

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

กับการพัฒนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์

ราชบัณฑิต

ศิษย์เก่า วศ. บางแสน รุ่นที่ ๒

ความคิดในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคเกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ดังจะเห็นได้จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการข้อ ๓ ความว่า

“จะปรับปรุงอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น โดยจัดเพิ่มแผนกวิชาขึ้นตามความจำเป็น กับจะได้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคตามลำดับ”

เมื่อมีพระราชบัญญัติ วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๗ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ในมาตรา ๕ กำหนดไว้ว่า

“ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถานการศึกษาและการวิจัยในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา”

ในสมัยพลเอก มังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีส่วนสำคัญผลักดันให้เกิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน หรือ วศ. บางแสน ทั้งนี้ ผู้ที่ลงภาคสนาม กำกับดูแลการออกแบบและแผนผังในเบื้องต้น คือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

(คัดจากหนังสือ “วันอ่าง บัวศรี วันจันทร์ที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ ณ หอประชุมอ่างบัวศรี” ของมหาวิทยาลัยบูรพา)

๑. เป็นสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๗

๒. ตำแหน่งสุดท้ายในราชการคือ เลขาธิการคณะกรรมการของสำนักงานการศึกษา

๓. ตำแหน่งสุดท้ายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา องค์การยูเนสโก

จากแนวคิดและแรงผลักดันของบุคคลทั้งสามที่กล่าวถึง ประกอบด้วยวิสัยทัศน์และกระบวนทัศน์ของ ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี อธิการบดีผู้ก่อตั้งวิทยาลัยการศึกษา จึงก่อให้เกิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี รองอธิการท่านแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน อาจารย์เป็นผู้บุกเบิก ผู้วางรากฐานและผู้พัฒนา วศ. บางแสน อย่างแท้จริง

วศ. บางแสน ในวาระเริ่มแรกนั้นว่าไม่มีอะไรในมิติทางกายภาพ แต่ วศ. บางแสน โดยการนำของครูอ่างสอนให้เรามีสติ มีปัญญาและมี AQ (ความสามารถเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค)

อาจารย์ ดร. อ่างเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง อาจารย์กล้าที่จะนำการเปลี่ยนแปลง อาจารย์ไม่ได้มีชีวิตเพื่อตนเอง หากมีชีวิตเพื่อคนอื่น อาจารย์เป็นผู้ดูแลคนอื่นทั้งอาจารย์และลูกศิษย์ อาจารย์มีความสามารถในการจัดการกับความเลื่อง ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เป็นครู เป็นผู้นำในการพัฒนาให้ วศ. บางแสน มีความรุ่งเรืองและรุ่งโรจน์

แก้ว

รศ. วันเนาว์ ยูเด็น

วันนี้วันบรรดาศาสนาศิษย์ ให้ความคิดวิถยาความอาทร	คำนึงคิดคุณครูผู้สั่งสอน คงมาย้อนคอยย้ำให้คำนึง
ความโอบเอื้อเหลือล้ำด้วยคำหวาน ความหวังดีมีค่าคงตราตรึง	ความสงสารสุดที่จะมีถึง ยังซาบซึ่งชานอยู่มีรู้วาย
ครูคือแก้วแพรวไสกลางใจศิษย์ เป็นแก้วก่องส่องทางห่างอบาย	บุบชีวิตมีดมนจนจางหาย สู่ที่หมายด้วยแสงแห่งปัญญา
น้อมดอกบัวหัวใจมอบให้แล้ว เสมอสิ่งมีงขวัญกัตถุญดา	มอบแต่แก้วมณีอันมีค่า น้อมบูชาจากจิตของศิษย์เอ๋ย

เกียรติคุณ

“ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถต่อวงการการศึกษาของชาติและต่อมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากท่านเป็นผู้มีส่วนร่วมในการริเริ่มบุกเบิกก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน หรือมหาวิทยาลัยบูรพาแห่งนี้ ซึ่งถือเป็นประวัติศาสตร์การศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งของชาติ กล่าวคือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนในขณะนั้น นับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศ ที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงกล่าวได้ว่าท่านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้แก่เยาวชนในส่วนภูมิภาค”

“นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๘ จวบจนปัจจุบัน สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้มีวิวัฒนาการและความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและมั่นคงมาโดยลำดับ จนเป็นมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีมาตรฐาน การจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จทั้งหลายของมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาของ ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี”

(คัดบางส่วนจาก คำประกาศเกียรติคุณ “ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี” โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย (อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา) เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ หอประชุมอารง บัวศรี)

“ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี ได้สร้างจิตวิญญาณและวางรากฐานอันเป็นอัตลักษณ์ต้นแบบของบัณฑิตแห่งสถาบันการศึกษาแห่งนี้ ด้วยการวางต้นทุนชีวิตให้แก่นิสิตนักศึกษาทุกคนให้มีความมานะ อดทน หนักเอาเบาสู้ อาสางาน ท่านเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงที่กล้าตัดสินใจ วางระบบการบริหารจัดการในแนววิถีแห่งประชาธิปไตยมาใช้เป็นต้นแบบ จนสามารถเปลี่ยนทัศนคติและวิถีชีวิตของนิสิต โดยเฉพาะรุ่นที่ ๑ ถึงรุ่นที่ ๔ ได้อย่างสมบูรณ์และสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น ด้วยมิติของการคิดอย่างกล้าหาญ อิสระ เสรี และมีคุณธรรม จริยธรรม จึงทำให้เป็นบัณฑิตที่ประกอบด้วยความรู้คู่คุณธรรม โดยใช้สีเทา - ทอง เพื่อแทนความหมายของความรู้และคุณธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้”

“ด้วยคุณูปการของ ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี ที่มีต่อวงการศึกษาเป็นอเนกอนันต์ มหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้กำหนดให้วันที่ ๑๑ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันอารง บัวศรี” โดยถือตามวันเกิดของท่าน เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณและระลึกถึงคุณงามความดีที่ท่านมีแก่มหาวิทยาลัยบูรพาตลอดไป”

คำกราบอวยพร ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

ประเสริฐ เนื้อทอง

สิบเอ็ด	ตุลาคม	อุดมเลิศ
คล้ายวันเกิด	ดร. อ่าง	บัวศรี
รองอธิการ	คนแรก	ณ แห่งนี้
การศึกษามี	แผนใหม่	ในชั้นตอน
ท่านสร้าง	กฎเกณฑ์	ไว้เป็นหลัก
ศิษย์ประจักษ์	นำใช้	ในการสอน
วิชาการ	บริหาร	ทุกชั้นตอน
ท่านพำสอน	วัฒนธรรม	นำเจริญ
การศึกษา	กีฬา	ทั้งดนตรี
ศิษย์ล้วนมี	ความชำนาญ	การพำสอน
ทั้งโรงเรียน	มหาวิทยาลัย	ไม่อาวรณ์
เชิงการสอน	ไม่แพ้ใคร	ในโลก
จาก วศ.	มศว.	ม. บูรพา
ความก้าวหน้า	ชนชื่นชม	สมสมัย
ล้วนผลงาน	ท่านประจักษ์	เป็นหลักชัย
มหาวิทยาลัย	ก้าวหน้าเด่น	เป็นหนึ่งใน
ทุกทุกปี	ตุลانی	บรรดาศิษย์
จิตบูชา	กตัญญูตา	มากราบท่าน
ขออำนาจ	คุณพระศรีฯ	โปรดบันดาล
ความสุขท่าน	พร้อมครอบครัว	ชั่วนิรันดร์

คำกราบอวยพร ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ในวันอ่าง บัวศรี เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ หอประชุมอ่าง บัวศรี กล่าวอวยพรโดย อาจารย์ยุทธ บุญเรือง

“ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี กับการพัฒนา วศ. บางแสน”

เรื่อง “ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี กับการพัฒนา วศ. บางแสน” ของ
องค์ปาฐกถา ศ.ดร. เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์ ราชบัณฑิต ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการ
ศึกษารุ่น ๒ “ครอนงค์” ถอดความจากเทปในวันอ่าง บัวศรี ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๑
๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ มหาวิทยาลัยบูรพา

กราบเรียนท่านอาจารย์ ดร. วชิรญา (ผศ.ดร. วชิรญา บัวศรี) อธิการบดี
ท่านอาจารย์ ท่านผู้บริหาร และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ก่อนอื่นขอขอบคุณ
มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้เกียรติผมมาเป็นองค์ปาฐกถา ที่จริงมหาวิทยาลัยให้
เกียรติผมมาตลอด ในช่วงเวลา ๕๐ ปี ที่ผ่านมา เมื่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน มีอายุ ๒๕ ปี มหาวิทยาลัยนึกถึงผม ยกย่องให้ผมเป็นศิษย์เก่าดีเด่น
ชุดแรก ๒ คน เว้นระยะมาอีก ๒๕ ปี ไม่ทราบนานรีเปล่าอีก ๒๕ ปี มหาวิทยาลัย
บูรพานึกถึงผมอีกครั้งหนึ่ง ให้กิตติมศักดิ์ ชุดแรกที่มีศิษย์เก่า ๒ คน ได้รับ แต่ละ
ช่วงเวลา ห่างกัน ๒๕ ปี ผมอยากจะเรียนว่า วันนี้พวกเราที่มีความผูกพันกับท่าน
อาจารย์อ่าง บัวศรี นึกถึงท่าน นึกถึงบุญคุณของท่าน เพราะฉะนั้น วันนี้ผมจะเรียน
ในที่ประชุม ๓ ประเด็นเท่านั้น

ประเด็นที่ ๑ ที่ไปที่มาของ วศ. บางแสน ประเด็นที่ ๒ ท่าน อาจารย์อ่าง กับ
วศ. บางแสน แล้วก็ประเด็นที่ ๓ อนาคตของ วศ. บางแสน

ผมอาจจะเป็นคนเก่า เพราะผมไปไหนเพื่อนก็จะบอกว่า เฮ้ย ไอ้ ๓ คน ๒๐๐ มั่น ก็คืออายุรวมกัน ๓ คน อายุ ๒๐๐ กว่าๆ ก็เลยต้องนึกถึงความหลัง ปัญหา มันตามมาครบท่านผู้มีเกียรติ วันนี้คนหลายคนก็อายุมากแล้วครับ เป็นคนที่ไม่มีความอดทน ถึงกับพูดความหลังเป็นส่วนใหญ่ แต่ผมยังคิดว่าผมมีอนาคตครับ ผมอยากจะพูดคำคำนี้ ผมอยากจะเรียนว่าบุญคุณอันหนึ่งของ วศ. บางแสนคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านได้แถลงนโยบายของท่าน ต่อสภาผู้แทนราษฎรครับ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๔๘๕ ในนโยบายการศึกษาข้อ ๓ ท่านระบุชัดเจนว่า ท่านคิดอยากจะมีวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

หลังจากจอมพล ป. เป็นนายก มีนายกท่านอื่นๆ ขึ้นจังหวะอีกหลายคน แต่จอมพล ป. มาเป็นนายกอีกครั้งหนึ่งในช่วง ๒๔๙๕ สมัยนั้น พลเอก มังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านผลักดันให้มีวิทยาลัยวิชาการศึกษา มี พรบ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้วก็มี วศ. บางแสน

ในปี ๒๕๕๔ ผมไปนั่งดู พรบ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปี ๒๕๕๓ ที่จะตั้ง วศ. บางแสน ผมเรียนด้วยความสัจจริงว่าใน พรบ. ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีข้อไหนที่จะเปิดให้มี วศ. บางแสน ในมาตรา ๗ ของ พรบ. ปี ๒๕๕๓ การแบ่งศูนย์วิชาการไม่ได้ให้อำนาจอะไรเลยในการตั้งวิทยาเขต แต่คำถามก็คือแล้ว วศ. บางแสน ตั้งขึ้นมาได้อย่างไร นั่นก็แปลว่า อาจจะเป็นบุญปาฏิหาริย์ ผมไม่แน่ใจ เพราะตัว พรบ. ของปี ๒๕๕๓ ทำไม่ได้ ผมเข้าใจว่าที่ตั้งขึ้นมาได้ โดยอาศัยอำนาจของนายกรัฐมนตรี ไม่ใช่อำนาจของ พรบ. ปี ๒๕๕๓ เพราะ พรบ. ส่วนหลัง มักจะบอกว่า การเป็นนั่นเป็นนี่ เป็นได้เพราะอาศัยอะไร มันไม่มีเลยครับ และไม่ได้บอกว่าอาศัยอะไรด้วย แต่ก็เป็นไปได้ เพราะนั่นคือสิ่งที่ผม คิดว่า หม่อมหลวงปิ่น (มล. ปิ่น มาลากุล) ปลัดกระทรวงศึกษาก็มาที่นี้ มาบางแสนมาทำอะไรต่ออะไรอยู่ แต่ผมคิดว่าน่าจะเป็นทั้ง ๓ คนที่พูดถึง จอมพล ป. พลเอกมังกร และหม่อมหลวงปิ่น แล้วผมคิดต่อว่าคนที่ขาดไม่ได้คือ ท่านศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี คือ ถ้าท่านสาโรช ถ้าไม่ใจกว้าง ไม่มีวิสัยทัศน์ ไม่มีกระบวนการทัศน์ วศ. บางแสน ก็เกิดขึ้นไม่ได้ แต่วันนี้เรานั้นก็ไม่ได้พูดถึงท่านอาจารย์สาโรชในฐานะที่เป็นคนผลักดันคนหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังให้เกิด วศ. บางแสน มีลูกศิษย์หลายคนครับ เขวกันเล่นท่าน อาจารย์สาโรช บัวศรี เป็นอธิการและท่านอาจารย์ อ่าง บัวศรี เป็นรองอธิการบดีคนแรก โดยบุคลิกชัดเจนครับ บัวศรีทั้งคู่ แต่เป็นบัวคนละสีแน่ๆ โดยบุคลิกโดยอะไรต่ออะไร เพราะตรงนี้จะครับ พออ่างมาเป็นรองอธิการบดีคนแรกที่นี่ ผมอยู่กับท่าน เรียนกับท่าน แต่ตามกฎหมายชาตินะคนดีเกินไปครับ อยู่ที่ไหนไม่ได้นาน ผมเสียดายนะ อาจารย์อ่าง อยู่บางแสนสั้นเกินไป แค่ ๔ ปี ผมยังไม่ทันจบเลย ผมอยู่ปี ๓ อาจารย์ย้ายไปแล้ว อาจารย์หม่อมหลวงบุญเหลือ (มล. บุญเหลือ กฤษณะ) มาแทน ตอนนั้นเป็นช่วงที่หักเหของบางแสน จากผู้บริหารที่อยู่สายวิทยาศาสตร์ มาเป็นผู้บริหารสายศิลปครับ พฤติกรรมการบริหารคนละเรื่องกันเลย ไม่ทราบที่ท่านสังเกตหรือเปล่าว่าเป็นอย่างไร ผมเคยถูกอาจารย์อ่างเรียกไปพบสมัยเป็นนักเรียน เคยถูกอาจารย์หม่อมหลวงบุญเหลือ ท่านเรียกไปพบสมัยเป็นนักเรียน คำสอนของคนสองคนนี่คนละเรื่อง ต่างกัน ที่ผมเรียนที่ประชุมว่าผมเสียดาย ผมคิดว่าถ้าท่าน อาจารย์อ่าง ได้อยู่บางแสนนานกว่านั้น บางแสนคงไปไกลกว่านี้เยอะ ผมอยากเรียน พอพ้นจากท่านอาจารย์อ่าง มีท่านอาจารย์หม่อมหลวงบุญเหลือ และต่อมาก็เป็นอาจารย์สวัสดิ์ (สวัสดิ์ บุขปากม) และใครต่อใครอยู่ต่อ ผมกลับมามองบางแสนสมัยนั้นว่าช่วงแรกขับเคลื่อนไปได้เร็ว ช่วงต่อมาหยุดชะงัก ชะลอตัว เหยียบเบรคตลอดเวลา ผมไม่ได้ว่าใครครับ ผมคนอย่างนี้ เพราะบางแสนช่วงต่อมาเป็นไง ทำตัวเป็น เยสแมน เป็นอย่างดี ประสานมิตรว่าอย่างไรก็ทำอย่างนั้น คิดอะไรนอกกรอบจากที่ประสานมิตรทำนั้นยอมไม่ได้เลย แล้วสิ่งเหล่านี้ครับก็พบกับตัวผมเอง คือ ตอนผม

เป็นผู้ช่วยที่ มศว. แล้ว เขตไหนก็ตามครับคิดอะไรนอกกรอบจากประสานมิตร เป็นถูกเบรค อย่างดีที่สุดเป็นเอสแมน ทำตามที่ได้บอกและคำสั่ง ผมเข้าใจครับว่าเวลาช่วงนั้นไม่น้อยเลยที่บางแสนชะลอตัว ที่ผมอยากกลับมาเรียนถึงท่าน อาจารย์อังกอร์ บัวศรี ผมต้องพูดตามความจริงทั้งหมด ช่วงนั้นบางแสนไม่มีอะไร มีปัญหา มีตึกหอชายหนึ่งตั้งอยู่อย่างสง่างาม พอรุ่งสองเข้ามา ผมนึกถึงท่านอาจารย์ประมาณ (รศ. ประมาณ ฮะกิมิ) ผู้บุกเบิกอีกท่านที่นั่งอยู่ตรงนี้ ชั้นล่างหอชายหนึ่งครับ มีโซฟาเบาะอย่างดีครับตั้งเป็นแถวเลยนะอาจารย์คุณวุฒิ (รศ.ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด) ทุกคนที่นิสิตไม่มีใครนั่งโซฟาแม้แต่คนเดียว ไปนั่งที่ไหนก็ไม่รู้ ไปนั่งเรียนบนม้าหินข้างๆ พอท่านอาจารย์มาบอกมานั่งที่นี่ก็ได้ เลยมีคนขยิบเข้ามานั่ง ปัญหาที่ตามมาช่วงนั้นเรามีห้องน้ำชั้นดี อาจารย์ก็บังคับให้ทุกคนครับมีเสื้อคลุมอาบน้ำ ไม่ช้าไม่นานครับ เราต้องกลับไปที่เก่าเพราะห้องน้ำใช้ไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำเราต้องใช้ผ้าขาวม้าห้องส้วมครับ ช่วงนั้นครับคนรุ่นเก่าจำได้นะครับ เราเรียกว่ารถไฟ ก็เป็นห้องส้วมหลุมครับ ที่ขุดเป็นทางยาว หลายคนที่จะเข้าห้องน้ำ เข้าส้วม เป็นอย่างไร ไปตอนกลางวันก็แล้วกันเพื่อไม่เห็นหน้า ไอ้พวกหน้าด้านหน่อยก็ไปตอนกลางวันครับพวกเห็นหน้า น้ำที่อาบครับคือน้ำบ่อทราย ต้องรองจนกว่าน้ำจะมา พวกรุ่นน้องรุ่นลูกรุ่นหลังคิดใหม่ รุ่นพี่ที่เค้าอยู่อย่างนี้ เขาอยู่ได้อย่างไร โรงอาหารครับ เลิกพูดได้เลยเป็นหลังคามุงจากเก่าๆ ผมขออนุญาตท่านอาจารย์ที่ดูแลโรงอาหารสมัยนั้นครับ หลายท่านนั่งอยู่ตรงนี้ครับ ท่านก็นึกถึงโภชนาการ ที่ท่านเอาปลาตัวเล็กๆ น้อยๆ มาให้เราทาน จนกระทั่งมีเพื่อนรุ่น ๑ รุ่น ๒ บางคน ทนไม่ได้ บางคนอาจจะนั่งอยู่ที่นี้ด้วยก็ได้ครับ เป็นแกนนำ ผมใช้ภาษาเพราะครับ แกนนำ ภาษาชาวบ้านคือหัวโจกกว่าเถาต ขอภัยครับ ท่านอาจารย์ครับ ที่รำลึกถึงความหลัง เพื่อน ๒ คน คว่าเราก็บอกถ้าเพื่อน ๒ คนความีปัญหาแน่ๆ ก็เลย ช่วยกันคว่าให้เยอะหน่อย เสร็จแล้วรู้ถึงหูท่านอาจารย์อังกอร์ ท่านก็เขียนด้วยลายมือของท่านติดบอร์ดตึก A (ตึกอำนวยการ) ข้างฝา ท่านบอกว่าขอเชิญพบท่านผู้กล้าหาญ ท่านใช้คำว่าท่านผู้กล้าหาญ ผมเดาท่านคงจะคิดว่าน่าจะมีท่านผู้กล้าหาญ ลัก ๖ - ๗ คน ไปหาท่านปรากฏว่า ท่านเข้าใจผิดเราเข้าไปเป็นร้อยเลยครับ ท่านผู้กล้าหาญเยอะเหลือเกิน ท่านก็เลยสั่งสอนเป็นที่แล้วก็เลิกแล้วต่อกัน แต่ในวันนั้นสมมุติถ้าท่านผู้กล้าหาญไปลัก ๖ - ๗ คน เป็นไงโดนแน่ๆ ท่านยุทธ (อาจารย์ยุทธ บุญเรือง) ท่านก็เป็นคนหนึ่งละที่ทำอย่างนี้ จันขอโทษขอโทษท่านอาจารย์ชะ นั่นคือสิ่งที่เราทำได้และได้เรียนรู้อะไรจากอาจารย์เยอะเลยครับ

สมัยนั้นมีรถท่านอาจารย์มีอยู่เพียงคันเดียว ท่านมีปิ่น มีไฟฉาย ผมอยากเรียนท่านอาจารย์ว่าชีวิตด้วยว่า รถของท่านครับ นิสิตชายตาแมน จำเสียงครับ รู้ดีครับว่า มะพร้าวต้นไหนหวาน เราขึ้นขโมยเป็นประจำ พอรถท่านมาเป็นโงะ เราก็

หมอบ พอท่านไป เราขึ้นใหม่ วันนี้เราเสียดาย มะพร้าวน้ำหวานทั้งหลายที่เราป็นขึ้น ไปเป็นไงละ เรียบร้อยไม่มี แล้วเพื่อนเราขึ้นไป ขึ้นไปเป็นไงสะท้อนยุทธ ก็ถืบตกลง มาและ จากนั้นนั่นคืออดีตว่าเป็นอย่างไร ผมอยากจะเรียนว่า ท่านอาจารย์อ๋าง เป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง ในทางวิชาการ กลับมาคิดพฤติกรรมของท่านอาจารย์ อ๋างได้ ๔ ประเด็นใหญ่ๆ เพราะท่านคือ คนที่สร้าง วศ. บางแสน ประเด็นแรก ผรั่งเรียกว่า Dare to Change ท่านกล้าที่จะเปลี่ยน เห็นว่าอะไรที่ถูก ท่านเปลี่ยน เสมอ ท่านไม่เคยฟังว่าประธานมิตรจะว่าอย่างไร ท่านคิดว่าอะไรที่เหมาะสมกับบางแสน เป็นอย่างไร ท่านเปลี่ยน ด้วยเหตุนี้ท่านจึงอยู่ได้ไม่นาน แต่ท่านก็ฝากอะไรไว้เยอะครับ ประเด็นที่สอง ที่ผมมองเห็นท่าน อาจารย์อ๋างก็คือ ท่านไม่ได้ทำอะไรเพื่อตัวเอง ท่านทำอะไรเพื่อคนอื่น ผมคิดว่าถ้าทำอะไรเพื่อตัวเอง ท่านจะไม่ทำอย่างนั้น สมัยนั้น เป็นรองอธิการบดีอยู่สบายจะตายไป ทำตัวเยสแมนก็ได้ แต่ผมคิดว่า ท่านทำเพื่อ คนอื่น ทำเพื่อมหาวิทยาลัย และทำเพื่อลูกศิษย์ ท่านสอนอะไร ท่านเป็นตัวโมเดลของ ลูกศิษย์อย่างดีว่าเป็นอย่างไร ผมเรียนว่าท่านอาจารย์อ๋าง ช่วยศิษย์เก่าไม่ใช่เฉพาะที่ อยู่บางแสน ตอนที่จบ ท่านยังไปช่วยลูกศิษย์อีกหลายคนและคนหนึ่งที่ท่านช่วย ก็คือ ผม เดี่ยวจะเล่าให้ฟัง จากประเด็นที่ ๒ ท่านไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง ถ้าทำเฉยๆ เป็น รองอธิการบดีครับไม่ได้เป็นอธิการบดีสมัยนั้นครับ ท่านอยู่สบาย ประเด็นที่สาม ที่ ผมคิดว่าลักษณะเด่นของท่าน อาจารย์อ๋างคือ ท่านภูมิใจอินสพาย (คลใจ) คน ท่านอินสพาย ไม่ใช่แต่ครู อาจารย์เท่านั้น ลูกศิษย์ก็ยังได้รับการดูแลจากท่านให้ทำ อะไร สิ่งนี้คือสิ่งที่ผมอยากจะบอกว่า ถ้าบางแสนสมัยนั้น มีความพร้อม ท่านอาจารย์ อ๋างก็ไม่ต้องออกเป็นอย่างนี้ แต่ก็บางแสนไม่มีอะไร ผมนึกถึงสมัยอเมริกา รบกับ เวียดนาม เวียดนามไม่มีอะไรเลย แต่ผู้นำของเวียดนามคือ อินสพายคนทั้งหลายให้สู้กับ อเมริกาได้ และบทเรียนของท่าน อาจารย์อ๋างคือ อินสพาย คนทั้งหลาย ผมถาม พี่เชาวน์ (รศ. เชาวน์ มณีวงษ์) รุ่นที่ที่หนึ่งอยู่ตรงนี้ ผมถามว่า ตอนที่ท่านเป็นนักกีฬา ผมเป็นโค้ช ผมถามว่ามีอะไรไหมสมัยนั้น ไม่มีอะไร สมเจตน์ (รศ. สมเจตน์ อภิภณฑ์ รักษา) นั่งอยู่ข้างหลังเป็นอย่างไรอะ ชุดกีฬา วิทยาลัยซื้อให้หรือตัด เราตัดกันเอง อาหารบำรุงที่ดีที่สุด ของนักกีฬาสสมัยนั้นคือ กล้วยน้ำว่า วันนี้ไม่ใช่อย่างนั้นแล้ว ถามว่าสมัยนั้น กีฬาของบางแสนเป็นอย่างไรบ้าง ใช่ไหม พอบางแสนไปเล่นเป็น นักกีฬาบ้านนอก คนกรุงเทพกลัวใช่ไหม เราได้แชมป์ เราเป็นรองแชมป์ใช่ไหม ทั้ง บาสเกตบอล ฟุตบอลเราได้มา นี่คือ อินสพายเรชั่นจากอะไรครับ จากอาจารย์อ๋าง ครูบาอาจารย์มาสอนเรา คือสมัยเรา สอนเรา มีปริญญาโทก็คน อินสพายเรชั่น ทำให้ท่านอาจารย์ขึ้นไปสูงทั้งหมดใช่ไหม แต่สิ่งหนึ่งที่ผมถือว่าท่านอาจารย์อ๋าง สอนผม ท่านบอกว่า ชื่อเสียงของวิทยาลัยไม่ใช่ตัวของมหาวิทยาลัย ชื่อเสียงของ วิทยาลัยส่วนใหญ่ เกิดจากชื่อเสียงของศิษย์เก่า ท่านเรียกผมไปพบแล้วก็สั่งสอน

ที่ห้องทำงานเป็นห้องเล็กๆ อยู่ชั้นล่างนะ ผมก็กลับไปนึกว่า เออใช่ ถ้า วศ. บางแสน จะมีชื่อเสียง ดูที่ตึกอาคารคงไม่ใช่ ต้องดูที่ไหน ดูที่คุณภาพของศิษย์เก่า ณ ตรงนั้น จึงทำให้รุ่น ๒ ได้เกียรตินิยม ๑ โหล คุณวุฒิหนึ่งอยู่ตรงนั้นด้วย ลำบากนำดูเลย เพราะสมัยนั้นจบปริญญาตรีจาก วศ. บางแสนใครเค้ารับไหม เค้าไปรับที่อื่น เค้าไม่รับหรอก เราเป็นไงละ พวกที่ได้เกียรตินิยมคือคนที่จะต้องไปเมืองนอกอันดับแรก โชคดี ไปได้หมดทุกคนด้วยความยากลำบาก แล้วตอนหลังที่ผมคิดว่าศิษย์เก่ารุ่นต้นๆ ที่เป็นรุ่นเป็นนี้ได้ ผมคิดว่านี่คือคำสอนของท่านอาจารย์อารง ผมคิดว่าคุณภาพมหาวิทยาลัยไม่ได้อยู่ที่ตัวมหาวิทยาลัย อยู่ที่คุณภาพของอะไรละ ของศิษย์เก่า นั่นคือแรงผลักดันที่อาจารย์อารงให้ไป เราถามว่าตราบที่เราไม่มีอะไรเราก็ทำได้ ประเด็นที่สี่ที่ผมมองเห็นท่านอาจารย์อารง นอกจาก ๓ อันแรกแล้วนะ ผมคิดว่าท่านมีความสามารถในการจัดการกับความเสียง เสียงหลายเรื่อง ถามว่าถ้าท่านไม่เสียง วศ. บางแสนจะมีอะไร นี่คือโจทย์ที่ทิ้งไว้เฉยๆ นะ ผมอยากจะเรียนที่ประชุมว่า สมัยเรา รุ่น ๑, ๒, ๓ ยังไม่มีอะไรเลย แต่เราไม่มีอะไร แต่เราก็ได้แม่แบบจากท่านอาจารย์อารง ที่ช่วยเราว่าเป็นอย่างไร ผมย้ำอีกทีนะว่า คนไทยเราที่เก่งมากๆ อยู่ที่ไหนก็ไม่นาน เค้าส่งไปที่อื่น ผมเสียดายอาจารย์อารง ถ้าท่านอยู่ที่นี้ อยู่บางแสนสัก ๖ ปี หรือ ๗ ปี ผมคิดว่าบางแสนคงไปได้ไกลกว่าที่เป็นอยู่เยอะ ผมอาจจะคิดผิดก็ได้ แต่ปกติในชีวิตนี้ผมไม่คิดผิดอะไรเลย บุญคุณของท่านอาจารย์อารงเป็นอย่างไร มากมาย มหาศาล เป็นผู้ก่อตั้ง ในแง่ของวัตถุ อาจารย์อารงจะไม่ให้อะไรกับเรา แต่ในแง่ Spiritual จิตวิญญาณ ผมว่าอาจารย์ให้เรามาก อาจารย์เป็นคนที่สนใจลูกศิษย์นะ ตอนที่ท่านย้ายไปเป็นหัวหน้ากองโรงเรียนฝึกหัดครู ช่วงนั้นผมอยู่ที่ยะลาอยู่เขต ๒ มีทุนไปเมืองนอก เขต ๒ ท่านเรียกผมมาสอบ และท่านก็ตบไหล่ว่า เรียกมาสอบเฉยๆ ไม่ได้ให้ไปนอก ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน ขณะที่ผมสอบข้อมได้ อธิบดีสมัยนั้นก็สั่งผู้อำนวยการไว้เลยว่าครุยะลา ให้ผมไปสอบเพิ่มทุนไว้ เดิมผมก็สอบเพิ่มทุนไว้ได้ ซึ่งก็ยากสาหัสสาขกัน หลังจากสอบได้แล้วอีก ๒ เดือน อธิบดีสมัยนั้นก็สั่งผู้อำนวยการไว้ว่า ให้ผมมาสอบทุนข้อมครับ ผมไม่รู้ครับ ผมจบปริญญาตรีเกียรตินิยมอายุ ๑๙ ปี ๖ เดือน ตอนนั้นอายุ ๒๑, ๒๒ ปี ก็มาสอบ แล้วสอบทุนข้อมได้ อธิบดีสมัยนั้นก็สั่งอีกสั่งว่าให้เสริมศักดิ์สะละทุน ให้ไปเอาทุนข้อม ผมไม่รู้เรื่อง ง. งามาก่อน ฉ. จึงเสมอ งามาก่อนฉลาดเสมอ ผมเปรียบเทียบท่านนั้นกับท่านอาจารย์อารงของผม อีก ๒๐ ปี ให้หลัง ผมเพิ่งพบว่าเหตุผลที่ท่านให้ผมสละสิทธิ์คืนทุนไว้หมดเดียว หลานชายท่านเป็น สรรองทุนไว้อันดับ ๑ เมื่อผมสละสิทธิ์ไปนะ หลานชายท่านได้ไป ผมมีหัวหน้าหลายคน ผมก็นึกถึงท่านอาจารย์อารง เป็นท่านที่ต่างจากคนอื่นเยอะ เป็นผู้นำทาง จิตวิญญาณแก่ผู้คนที่ทั้งหลายว่าเป็นอย่างไร ผมอยากจะเรียนที่ประชุมนี้ว่า ที่เล่าให้ฟัง บางแสนสมัยนั้นไม่มีอะไร แต่ถามว่าจากไม่มีอะไร ทำไมสร้างศิษย์เก่ารุ่นแรกๆ

ให้มีอะไร พวกเราในที่ประชุมฝึกภาพออกใหม่ จบแรกๆ วด. บางแสนยังไม่มีใครรู้จักเลย แต่ถามว่าคนรุ่น ๑, ๒, ๓, ๔ สมัยนั้น จบจากบางแสนแล้วไปอยู่ที่ไหนบ้าง ไล่มาจนถึงรุ่น ๖ รุ่น ๗ รุ่น ๘ คนบดก็เป็นที่บอกการบดก็เป็นที่ใหม่ เป็นได้ทุกอย่าง แม้แต่อธิการบดีของ มศว. บางแสนก็ยังเป็นที่ใหม่ครบที่เขาวัว เป็นได้ทุกเรื่อง เป็นจากอะไร เป็นจากไม่มีอะไรใหม่และเป็นได้อย่างไร ผมฝากคนรุ่นหลังไว้ นี่คือ Concept ของจิตวิญญาณของความเป็นครูที่โดนใจคนทั้งหลาย ผมกลับมามองข้างหลัง ผมนึกไม่ถึงว่าไอ้ที่จากเรียนหนังสือที่ไม่มีอะไร ท่านอาจารย์สอนหนังสือ ท่านอาจารย์ชีวะ ผมขออนุญาตครับ ท่านก็สอนคิดตา ต่อกิ่ง บนกระดานคำใหม่ เพราะไม่มีอะไรห้องเรียน เรียนที่ไหน เรียนอะไร เรียนได้ถนัดพอพักใหม่ ถึงวันนี้ผมขออนุญาตสารภาพบาปท่านอาจารย์ท่านหนึ่ง ผมเป็นคนรักเพื่อน ท่านอาจารย์ครับ ผมไม่อยากจะให้เพื่อนตก ท่านอาจารย์สอนคณิตศาสตร์ ถ้าผมกับเพื่อนอาจารย์ไพบุลย์นิยมทรัพย์ ทำข้อสอบของอาจารย์ได้ ๕ ข้อได้เต็ม เพื่อนจะตก เพราะ ๕ ข้อนี้เพื่อนได้ข้อเดียว เป็นไง ไม่ได้ ไพบุลย์ก็มาบอก เสริมศักดิ์ช่วยหน่อยนะ ถามว่าช่วยยังไง เราต้องช่วยกันทำข้อสอบ ท่านอาจารย์ผิดคนละข้อเป็นอย่างน้อย แถมนำข้อให้ผิดอย่างมีศิลปะด้วย พอเราทำผิดก็อย่าให้อาจารย์จับผิดว่าเราทำผิด เราทำผิดคนละข้อ เพื่อนที่ได้ข้อเดียว ก็ D C- ไป เราก็คือเป็นไง ยังได้ A อยู่ ท่านอาจารย์บอกเลยนะ เสริมศักดิ์ข้อนี้ไม่น่าจะพลาดเลยนะ แต่ท่านไม่รู้ว่าเป็นอะไร เราตั้งใจทำผิดเพื่อช่วยเพื่อน ผมขออภัยท่านอาจารย์ด้วย นั่นคือ บางแสน เราเชื่อกันเถอะว่าเป็นอย่างไร อีกอันหนึ่งผมอยากจะฝากไว้ด้วยว่า พรบ. วิทยาลัยวิชาการศึกษาปี ๒๕๒๖ ให้มีอนุปริญญา วิชาการศึกษา ให้มี ออกส เพราะฉะนั้น รุ่น ๑ รุ่น ๒ จึงจบออกไปก่อนหลายคน เหตุผลที่ออกไป คือ ๒ ประเด็น ๑. เรียนมา ๒ ปีแล้วคิดว่าดวงไม่สมพงษ์กับการเป็นครูเลยออกไปเสีย ไปเรียนอย่างอื่น อีกประเด็นหนึ่งก็คือ เรียนแล้วไม่ถึง ๒.๒ ก็ออกไปเรียนที่อื่น แต่ที่ผมสงสัยไม่เข้าใจนะ คนที่ได้ อ.กศ. บางแสน แล้วไปจบปริญญาตรีที่ประสานมิตรไม่ใช่หน่อยเลย ก็แปลว่า มาตรฐานของบางแสนสมัยนั้นเป็นไง น่าจะสูงกว่าประสานมิตรใหม่ พี่นั้น (ผศ. อนันต์ ภูมวรรณ) ว่ายังงออย่าอ้อมจำได้ไหม รุ่น ๑ ก็ออกไป รุ่น ๒ ก็ออกไป คนที่จบก่อนพวกเราก็เป็นไง แล้วก็ไปเป็นใหญ่ได้ดีเยอะเลย วันนี้ก็ฝากด้วย นั่นคือสิ่งที่ผมจะนำเรียนว่า สิ่งที่ผมขออนุญาตท่านอธิการบดีก็นั่งอยู่ตรงนี้นะ ผมฝากท่านรองอธิการบดีทั้งหลายทั้งปวงด้วยว่าผมมีหลักอย่างหนึ่ง คิดว่าของเก่าๆ ที่ท่านอาจารย์ดำรงสร้างไว้ มศว. บางแสนสร้างไว้ เมื่อมีอะไรที่ดีช่วยเก็บรักษาต่อไปได้ไหม ของดีทั้งหลายทั้งปวงที่มีอยู่ ช่วยเก็บ ช่วยบูรณะต่อไปได้ไหม อะไรที่ไม่ดี ก็เอาทิ้งไป ผมนึกถึงอยู่ ๒-๓ เรื่อง ขออนุญาตพูดถึงรถไฟ รถไฟมีที่ดินมากมายมหาศาล เป็นรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีคู่แข่ง แต่รถไฟเป็นอย่างไรบ้างในวันนี้ ลองไปดูกรมทางหลวง ทางหลวงมีคนไม่กี่คนเลย แต่

สร้างถนนได้ทุกปี ถามว่าทางหลวงสร้างเองหรือชาวบ้านสร้างให้ ขอให้ดูประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงของประโยชน์เป็นสิ่งที่น่าชื่นชม อะไรที่ทันสมัยแล้วล้ำสมัย ประโยชน์จะทิ้ง โทรเลข निकออกใหม่ สมัยก่อนนั้นคือ ความก้าวหน้ามากมายมหาศาล แต่ถ้าล้ำสมัย ประโยชน์เป็นไง ตัดไป การเปลี่ยนแปลงของประโยชน์จำได้ไหม ก่อนนี้ ช่องนี้ส่งจดหมาย ช่องนี้เบิกเงิน แต่วันนี้ประโยชน์เป็นไง ช่องเดียวได้ทุกเรื่องใช้หมด เสียค่าตำรวจปรับก็ไปประโยชน์ ซื้ออาหารก็ไปได้ ไปประโยชน์ก็เดินไปตัวเปล่าได้ กระดามี ช่องมี กล่องมี มีทุกอย่างที่ประโยชน์ ไม่ต้องเอาไปจากที่บ้าน ผมอยาก เห็นสถาบันเรียนรู้จากสิ่งเหล่านี้ อีกสักตัวหนึ่ง มือถือ มือถือเป็นความฉลาดที่เยี่ยม มาก คนเราสามารถซื้อสิ่งที่ไม่ได้ใช้ มือถือของท่านอาจารย์มี ๓๐ ฟังก์ชันที่ซื้อมานะ แล้วตอนนี้ท่านอาจารย์ใช้กี่ฟังก์ชันของมือถือ สองคือโทรเข้าโทรออก แล้วถามว่า ั้ฟังก์ชันไม่ซื้อนะซื้อมาทำไม นั่นคือ ความสามารถของมือถือที่สามารถลอกคน ทั้งหลายให้ซื้อมือถือที่ไม่ใช้ก็ได้ ผมไม่ทราบว่าคุณรพาททำได้ไหม ถ้าทำได้เป็นไง ร่ำรวย มากมายมหาศาล นี่คือตัวอย่างเล่นๆ ผมอยากจะฝากไว้ว่าจากบทเรียนตรงนั้นมา ที่ใช้ไม่ได้ เป็นไงทิ้งไป อย่าลืม ใครจะคิดโทรเลขสมัยก่อนเป็นไง จะหายไป นั่นคือ สิ่งที่ผมอยากจะเรียนว่า นั่นคือสิ่งที่ฝากด้วย

ผมขอกลับมาพูด เรื่องท่านอาจารย์อารง อีกหลายเรื่องที่เป็นความคิดของท่าน คนช่วงนั้นตามไม่ทัน ผมใช้คำว่าตามไม่ทัน นิกภาพออกใหม่ ทำไม วศ. บางแสน สมัยก่อนๆ จะมีคนเรียนคณิตศาสตร์เยอะ จะมีคนเรียนภาษาไทยเยอะ สายวิทยาศาสตร์ ที่มีเครื่องมือ ไม่ค่อยมีอะไรเลย ลึกๆ คืออะไร ก็คือ คณิตศาสตร์ ถามว่าท่านอาจารย์ สมาน (รศ.ดร. สมาน วันชูเพลา) ต้องใช้อะไรบ้างครับ นอกจากบอร์ด ชอร์ด ภาษา ไทยต้องใช้อะไรบ้าง แต่ถามว่า ถ้า วศ. บางแสนสมัยก่อนเป็นไง ไปเปิดฟิสิกส์ เปิดเคมี เป็นไงบ้าง คงไปไม่รอด ผมว่านั่นก็คือความสามารถ วิสัยทัศน์ของท่าน อาจารย์อารงที่มองเห็น โดยสอนที่ทำได้ ทำไม่ท่านไม่คิดที่จะเปิดสอนไอ้ที่มีเครื่องมือ มากมายละ เพราะทำไม่ได้ พวกเราเปลี่ยนแก่ง อย่างวันเนา (รศ. วันเนา ยูเด็น) ก็ภาษาไทยใช้ใหม่ อย่างหลายๆ คนก็เรียนคณิตศาสตร์ ถามว่าสมัยนั้นเราใช้อะไรบ้าง ใช้ครูอย่างเดียว นั่นคือสิ่งที่ผมคิดไว้นั่นแหละ นั่นคือจุดเริ่มต้น คือทำในสิ่งที่ทำได้โดย ไม่ต้องลงทุนอะไร แล้วถามว่ามหาวิทยาลัยสมัยใหม่สมัยนั้นเป็นอย่างไรบ้าง เปิดมา ต้องใช้เครื่องมือเครื่องมือมากมาย แต่ถามว่าบางแสนสมัยนั้นต้องเปิดสอนในสิ่งที่ไป ไม่รอดใช้ใหม่ นี่คือวิสัยทัศน์ของท่านอาจารย์อารงที่ผมมองว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น แล้วครูบาอาจารย์รุ่นแรก ท่านมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ท่านช่วยคนทั้งหลาย เป็นอะไรเยอะเลย ถึงท่านอาจจะไม่จบปริญญาเอก แต่ท่านมีปริญญาวุฒิในการสอน เป็นไง เราลอกแบบจากเค้าเยอะไหม ว่าเป็นอย่างไร อันนี้คือสิ่งที่ผมอยากจะมองนะ ช่วงแรกผมอยากจะทำให้คิด ท่านอาจารย์อารงเป็นคนบุกเบิกบางแสนบนพื้นฐานของ

ความไม่มีอะไร แต่มองสิก็ เป็นไง มันมีอะไร มันมีอะไรอยู่ในตัว เปิดสอนภาษาไทย ไม่มีอะไรมันก็มีอยู่ในตัว เปิดสอนคณิตศาสตร์ ไม่มีอะไรเป็นไง มันก็มีอะไรอยู่ในตัว ผมอยากจะเรียนว่าคณิตศาสตร์ที่ท่านอาจารย์สมานสอนผม ผมไปเมืองนอกเรียนปริญญาโทจบคณิตศาสตร์ เพื่อนผมจบคณิตศาสตร์จุฬาเรียนนิเทศศาสตร์มามากมาย ผมบอกให้ไปเมืองนอกด้วยกันจะสู้เขาได้ไหม สิ่งที่อาจารย์สอนเรามาเป็นไง อาจารย์ให้ความรู้เราไม่มากเท่าไร แต่อาจารย์ให้ความอดทนเราเยอะ ผมเรียนปริญญาโท คณิตศาสตร์ แล้วก็สู้คนที่จบคณิตศาสตร์จุฬา ได้สบายๆ นั่นเพราะอะไร คือสิ่งที่เราปลูกฝังจากครูบาอาจารย์ใช้ไหม แล้วผมคิดว่าสิ่งที่พวกเราได้อะไรจากวันแรกๆ คือหอพัก ผมคิดว่าหอพักช่วยทำให้เราได้เยอะ แต่คำถามว่า สมัยนั้นพวกเราไม่มีหอพัก พวกเราไม่มีทุนการศึกษา วันนี้พวกเราจะอยู่ที่ไหน คงลำบาก ผมอีกฉลาดรุ่นน้องทั้งหลาย ถามว่าพี่เขาวนเล่นฟุตบอลกับผม ถามว่าสนามเป็นอย่างไรบ้าง บาสเกตบอลมีอะไรบ้างไหม ก็สนามหญ้าโรงอาหารใช้ไหม มีอยู่เท่านั้น ถามว่าเราก็สู้คนอื่นได้หรือเปล่า เป็นอย่างไร ผมว่านี่คือสิ่งที่อยากจะให้กลับไปให้ดูบทเรียนเก่าๆ ตอนนี่ครูบาอาจารย์เก่าๆ ยังอยู่ ยังแข็งแรงอยู่ ไปถามท่านไปปรึกษาท่านว่า บทเรียนสมัยอาจารย์ร่างให้ไว้มีอะไรบ้าง ผมคิดว่าน่าจะเป็นตัวที่ต้องฝากไว้ด้วย

ประเด็นสุดท้าย ผมคงไม่พูดมาก แล้วอนาคต วศ. บางแสนจะเป็นอย่างไร การเปลี่ยน ผ่าน จาก วศ. บางแสนไปเป็น มศว. บางแสน แล้วก็ป็นมหาวิทยาลัยบูรพา ทุกช่วง ครูบาอาจารย์ที่สำคัญ แต่ตัวสำคัญอย่างหนึ่งผมคิดว่า อธิการบดี รองอธิการบดี ผมคิดว่า ณ วันนี้ ตั้งแต่รุ่น ๑ ที่จบการศึกษา ๒๕๐๑ ผมจบรุ่น ๒ ปีการศึกษา ๒๕๐๒ ดังนั้นวันนี้ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ แปลว่า เรามี ๕๓ รุ่นแล้ว จำไม่ยาก ประโยชน์ที่น่าจะได้ออย่างหนึ่งคือศิษย์เก่า ผมมองอย่างนั้น ถามว่าเรามีศิษย์เก่า ๕๓ รุ่นที่จบไปแล้ว เป็นอะไรบ้างในวันนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร ขุมพลังจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยได้ใช้มากน้อยแค่ไหน ผมว่าตัวนี่คือน่าที่จะต้องดูอะไรอยู่พอสมควร ไปใช้กับคนอื่นต้องจ้างแพงๆ ถามว่าไปไหววานศิษย์เก่าเหล่านี้ เค้าทำเพื่อตอบแทนบุญคุณส่วนหนึ่งใช้ไหม เป็นอย่างไรที่ผมพูดอย่างนี้ก็จากประสบการณ์ ที่วันนี้เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยอยู่ ๙ มหาวิทยาลัย เป็นกรรมการตำแหน่งทางวิชาการอยู่ ๑๒ มหาวิทยาลัย บทเรียนจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ครับ ที่ผมได้ เช่น ม. เกษตร สภา ม. เกษตรศาสตร์ ขอให้ผมไปประเมินอธิการบดีครับ มา ๒ สมัยแล้ว เราก็ได้เรียนรู้อะไรจากเกษตรเยอะเลย ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันนะว่าสภามหาวิทยาลัยเกษตรจึงเชิญให้ผมไปประเมินอธิการบดีรอบที่แล้วก็ประเมินไปที่หนึ่ง รอบนี้ก็ขอให้ประเมินอีกที ผมก็ได้บทเรียนจากที่อื่นเยอะ ขออนุญาตตรงนี้ บทเรียนจากที่อื่น เกษตร มี ๔ วิทยาเขต บางเขน ศรีราชา สกลนคร และก็ที่นครปฐม ปัญหาที่ตามมา อธิการบดีคิดที่จะทำอะไรด้วยความเป็น

ธรรมทั้ง ๔ วิทยาเขต ความเป็นธรรมคือ เท่ากัน แล้วสิ่งที่ออกมาคือ เป็นเรื่องตลก คืออะไร อธิการบดีคิดว่าทุกวิทยาเขตต้องมีจักรยาน ด้วยความเป็นธรรม บางเขน ใช้ได้ กำแพงแสนใช้ได้ ที่สกลนครใช้ไม่ได้ เพราะคนสกลนครเค้าเอารถเก๋งมา มหาวิทยาลัย จักรยานไม่มีใครใช้ ที่ศรีราชาไม่มีใครใช้จักรยานเพราะว่ามันขึ้นเนิน ลำบาก มันคือบทรเย็น ท่านอธิการบดี ความเท่ากันแปลว่ามันไม่ได้เรื่อง วันนี้ผมคิดว่าคงต้องมองอะไรที่จะทำให้ไม่เท่ากัน สิ่งหนึ่งที่ผมมองอนาคตของบูรพาอย่างหนึ่ง คืออะไร ถ้าจะทำให้เท่ากันคงมีปัญหา ผมย้ำว่าถ้าทำให้เท่ากันคงมีปัญหา ถ้าจะทำให้ไม่เท่ากัน ท่านก็ถูกหว่าล่ำเอียง ท่านมีทางเลือกอยู่ไม่กี่ทางใช้ไหม ถ้ามว่าเท่ากัน ทำให้เท่ากันได้ไหม คำตอบคือ ไม่ได้ เพราะความพร้อมของแต่ละคณะเป็นไง ไม่เหมือนกัน แต่ก็ถามว่าคิดจะทำไม่เท่ากันเป็นไง ลำเอียงไหม ปัญหาในมหาวิทยาลัย ในวันนี้เป็นไง ก็คือทำยังไง คนรวยกับคนจนจะอยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข จะให้คนจนรวยคงไม่ได้ ผมเป็นประธาน ประเมินที่นี้เป็นไง จะให้คณะที่จนเหมือนคณะที่รวยได้ไง ทำไม่ได้ แต่ถ้าถามว่าจะทำอย่างไรให้คนรวยกับคนจนอยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข ทางเลือกคงมีไม่กี่ทาง ผมคิดแค่นั้น บูรพาของเราวันนี้ไปไกลเร็ว แต่ถามว่า บางเรื่องต้องเร็วกว่านี้เปล่า ผมชอบถามเพื่อนฝูงทั้งหลายว่า อัลดัลกษณ์หรือแบรนด์ ของ ม. บูรพา คืออะไร หลายคนบอกแบรนด์ของ ม. บูรพา คือ มะพร้าวชิ ตอนนี้มีมองซ้าย มองขวาเห็นมะพร้าวที่ไหนบ้าง ผมพูดเล่นๆ นะ จุฬาฯ พอดูถึงพระเกี้ยวหรือ ตึกอักษรศาสตร์ ใช้ไหม พูดังธรรมศาสตร์ ก็นึกถึงโตม พูดังโรงเรียนวชิราวุธ นึกถึงเด็กแต่งเครื่องแบบเรียบร้อย โจทย์ที่ทิ้งไว้ให้วันนี้คือ เมื่อพูดังบูรพา นึกถึงอะไร ห้ามตอบว่ามะพร้าวเด็ดขาดนะ ผมเสียดายนะ มะพร้าว ที่ดีหายหมดแล้ว หาไม่เจอเลย ผมคิดว่าคงจะต้องเป็นโจทย์ที่คงจะต้องนั่งคิดกันมากมาย ตอนนี้อธิการบดีครับ หมอสมพงษ์ครับ ที่รู้จักกันมานานเพราะท่านเป็นหมอบูรพาตรงไหนที่เจ็บป่วย ท่านคงรักษาได้ ผมเชื่อว่าอย่างนั้นและผมก็เข้าใจว่า ศิษย์เก่าอยู่ตรงนี้เป็นไง ทั้งวันเนาที่มาจากปัตตานี ใครต่อใครที่อุตสาหมาคงพร้อมที่จะช่วยคิดอย่างนั้นและผมคิดว่าศิษย์เก่า มีความพออยู่สมควร คำตัวไม่แพง คำหิวไม่มี คงไม่มีปัญหาอะไร ผมคงจะแค่นี้ ทั้งที่ผมอยากคิดว่า วันนี้ วศ. บางแสนตั้งขึ้น ได้อย่างไร โดย พรบ.วศ. เป็นไงไม่มีช่องว่างเลย แต่ถามว่าถ้าท่านอาจารย์สาโรช ท่านคิดที่จะบอกว่าขยาย ประสานมิตรให้ได้เป็นไง วศ. บางแสนเกิดได้ไหม เกิดไม่ได้ ดังนั้นวันนี้ ผมคิดว่า ๑. จอมพล ป. ๒. พลเอกมังกร ๓. หม่อมหลวงปิ่น ที่เขาว์ทองกลอนของหม่อมปิ่น ได้เยอะ อาจารย์สาโรชคือคนที่ไม่ค่อยได้พูดัง แต่ท่านก็ช่วยเยอะ ที่ผมทราบได้คุยกับท่าน ก็ตอนที่ประชุมที่ราชบัณฑิตด้วยกันได้มีโอกาสใกล้ชิดท่าน ท่านพาไปเลี้ยงข้าวแล้วท่านเล่าอะไรให้ฟังเยอะ อาจารย์อารง คือ ผู้บุกเบิกที่นี่ คนรุ่นหลังก็ต่อเติมให้เต็ม ผมไม่ทราบว่าเป็นมาพูดังวันนี้ก่อให้เกิดความรำคาญอะไรบ้างหรือเปล่า แต่ผมคิด

ว่า ณ วันนี้พวกเราที่อยู่รุ่น ๑ รุ่น ๒ รุ่น ๓ จำได้ไหม ดูเหมือนจะมีงานปริญญาที่
บางแสน ช่วงนั้นก็พิธีประสาทปริญญา ก็คือ ใต้ถุนหอชาย ๑ นะ ตรงนั้นนั่นคือ
เกียรติประวัติ งานปริญญาถ้าผมจำไม่ผิด จอมพล ป. มาเป็นประธานแจก คนเหล่านี้
ก็คือคนที่มีความผูกพันกับบางแสน ผมอยากจะให้คนรุ่นหลังเขียนประวัติ เชื่อมโยง
๓-๔ ท่านเหล่านี้ แต่ตอนนี้ เราไม่ค่อยได้พูดถึงคือท่าน อาจารย์สาโรช ท่านได้ให้
มุมมองอะไรกับบางแสนพอสมควร วันนี้ท่านอาจารย์วชิรญา คงไม่ว่าอะไรผมนะ
ที่ผมพูดถึงอาจารย์ธำรงค์นี่นะ ท่านเชิญพบผู้กล้าหาญทั้งหลาย ท่านอาจารย์
ขอภัยด้วยนะ คนที่ไปคว่ำถาดของอาจารย์ก็อยู่แถวๆ นี้แหละ ไม่ได้ไปไหนไกล แต่
เพราะพวกเราเป็นไง รักเพื่อน เพื่อนคว่ำ ๒ คน แล้วพวกเราด้วยถ้าพวกเราไม่ช่วย
คว่ำด้วยเป็นไง อันตรายนำดูเลย และท่านอาจารย์ ธำรงค์เชิญพบผู้กล้าหาญเป็นไง
ถ้าได้ ๖-๗ คนนั้นไป มันตายลูกเดียว เราก็ชนกันไปเป็นร้อยคน พวกผู้หญิงนำสงสาร
ไม่รู้เรื่อง เชิญประชุมทุกคน ก็ไปประชุมเรียบร้อยเลย พิธีกรจะขอบคุณก็เชิญตาม
ธรรมเนียม

โยนิโสมนสิการในทัศนะของพระธรรมปิฎก

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

พระธรรมปิฎกอธิบายความหมายของโยนิโสมนสิการ (Critical Reflection) ไว้ดังนี้ “ในระบอบการศึกษาอบรมโยนิโสมนสิการ เป็นการฝึกใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบรู้จักคิดวิเคราะห์ไม่มองเห็นสิ่งต่างๆ อย่างตื้นผิวเผิน เป็นขั้นสำคัญในการสร้างปัญญาที่บริสุทธิ์ เป็นอิสระทำให้ทุกคนช่วยตนเองได้ และนำไปสู่จุดมุ่งหมายของพุทธธรรมอย่างต้องแท้”

มีกิจกรรมหลายอย่างที่คนทั่วไปมักจะเรียกว่า “การคิด” เช่นคนคนหนึ่งพยายามนึกถึงที่อยู่เก่าของตน เราก็อาจพูดว่าเขากำลังคิดถึงเลขบ้านหรืออีกคนหนึ่งคิดว่าพรุ่งนี้เขาจะไปเล่นเทนนิสหรือไม่ เราก็พูดว่ากำลังคิดจะไปเล่นเทนนิส การคิดที่กล่าวมานี้ตรรกวิทยาไม่ถือว่าเป็น “การคิด” ตรรกวิทยามองการคิดในรูปแบบเดียวเท่านั้น คือ “การคิดด้วยเหตุผล” (reasoning) เพื่อการตัดสินใจ

ขอทำความเข้าใจว่าการคิดด้วยเหตุและผลต่างจากการนึกคิดเรื่องในอนาคตอย่างไร โปรดดูตัวอย่างต่อไปนี้ สมมุติว่าเรานัดเพื่อนคนหนึ่งว่าจะไปที่บ้านของเขาในเวลาอีกหนึ่งชั่วโมง แต่เมื่อสำรวจดูว่าจะไปได้อย่างไร ก็พบว่าถ้าเดินไปจะต้องใช้เวลาประมาณชั่วโมงครึ่ง แต่ถ้าคอยอีก ๑๕ นาทีแล้วไปรถประจำทางจะใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที รวมเวลาโดยใช้ ๔๕ นาที ถ้าจะไปโดยรถประจำทางทันเวลานัดหมายกันไว้ ดังนั้น จึงตัดสินใจใช้รถประจำทาง การตัดสินใจเช่นนี้เป็นการใช้เหตุผล

อย่างไรก็ตามการคิดด้วยเหตุผลยังแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เช่นการคิดโดยแยกประเภท (thinking by classification) การคิดโดยตัดประเด็น (thinking by elimination) การคิดแบบอุปนัย (inductive thinking) การคิดแบบนิรนัย (deductive thinking) และการคิดแบบไตร่ตรองหรือการคิดสะท้อน (reflective thinking) ทั้งหมดนี้เป็นการคิดตามแนวปรัชญาตะวันตก ผู้ที่สนใจสามารถหาอ่านได้จากวารสารศึกษาศาสตร์ฉบับที่ ๘ สาขาปรัชญาการศึกษา เรื่องการคิด โดย ดร. สาโรช บัวศรี สำหรับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นการคิดตามแนวปรัชญาตะวันออกโดยอาศัยหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มีผู้กล่าวหาตึงถึงการคิดแบบโยนิโสมนสิการหลายท่าน อาทิ อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ และพระราชวรมุนี (ประยูรธรรมจิตโต) แต่ผู้ที่ได้วิเคราะห์และเสนอแนวความคิดแบบโยนิโสมนสิการอย่างละเอียด

คือ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะนำข้อคิดเห็นของท่าน มาเสนอไว้ในที่นี้

“ว่าโดยรูปศัพท์ โยนิโสมนสิการ ประกอบด้วยโยนิโส กับมนสิการ โยนิโส มาจาก โยนิ แปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิด ปัญญา อุบาย วิธี ทาง ส่วนมนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิด คำนี้ถึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา เมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโส มนสิการ ท่านแปลสืบทอดกันมาว่าการทำในใจโดยแยบคาย...”

กล่าวอีกนัยหนึ่ง การทำในใจโดยแยบคายก็คือการคิดเป็น คือคิดถูกต้องตาม ความเป็นจริงอาศัยการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และคิดเชื่อมโยงตีความข้อมูลเพื่อนำไปใช้ต่อไป

การทำในใจโดยแยบคายนี้ความหมายอาจแยกเป็นลักษณะต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

๑. อุบายมนสิการ แปลว่า คิดพิจารณาโดยอุบาย คือคิดอย่างมีวิธีหรือคิดถูกวิธี หมายถึง ถูกวิธีที่จะเข้าถึงความจริง สอดคล้องเข้าแนวสัจจะทำให้หยั่งรู้สภาวะ ลักษณะและสามัญลักษณะของสิ่งทั้งหลาย

๒. ปถมนสิการ แปลว่า คิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง คือคิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ จัดลำดับได้หรือมีลำดับมีขั้นตอนแล่นไปเป็นแถวเป็นแนว หมายถึง ความคิดเป็นระเบียบตามแนวเหตุผล เป็นต้น ไม่ยุ่งเหยิงสับสน ไม่ไขว่กวนติดพันประเด็นว่าเรื่องนี้ ที่นี้ เดียวเตลิดออกไปเรื่องนั้นที่โน่น หรือกระโดดไปกระโดดมา ต่อเป็นชิ้นเป็นอันไม่ได้ ทั้งนี้รวมทั้งความสามารถที่จะชักชวนนึกคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

๓. การถมนสิการ แปลว่าคิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดหาผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง การคิดสืบค้นตามแนวความสัมพันธ์ของเหตุ ปัจจัยที่สืบทอดกัน พิจารณาสืบสาวหาเหตุให้เข้าใจถึงต้นเค้า หรือแหล่งที่มาซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาตามลำดับ

๔. อุปาทกมนสิการ แปลว่าคิดให้เกิดผล คือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์เล็งถึงการคิดอย่างมีเป้าหมาย ท่านหมายถึง การคิดพิจารณาที่ทำให้เกิดกุศลธรรม เช่น ปลุกเร้าให้เกิดความเพียรการรู้จักคิดที่จะทำให้หายหวาดกลัวให้หายโกรธ การพิจารณาที่ทำให้มีสติ หรือทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง เป็นต้น

ลักษณะต่างๆ ของความคิดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพอสรุปได้ว่า คิดถูกวิธี คิดมีระเบียบ คิดมีเหตุผล และคิดเป็นกุศล

พระธรรมปิฎกได้นำเอาคำแปลเป็นภาษาอังกฤษมาลงไว้ให้พิจารณาด้วยดังนี้

“Proper mind-work; proper attention; systematic attention; reasoned attention; attentive consideration; reasoned consideration; considered attention; careful consideration; careful attention; ordered thinking; orderly reasoning; genetical reflection; critical reflection; analytical reflection.”

พระธรรมปิฎกยังกล่าวต่อไปว่า “ถ้ามองในแง่ของขอบเขต โยนิโสมนสิการ กินความกว้าง ครอบคลุมตั้งแต่ความคิดในแนวทางของศีลธรรม การคิดตามหลัก ความดีงามและหลักความจริงต่างๆ ที่ตนได้ศึกษาหรือรับการอบรมสั่งสอนมา มีความ เข้าใจดีอยู่แล้ว เช่น คิดในทางที่จะเป็นมิตร คิดรัก คิดปรารณาดีมีเมตตา คิดที่จะให้หรือช่วยเหลือเกื้อกูล คิดในทางที่จะเข้มแข็ง ทำการจริงจังไม่ย่อท้อ เป็นต้น ซึ่งไม่ต้องใช้ปัญญาลึกซึ้งอะไร ตลอดขึ้นไปจนถึงการคิดแยกแยะองค์ประกอบและ สืบสาวหาสาเหตุปัจจัยที่ต้องใช้ปัญญาละเอียดประณีต เนื่องด้วยโยนิโสมนสิการมี ขอบเขตกว้างขวางอย่างนี้ ปกติชนทุกคนสามารถใช้โยนิโสมนสิการได้”

“ถ้ามองในแง่หน้าที่ โยนิโสมนสิการก็คือ ความคิดที่สกัดอวิชา ตัณหา หรือ การคิดเพื่อสกัดตัดหน้าอวิชาและตัณหา” ...ลักษณะของความคิดตามอวิชาตัณหา เป็นดังต่อไปนี้

๑. เมื่ออวิชาเป็นตัวเด่น ความคิดมีลักษณะติดต้นวทวนอยู่ที่แง่หนึ่งตอน หนึ่งอย่างพรั่มัวขาดความสัมพันธ์ไม่รู้ทางไป หรือไม่ก็ฟุ้งซ่านสับสนไม่เป็นระเบียบ ปรุงแต่งอย่างไรเหตุผล เช่นภาพในความคิดของคนหวาดกลัว

๒. เมื่อตัณหาเป็นตัวเด่น ความคิดมีลักษณะโน้มเอียงไปตามความยินดียินร้าย ความชอบใจไม่ชอบใจ หรือความตึงใจขัดใจ ติดพันครุ่นอยู่กับสิ่งหรือเรื่องที่ชอบหรือ ชังนั้นและปรุงแต่งความคิดไปตามความชอบความชังของตน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดลึกลงไปอีกในด้านสภาวะอวิชาเป็นฐานก่อตัวของ ตัณหาและตัณหาเป็นตัวเสริมกำลังให้แก่อวิชา ดังนั้น ถ้าจะกำจัดความชั่วร้ายให้ ลื่นเชิงก็จะต้องกำจัดให้ถึงอวิชา

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ในทัศนะของพระธรรมปิฎก อธิบายได้ว่า วิธีโยนิโสมนสิการพอประมวลเป็นแบบใหญ่ได้ ๑๐ วิธีดังต่อไปนี้

๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีนี้เป็นวิธีคิดตามหลักปฏิจจสมุปบาท เป็นแบบพื้นฐาน โดยพิจารณาปัญหา หาหนทางแก้ไขด้วยการค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์ ส่งผลสืบทอดกันมา แนวปฏิบัติของวิธีนี้มีอยู่ ๒ แนว คือ

- ก. คิดแบบปัจจัยสัมพันธ์ โดยถือหลักว่า สิ่งทั้งหลายย่อมต้องอาศัยซึ่งกันและกันจึงเกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ”
- ข. คิดแบบสอบสวนหรือตั้งคำถาม เช่น อุปาทานมีเพราะอะไรเป็นปัจจัยฯ เมื่อคิดแบบโยนิโสมนสิการจึงรู้ได้ด้วยปัญญาว่า อุปาทานมีเพราะตัณหาเป็นปัจจัย ตัณหามีเพราะอะไรเป็นปัจจัย เมื่อคิดแบบโยนิโสมนสิการจึงรู้ด้วยปัญญาว่า ตัณหามีเพราะเวทนาเป็นปัจจัย

๒. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบหรือกระจายเนื้อหา เป็นการคิดที่มุ่งให้มองและรู้จักสิ่งทั้งหลายตามสภาวะของมันเอง เป็นวิวัชชวิธี หรือวิธีคิดแบบวิเคราะห์เป็นการคิดพิจารณาที่แยกแยะโดยถือเอานามรูปเป็นหลัก คือ ไม่มองสัตว์บุคคลตามสมมุติบัญญัติ ว่าเป็นเขาเป็นเรา เป็นนายนั้นนายนี้ แต่มองตามสภาวะแยกออกไปว่าเป็นนามธรรมและรูปธรรม กำหนดส่วนประกอบทั้งหลายที่รวมกันอยู่แต่ละอย่างว่า อย่างนั้นเป็นรูป อย่างนี้เป็นนาม เมื่อแยกแยะออกไปแล้วก็มีแต่นามกับรูป หรือนามธรรมกับรูปธรรม ในเวลาที่พบเห็นสัตว์ และสิ่งต่างๆ ก็จะมองว่าเป็นเพียงกองแห่งนามธรรมและรูปธรรมเป็นกระแสความคิดที่คอยช่วยต้านทานไม่ให้หลงใหลติดยึดสมมุติบัญญัติมากเกินไป ให้มองเห็นเป็นเพียงสภาวะว่างเปล่าจากความเป็นสัตว์เป็นคน พระธรรมปิฎกยกตัวอย่างการใช้ความคิดแนวนี้ ดังต่อไปนี้

“เพราะคุณส่วนประกอบทั้งหลายเข้า จึงมีคำศัพท์ว่ารถ ฉันทใด เมื่อขั้นธทั้งหลายมีอยู่สมมุติว่าสัตว์ จึงมีฉันทนั้น”

“ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ช่องว่างอาศัยเครื่องไม้ เถารถ ดินฉาบ และหลุมงล้อมเข้าย่อมถึงความนับว่าเรือนฉันทใด ช่องว่างอาศัยกระดูก เอ็น เนื้อ และหนัง แวดล้อมแล้วย่อมถึงความนับว่ารูปฉันทนั้น...เวทนา...สัญญา...สังขาร...วิญญาณ... การคุมเข้าการประชุมกัน การประมวลเข้าด้วยกันแห่งอุปทานขั้นธ ๕ เหล่านี้ เป็นอย่างนี้”

๓. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา หมายถึงการรู้เท่าทันความเป็นไปของสิ่งทั้งหลาย เช่น มีการเกิด เปลี่ยนแปลงและดับสลายไปในที่สุด เป็นต้น เป็นการรู้เท่าทันว่าสิ่งทั้งหลายที่เป็นธรรมชาติย่อมเกิดจากเหตุปัจจัย และขึ้นต่อเหตุปัจจัยเช่นเดียวกัน วิธีคิดแบบนี้แบ่งได้เป็น ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่หนึ่ง คือรู้เท่าทันและยอมรับความจริง

ขั้นที่สอง คือการคิดแก้ไขและทำการไปตามเหตุปัจจัย เป็นการปฏิบัติด้วยปัญญา กล่าวคือ เมื่อรู้และเข้าใจเหตุปัจจัยแล้วก็จัดการที่ตัวเหตุปัจจัยนั้น

๔. วิธีคิดแบบอริยสัจ หรือ คิดแบบแก้ปัญหาก็เป็นวิธีคิดที่สามารถขยายให้ครอบคลุมวิธีคิดแบบอื่นๆ ได้ทั้งหมด มีวิธีคิด ๒ วิธี คือ

๔.๑ วิธีคิดตามเหตุผล เป็นการสืบสาวจากผลไปหาเหตุแล้วแก้ไขที่เหตุ นั้น ตามปกติจะจัดเป็น ๒ คู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คู่ที่ ๑ ทุกข์เป็นผล เป็นตัวปัญหาเป็นสถานการณ์ที่ไม่ต้องการ สมุทัยเป็นเหตุ เป็นที่มาของปัญหา เป็นจุดที่ต้องการแก้ไข

คู่ที่ ๒ นิโรธเป็นผล เป็นภาวะสิ้นปัญหาเป็นจุดหมายที่ต้องการจะเข้าถึงมรรคเป็นเหตุเป็นข้อปฏิบัติที่ต้องการกระทำในการแก้ไขสาเหตุ เพื่อบรรลุจุดหมาย คือ ภาวะสิ้นปัญหาอันได้แก่ความดับทุกข์

๔.๒ วิธีคิดที่ตรงจุดตรงเรื่อง เป็นการคิดอย่างตรงไปตรงมา นำเอาสิ่งหรือเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหามา ไม่นำสิ่งหรือเรื่องที่ ใช้ปฏิบัติไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปหลักการหรือสาระสำคัญของวิธีคิดแบบอริยสัจก็คือ การเริ่มต้นจากปัญหาหรือความทุกข์ที่ประสบ โดยกำหนดและทำความเข้าใจว่าปัญหาคือความทุกข์นั้นให้ชัดเจนแล้วสืบค้นหาสาเหตุเพื่อเตรียมแก้ไข ในเวลาเดียวกันกำหนดเป้าหมายของตนให้แน่ชัดว่าคืออะไร จะเป็นไปได้หรือไม่และเป็นไปได้อย่างไร แล้วคิดวางวิธีปฏิบัติที่จะกำจัดสาเหตุของปัญหา ให้สอดคล้องกับการที่จะบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นั้น ในการคิดตามวิธีนี้ จะต้องตระหนักถึงกิจหรือหน้าที่อันถึงปฏิบัติต่ออริยสัจแต่ละข้ออย่างถูกต้องด้วย

๕. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ เป็นวิธีคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย คือพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างธรรม (หลักการ) กับอรรถ (ความมุ่งหมาย) คำว่าหลักการในที่นี้ หมายถึง หลักความจริง หลักความดีงาม หลักการปฏิบัติ หรือหลักที่จะนำไปใช้ปฏิบัติรวมทั้งหลักคำสอนที่จะให้ประพฤติดีปฏิบัติและ

การทำงานได้ถูกต้อง ส่วนความมุ่งหมายก็หมายถึงจุดหมายหรือประโยชน์ที่ต้องการ หรือสาระที่พึงประสงค์ ความเข้าใจถูกต้องในเรื่องหลักการและความมุ่งหมายจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง การปฏิบัติที่ถูกต้องนี้สำคัญมาก อาจกล่าวได้ว่า เป็นตัวตัดสินว่าการกระทำนั้นๆ จะสำเร็จผล บรรลุจุดหมายได้หรือไม่

๖. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบนี้เป็นการคิดที่ใช้หลักว่าจะต้องพิจารณาปัญหาให้ครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านดี (อัสสาทะ) ด้านเสีย (อทินนะวะ) ต่อจากนั้นจึงหาทางออก (นิสสรหะ) หรือทางแก้ปัญหา

พระธรรมปิฎกกล่าวว่า การคิดแบบนี้มีลักษณะที่พึงยำ ๒ ประการ คือ

๖.๑ การที่จะได้ชื่อว่ามองเห็นตามเป็นจริงนั้น จะต้องมองเห็นทั้งด้านดี และด้านเสียหรือทั้งคุณและโทษของสิ่งนั้นๆ ไม่ใช่มองเพียงด้านหนึ่งด้านใดด้านเดียว

๖.๒ เมื่อจะแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติจะต้องมองเห็นจุดหมายหรือทางออก นอกเหนือจากการที่รู้คุณและโทษของสิ่งนั้นๆ การคิดหาทางออกด้วยวิธีการดังกล่าวต้องพิจารณาไปพร้อมๆ กับการพิจารณาผลดีผลเสียจะทำให้หาทางออกได้ดีที่สุดและปฏิบัติได้ถูกต้องที่สุด

๗. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบนี้ใช้กันมากในชีวิตประจำวันเพราะเกี่ยวข้องกับการใช้สอยปัจจัย ๔ คำว่าคุณค่าแท้หมายถึงประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายในแง่ที่สนองความต้องการของชีวิตโดยตรงหรือที่มนุษย์นำมาใช้แก้ปัญหของตนเพื่อความดีงาม ความดำรงอยู่ด้วยดีของชีวิตหรือเพื่อประโยชน์สุขทั้งของตนและของผู้อื่น คุณค่านี้อาศัยปัญญาเป็นเครื่องตีค่าหรือวัดราคาจะเรียกว่าคุณค่าที่สนองปัญญาก็ได้ เช่น คุณค่าของอาหารอยู่ที่ประโยชน์ของมันสำหรับหล่อเลี้ยงร่างกายให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ มีสุขภาพดีเป็นอยู่อย่างผาสุก มีกำลังเกื้อกูลแก่การบำเพ็ญกิจหน้าที่ เป็นต้น ส่วนคุณค่าเทียมนั้นหมายถึง ประโยชน์ในแง่การปรนเปรอ การเสพสวยเวทนา อาศัยตัณหาเป็นเครื่องวัดคุณค่าหรือวัดราคา จะเรียกว่าคุณค่าตอบสนองตัณหาก้ได้ เช่น อาหารที่มีคุณค่าที่ความเอร็ดอร่อย เสริมความสนุกสนานเป็นเครื่องแสดงฐานะความหรูหรา เป็นต้น

วิธีคิดแบบคุณค่าแท้นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตอย่างแท้จริงแล้วยังเกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของกุศลธรรม เช่น ความมีสติ เป็นต้น ต่างจากคุณค่าเทียมที่พอกเสริมด้วยตัณหา ซึ่งไม่มีใครเกื้อกูลแก่ชีวิต ทำให้กุศลธรรม เช่น ความโลภ ความมัวเมา ความริษยา มานะ ทิฏฐิ เจริญขึ้นอย่างไม่มีขอบเขต

๘. วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม เป็นวิธีคิดที่ส่งเสริมชักนำไปในทางที่ดีงามและเป็นประโยชน์ เป็นการขัดเกลาและบรรเทาปัญหา พระธรรมปิฎกอธิบายว่าในเหตุการณ์หรือประสบการณ์เดียวกัน คนหนึ่งอาจคิดปรุงแต่งไปในทางดีงามเป็นประโยชน์ อีกคนหนึ่งอาจปรุงแต่งไปในทางไม่ดีไม่งามเป็นโทษ ทั้งนี้เนื่องมาจากการฝึกฝนอบรมและประสบการณ์ที่ได้สะสมมา นอกจากนี้แม้แต่บุคคลเดียวกันมองของอย่างเดียวกันหรือมีประสบการณ์เดียวกัน แต่ต่างขณะ ต่างเวลา ก็อาจคิดแตกต่างกันออกไปครั้งละอย่างได้ คราวหนึ่งร้าย คราวหนึ่งดี ทั้งนี้โดยเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรมหรือโยนิโสมนสิการแบบเร้ากุศลในที่นี้จึงมีความสำคัญในแง่ที่ทำให้เกิดความคิดและการกระทำที่ดีงามเป็นประโยชน์ในขณะนั้นๆ และในแง่ที่ช่วยแก้ไขนิสัยเคยชินร้ายๆ ของจิตที่ได้สะสมไว้แต่เดิมพร้อมกับสร้างนิสัยความเคยชินใหม่ที่ดียิ่งงามให้แก่จิตไปในเวลาเดียวกัน

ในกรณีที่ความคิดอกุศลเกิดขึ้นแล้ว พระธรรมปิฎกได้ยกตัวอย่างในวิตกกัสถ์ฐานสูตรว่า พระพุทธเจ้าทรงแนะนำหลักทั่วไปในการแก้ความคิดอกุศลไว้เป็น ๕ ชั้น คือ

- ๘.๑) คิดนึกใส่ใจเรื่องอื่นที่ดีงามเป็นกุศล เช่น นึกถึงเรื่องที่ทำให้เกิดเมตตา แทนเรื่องที่ทำให้เกิดโทสะ เป็นต้น ถ้ายังไม่หาย
- ๘.๒) พึงพิจารณาโทษของความคิดที่เป็นอกุศลเหล่านั้นว่า ไม่ดีไม่งามก่อนผลร้ายนำความทุกข์อย่างไรมาให้ ถ้ายังไม่หาย
- ๘.๓) พึงใช้วิธีต่อไปคือ ไม่คิดถึง ไม่ใส่ใจในความชั่วร้ายที่เป็นอกุศลนั้นเลย ถ้ายังไม่หาย
- ๘.๔) พึงพิจารณาสังขารสังขารฐานของความคิดเหล่านั้น ว่าความคิดนั้นเป็นอย่างไร เกิดจากเหตุปัจจัยอะไร ถ้ายังไม่หาย
- ๘.๕) พึงขบฟัน เอาลิ้นดันเพดาน อธิษฐานจิตคือตั้งใจแน่วแน่เด็ดเดี่ยวข่มใจระงับความคิดนั้นเสีย

๙. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน วิธีคิดแบบนี้บางทีเรียกว่า วิธีคิดแบบมีปัจจุบันธรรมเป็นอารมณ์ และมีข้อที่ต้องทำความเข้าใจเป็นพิเศษ คือ การที่มีผู้เข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของการเป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือมีปัจจุบันธรรมเป็นอารมณ์

ความคิดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหมายถึง การคิดในแนวทางของความรู้หรือคิดด้วยอำนาจปัญญา การคิดแบบนี้ถือว่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เป็นอยู่ในขณะนี้หรือเป็นเรื่องที่ล่วงไปแล้ว หรือเป็นเรื่องของกาลภายหน้า ก็จัดเข้าไปเป็นการปัจจุบันทั้งสิ้น

ความคิดถึงอดีตและอนาคต ตามแนวทางของปัญญาที่เป็นเรื่องของกิจ ในปัจจุบันจะช่วยให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ ช่วยให้การปฏิบัติในปัจจุบันถูกต้องได้ ผลดียิ่งขึ้น และสนับสนุนให้มีการเตรียมวางแผนล่วงหน้า นับว่าเป็นวิธีคิดที่มีประโยชน์มาก

๑๐. วิธีคิดแบบวิภังขวาท มาจาก วิภังขวาท วิภังขแปลว่า แยกแยะ จำแนก หรือแจกแจง ไกล่เคียงคำที่ใช้ในปัจจุบันว่าวิเคราะห์ วาท แปลว่า การกล่าว การพูด การแสดงคำสอน วิภังขวาทจึงแปลว่า การพูด จำแนก พูดแยกแยะหรือแสดง คำสอนแบบวิเคราะห์ ลักษณะสำคัญของการคิดและการพูดแบบนี้คือ การมองและ แสดงความจริงโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ละด้านครบทุกแง่ทุกด้าน วิธีคิดแบบนี้สามารถจำแนกออกเป็นลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

๑๐.๑ จำแนกด้วยแง่ความจริง แบ่งซอยออกเป็น ๒ อย่าง คือ จำแนก ตามแง่ด้านต่างๆ ตามที่เป็นจริงของสิ่งนั้นๆ โดยมองที่ละด้าน อย่างหนึ่ง และจำแนกโดยมองหรือแสดงความจริงของสิ่งนั้นๆ ให้ครบทุกแง่ทุกด้านอีกอย่างหนึ่ง

๑๐.๒ จำแนกส่วนประกอบ คือวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบของสิ่ง นั้นๆ เพื่อให้รู้เท่าทันภาวะของสิ่งนั้นๆ เป็นการคิดในแง่เดียวกันกับการคิดวิธีที่สอง (วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ) ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น

๑๐.๓ จำแนกโดยลำดับขณะ คือแยกแยะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตาม ลำดับความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ซอยออกไปเป็นแต่ละขณะๆ ให้มองเห็นตัวเหตุปัจจัยที่แท้จริง ตัวอย่างเช่น เมื่อโจรขึ้นบ้าน และฆ่าเจ้าทรัพย์ตายคนทั่วไปอาจพูดว่า โจรฆ่าคนตายเพราะความ โสภ คำพูดนี้ใช้ได้เพียงเป็นสำนวนพูดให้เข้าใจกันง่าย แต่เมื่อ วิเคราะห์ทางด้านกระบวนการที่เป็นไปภายในจิตอย่างแท้จริง จะพบว่าความโลภเป็นเหตุของการฆ่าไม่ได้ โทสะต่างหากที่เป็น เหตุของการฆ่า ดังนี้เป็นต้น

๑๐.๔ จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย คือสืบสาวว่าสิ่งทั้งหลาย ทั้งปวงนั้นจะเกิดขึ้นหรือดับลงก็ด้วยเหตุปัจจัย เป็นวิธีคิดที่ตรงกับวิธีที่ ๑ ที่กล่าวแล้วข้างต้น ความคิดแบบจำแนกโดยสัมพันธ์ ของเหตุปัจจัยช่วยให้มองเห็นความจริงนั้น และตามแนวคิดนี้ พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงพระธรรมอย่างที่เราเรียกว่าเป็นกลาง คือ ไม่กล่าวว่า สิ่งนี้มี หรือสิ่งนี้ไม่มี แต่ทรงกล่าวว่าเพราะสิ่งนี้มี สิ่งนี้

จึงมี เพราะสิ่งนี้ไม่มีสิ่งนี้จึงไม่มีการแสดงความจริงอย่างนี้ นอกจากจะเรียกว่าอิทัปปัจจยตาหรือ ปฏิจจสมุปบาทแล้ว ยังเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัชฌิมนธรรมเทศนา หรือเรียกสั้นๆ ว่าวิธีคิดแบบมัชฌิมนธรรม

๑๐.๕ จำแนกโดยเงื่อนไข คือมองความจริงโดยพิจารณาเงื่อนไข ประกอบด้วย เช่น ถ้ามีผู้กล่าวว่า บุคคลนี้ควรคบหรือไม่ หรือถิ่นสถานนี้ควรเกี่ยวข้องกับหรือไม่ ถ้าพระภิกษุเป็นผู้ตอบก็จะตอบว่า ถ้าคบแล้วหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับแล้วอกุศลธรรมเจริญ อกุศลธรรมเสื่อมก็ไม่ควรคบ ไม่ควรเกี่ยวข้อง แต่ถ้าอกุศลเสื่อม อกุศลธรรมเจริญจึงควรคบควรเกี่ยวข้อง

ถ้าถามในแง่การศึกษาว่า ควรปล่อยให้เด็กพบเห็นสิ่งต่างๆ ในสังคมอย่างอิสระหรือไม่ ถ้าจะตอบก็ต้องวินิจฉัยโดยพิจารณาเงื่อนไขต่างๆ เช่น เด็กมีความพร้อมหรือไม่ ประสบการณ์เดิมเป็นอย่างไร เด็กรู้จักใช้โยนิโสมนสิการโดยปกติหรือไม่ มีบุคคลหรืออุปกรณ์คอยช่วยเหลือหรือไม่ สิ่งหรือเรื่องที่จะเด็กจะได้พบเห็นในประสบการณ์นั้น มีผลกระทบรุนแรงเพียงใด ดังนี้ เป็นต้น

๑๐.๖ จำแนกโดยวิภังชวาท คือใช้วิภังชวาทในรูปการตอบปัญหาในบรรดาวิธีตอบปัญหา ๔ วิธี ซึ่งมีชื่อเฉพาะว่า วิภังชพยากรณ์ วิธีตอบปัญหาทั้ง ๔ วิธีนั้น คือ

- ก. เอกังสพยากรณ์ การตอบแง่เดียว
- ข. วิภังชพยากรณ์ การแยกแยะตอบ
- ค. ปฏิปุจฉาพยากรณ์ การตอบโดยย้อนถาม
- ง. รูปนะ การยิงหรือหยุด พับปัญหาเสีย ไม่ตอบ

พระธรรมปิฎกอธิบายว่า วิธีตอบ ๔ วิธีนี้แบ่งตามลักษณะของปัญหา หมายความว่าปัญหาแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังตัวอย่างต่อไปนี้ :

(๑) เอกังสพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ควรตอบเด็ดขาด เช่น ถามว่า สิ่งที่ไม่เที่ยง ได้แก่ จักขุไซ้ไหม? ฟังตอบได้ทีเดียวแน่นอนลงไปว่า ใช่

(๒) วิภังชพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ควรแยกแยะหรือจำแนกตอบ เช่น ถามว่า สิ่งที่ได้มาไม่เที่ยงได้แก่จักขุไซ้ไหม? ฟังแยกแยะตอบว่า ไม่เฉพาะแต่จักขุเท่านั้น แม้โสตะ มานะ เป็นต้น ก็ไม่เที่ยง

(๓) ปฏิปุจฉาพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ควรตอบโดยย้อนถาม เช่น จักขุฉันใดโสตะก็ฉันนั้น โสตะฉันใดจักขุก็ฉันนั้น ใช่ไหม? ฟังย้อนถามว่า มุ่งความหมาย

ในแง่ใด ถ้าถามโดยหมายถึงแง่ใช้ดูหรือเห็นก็ไม่ใช่ แต่ถ้ามุ่งความหมายในแง่ที่ว่าไม่เที่ยง ก็ใช่

(๔) รูปนียบปัญหา ปัญหาที่พึงยับยั้งหรือพับเสียไม่ควรตอบ เช่น ถามว่า ชีวะกับสรีระคือสิ่งเดียวกันใช่ไหม? พึงยับยั้งเสีย ไม่ต้องตอบ

สรุปวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

พระธรรมปิฎกกล่าวสรุปว่า วิธีคิดที่เป็นแบบโยนิโสมนสิการทั้ง ๑๐ วิธีนี้มีขั้นตอนการทำงานที่แบ่งออกได้เป็นสองช่วง คือช่วงรับรู้อารมณ์ หรือประสบการณ์จากภายนอกและช่วงคิดค้น พิจารณาอารมณ์หรือเรื่องราวที่เก็บเข้ามาภายในแล้ว วิธีคิดทั้ง ๑๐ วิธีนี้ ต่างก็อาศัยกันและกัน รับกันและสัมพันธ์กัน ดังนั้นวิธีการศึกษาเพชฌัญญสถานการณและแก้ปัญหาวชิวัตจึงต้องบูรณาการความคิดเหล่านี้ รู้จักเลือกรูปแบบวิธีคิดมาผสมกลมกลืนกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างแนวปฏิบัติอย่างถูกต้องตรงกับความจริงในทางสายกลาง

อนึ่งเมื่อพูดเชิงวิชาการในแง่การทำหน้าที่ พระธรรมปิฎกสรุปว่าโยนิโสมนสิการทั้งหมดสามารถสรุปได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือ

(๑) โยนิโสมนสิการแบบปลุกปัญญา มุ่งให้เกิดความรู้แจ้งตามสภาวะ เน้นที่การขจัดอวิชชา เป็นฝ่ายวิปัสสนา มีลักษณะเป็นการส่องสว่างทำลายความมืด หรือชำระล้างสิ่งสกปรก ให้ผลไม่จำกัดกาล หรือเด็ดขาดนำไปสู่โลกุตระสัมมาทิฐิ

(๒) โยนิโสมนสิการแบบสร้างเสริมคุณภาพจิต มุ่งปลุกเร้ากุศลธรรม เน้นที่การสกัดหรือข่มตัณหา เป็นฝ่ายสมถะ มีลักษณะเป็นการเสริมสร้างพลังหรือปริมาณฝ่ายดีขึ้นมากดข่มทับหรือบังฝ่ายชั่วไว้ ให้ผลขึ้นแก่กาลชั่วคราวหรือเป็นเครื่องตระเตรียมหนุนเสริมความพร้อมและสร้างนิสัยที่นำไปสู่โลกีย์สัมมาทิฐิ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีคิดที่มีประโยชน์มาก เพราะสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลา และจะเป็นเรื่องที่เราให้เกิดกุศลธรรม เช่นความรู้สึกเมตตากรุณาและความเสียสละเป็นต้น อันจะเป็นผลดีแก่ความเจริญงอกงามของตน ผู้ใดก็ตามเมื่อเข้าใจหลักการนี้แล้ว อาจใช้โยนิโสมนสิการแก้ได้ แม้แต่ทัศนคติและจิตนิสัยไม่ดีที่สร้างมาเป็นเวลานานจนชิน

จากสารานุกรมศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๕๖

Education for Development

Dr. Thamrong Buasri

Concept of Education for Development

Education for development is not a new subject. In the developing countries the concept of education for development was introduced about four decades ago with the new concept, the rôle of education embraces both the development of the individual as well as that of society. For individual development the aims of education are to develop physical, intellectual, emotional, social and cultural capacities of the individual. In terms of domain, it means the development of cognitions, affective and psychomotor domains. Education as an instrument for development of society means that education has to take into account the conditions, problems and trends of the society. Considering in terms of functions, it is evident that education must serve the needs of the individual as well as those of the society. Traditionally, the concept of education for development tends to limit itself to the solving of current problems and with little attention to long-term development. Thus educational planning is based on projecting the present to the future time-frame and tends to be more pre-occupied with inadequacies and shortfalls of the past rather than exploring the needs of the future. Increasingly educational planning is seen as a way to resolving a crisis and focus on the crisis and its resolution in a short term. Thus, for example, the problem of quality is seen as an urgent need for more and better science and mathematics; or the development of the education system as a concern with one or the other level of education -- higher education for manpower or universal primary education. This sort of practice which is pre-occupied with the quantitative, with the crisis and with the short term, makes it almost impossible for educational planning to attain a mission of envisioning, stimulating and facilitating educational change and transformation.

However, in the 1980s most countries in Asia-Pacific have recognized the need for more comprehensive approach to education than that encompassed in the established educational planning methods, and have engaged in developing educational reforms with a much wider focus. The concept of educational reforms in the perspectives of multi-dimensional and

long-term development in society and the learning environment has extended the reach, relevance and effectiveness of educational policy making and its instrument, educational planning. This new concept of educational reform also brings about the new concept of education for development. According to this new concept, education is not a mere reflection of the social and economic forces at work in a society. It is also an important means of shaping the socio-economic and cultural forces and determining the direction of their growth. The dynamism of these other forces in turn affects the character of education. There is thus a circularity in the interrelation of education and a range of other human and social factors. The consequences of education for society are mediated through individuals affected by education and become deeper as the mediating agencies acquire collective possibilities over time. Therefore education in its profound essence an activity of the human spirit which can only be realized in a society of the future. As education becomes consciously future-oriented, the overarching vision that will draw education towards the future and to help in defining the goals and making ways towards them is indispensable.

Trends and Problems

Education does not exist in vacuum; it is determined by political and milieu, beliefs, economy, social mentality and predominant world views. determining environments are now changing very quickly. There are trends cab be observed. Apart from the changing situation there are also problems generated by scientific and technological achievements. Both the change in environments and the looming problems have the bearing on the education. It imperative that we understand them and use them the best advantage in the design and planning of education. The following are some important trends problems which are worthy of consideration.

1. The exploding knowledge of science and technology

In the last three centuries or so, science became the main spring of growth of knowledge which later becomes a moving force. The accelerating pace of science and technology-based knowledge has been extraordinary high. It is estimated that now the body of this knowledge is doubling every 10 to 12 years. To get a measure of this pace, it means that new discoveries, inventions and developments in the decade of 1990s would be equal in volume to the knowledge gathered over centuries. And it is not only the

accelerating pace that holds attentions; the spread that covers every segment of existence is equally amazing. In this connection, the report of the Round Table Symposium, Beijing has this to say:

“The world has never changed so rapidly. Beginning in the 1950s a series of technological revolutions commenced. Three of these now exist. They are based on the technologies of the silicon chip which has generated the information revolution, the manipulation of the DNA molecule which has created the biotechnology revolution, and the creation of new advanced industrial materials. There is no reason not to think that three will not be joined by others in the 1990s.” (Report of the Round Table – International Symposium and Round Table, Beijing, People Republic of China, November-December 1990)

The growth of science and technology as demonstrated in the later half the present century, has characteristics of special significance for future-oriented education. First is the fusion of knowledge and its application, which becomes the fertile ground for generating more knowledge and more applications. This in turn has caused the transition from the agricultural base to the industrial base and now in the advanced countries, from the industrial base to automation-communication technology base, leading to what has been called the “post-industrial” society.

The second characteristic of advancing science and technology is that each advance marks a new level of integration in the knowledge domain. It appears that any problem today increasingly calls for knowledge from a range of disciplines; not like in the old days that reality is understood by breaking down into different disciplines and separating the process of understanding from the process of action. In the new context, the capacity to see a situation in wholeness and with the linkages of the parts is an important and indispensable way of assessing knowledge and creating more knowledge.

The revolutionary developments in science and technology have led in the last few decades to the emergence of “knowledge-based” societies in which the central capital is knowledge. A knowledge-based society is one that derives from human potential. It is about how men think and create and become free. Its core is thinking, creativity and inventiveness. In this respect, science and technology are one of the important sources of empowerment of education to deal with and respond to the demands and the unpredictability

of the changing world.

Higher institutions like universities, colleges and research institutes have an increasingly crucial role in societal development. They must be knowledge generators, centers of innovations and service centers for their communities.

For the developing countries in Asia-Pacific, science and technology are important for alleviation of the socio-economic problems. Some even believe that science can solve the problems of hunger, poverty, literacy, superstition, deadening customs and traditions.

2. The impact of development

In the developing countries, development has served as a magnet for national aspiration. In the advanced societies there is a compelling consciousness that the expanding economies and the advancing technologies are assuming a life of their own at the expense of the limited resources and environment. Thus development is a collective vision of a society for itself just as education is a vision of the individual. It is unfortunate that the development gaps which divides the advanced countries and the developing countries and within the countries have almost destroyed the universalistic nature of development as a vision of human societies. The poor become poorer and the countries with poor resources slip down the scale. One resource person attending a Regional Symposium on Qualities Required of Education Today to Meet the Foreseeable Demands of the Twenty-First Century described the conditions in the developing world as follows: (The Symposium was organized by UNESCO Principle Regional Office for Asia and the Pacific in Bangkok from 16 to 18 August 1990)

“Almost a billion humans today are literacy deficient and therefore incapable of participating effectively in community living. Much less are they able to assume meaningful role in development activities”

“One billion humans are living below the poverty line. More specifically 20 per cent of the “haves” today own or use for themselves 80 per cent of the earth’s asset and income. We are not surprised then to learn that during the decade of the 80’s in the United Nations family of 165 sovereign states, 75 per cent were classified as poor.”

“Seventy-five million humans die yearly. Of these 50 million or 66 to 73 per cent die because of starvation.”

Another resource person pointed out the gap within the countries caused by the unbalanced development:

"In the third world countries which represent the majority of humanity, unbalanced development is general phenomenon. It is as there are two countries in one – the modern elites are interconnected to international elites more than they are to their poverty-stricken fellow nationals who dig garbage for food and subsist on sub optimal products and low labour wages to subsidize the industrial sector. Economic and social gaps are widening leading to social consequences such as uprooting of people, crimes, prostitution, child abuse, etc.

The single-thrust emphasis on industrialization that mark the path of development of the present-day advanced countries has had a greater influence on the development strategies of most of developing countries than any other factor. It was believed that, given a certain rate of economics growth, a country's economy would become self-sustaining and the country would become rich. No matter that the majority of people remained deprived and neglected, the prosperity would "trick down" in time. There is, however, ample evidence that such phenomenon does not occur. Instead all the experience has proved that development that is tied to a single thrust will lead to various problems such as poverty, pollution, urban ghettos and social rootlessness. In addition, the single thrust based on technology has led to dangerous depletion of non-renewable resources and to environment degradation.

It appears that a new path of development is needed which measures the socio-cultural and economic progress in term of meeting human needs, and enhancing the quality of life. Such development will provide the frame work for scientific and technological development as well as the choice of technologies, industries, agricultural promotion and social policies aimed at overcoming initial inequalities.

3. Globalization

One of the most important turning points in the progress of mankind towards a future which will be different from the past lies in the current development known as "globalization". Much of this globalization process is being driven by "economic pull" which involve the rationalization of economic arrangements on a regional basis and slowly leads to increasing cooperative globalism. National economies are rapidly becoming international and

transnational. There is an expanding process of international production sharing and a global redistribution of labour and industries. Instantaneous communication which command the business offices or penetrate the homes everywhere are breaking down the walls of seclusion and isolation. Technology is helping to build a consolidated world. It is already possible for billions of people to participate in a single event via communication technology. People who were isolated in the past are more closely linked into the global community through communications, travels, the market system and the common concern on environment. Indeed the globalizing movement is leading to the emergence of an interdependent world – a world in which the sense of unity within diversity is the main characteristic. This implies recognizing differences while being simultaneously aware of the common binding links and responsibilities.

4. Problems of environment and population growth

The environment crisis is basically the result of unrestrained consumption and use of natural resources notably in industrial process and products. In order to make short-term benefits, man is introducing into the economic systems a large number of new chemicals, industrial wastes and pollutants which in turn create biological disorders. The whole water systems are turning into deserts; deforestation is turning the earth into a bare land; radio-isotope contamination from nuclear power, land degradation, the rapid extinction of plant and animal species, acid rain, and industrial waste disposal – all are increasingly threatening human life. This is due to the fact that the ecological hazards are increasing much faster than the application of solutions. Although the industrial process are originated in the industrial countries, the newly industrialized countries following the same model of development are adding to them with equal degree of unrestraint. The consequences are rapidly affecting globally, both in the developed and the developing countries. They are, for example, climate change, ozone depletion, acid rain, water pollution and nuclear waste.

There was a call for “sustainable development”, namely, “development which meets the needs of present generations without compromising the capacity of future generations to meet them.” (The World Commission on Environment and Development, 1987) The role of education in contributing to the creation of sustainable development lies in the domain of values and attitudes as well as in the domain of knowledge. In the domain

of values and attitudes, a new perception of man's relationship with nature is needed. Instead of control, depredation and violence, it should be one of harmony and caring. In the domain of knowledge, the concept of sustainable development calls for a closer integration of the various areas of knowledge, for example, the merging of natural science and social science or ecology and economics.

With regard to population growth, it is estimated that the world population will be more than 6 billion by the year 2000. The biggest increases in numeral terms are in South Asia and Africa. (Education for the Twenty-First Century: Asia-Pacific Perspective, UNESCO, Bangkok, 1991, p. 30) The accelerating population growth in developing countries is changing the age-composition of the population. Young people under twenty-five now constitute the largest group. These segment of population can be a decisive force in making cultural change and progress, provided that their potential and innovative abilities are fully developed. This also depends on judicious educational action.

5. Problem of human values

In many countries around the world fightings are going on. In Europe, there is a war in Bosnia where the Serbs and the Bosnians are killing each other; in Asia the war in Cambodia has not subsided; in Africa the fighting in Rawandi has raged for several weeks; in the Middle East there is a war between North and South Yemen. There are also small scale fightings between ethnic groups and races.

Ethics in Asia-Pacific countries seem to have dropped. There are rising rates of crimes, drug use, suicide and teenage pregnancy. The specter of the deadly and incurable disease called AIDS – has cast a shadow on the country sexual landscape. It is a turning point for the world today more deadly than many wars of modern times.

One may ask whether the above crisis is the beginning of the moral collapse or the beginning of a search for a new integration. Whatever the nature of the crisis may be, the challenge it poses is real and the response to the challenge will determine the moral orientation of societies and the role of education in them. The question of values is of deep concern in Asia. It has its roots in religion, in culture and in contemporary grouping and searches. The crisis of values is also in a real sense an educational crisis. Social

responsibilities and social consciousness which underlie the lofty values can be fostered through education in its broad meaning.

Implications to Education

Education is not a mere reflections of the social and economic forces at work in a society. It is also an important means of shaping the socio-economic and cultural forces and determining the direction of their growth. However, the strength of these other forces generated from their trend and problem in turn affect the character of education. Considering the present trends and problems in our societies as indicated earlier, and considering the role of education as an instrument for an all round development of the human personality and for the society, what will be the goals of education, its content, process and system that will help education to fulfill its tasks.

1. The Goals of Education

Educational goals serve as signposts of the development patterns and in part anticipation of the future. In this time orientation, the process of developing educational goals is an important element of policy making and planning and an equally significant means for implementing educational change. Since the output of education now extensive and weighty enough to affect not only the individual but also society with a degree of immediacy, educational goals have therefore to be envisioned as choice relative both to the social purpose and responsibility and to the individual empowerment. In this respect, one must anticipate the kind of society to be shaped by a particular type of education and also the characteristic of the individual that will contribute to a desirable society. In addition, in the process of reflecting on educational goals, one must be concerned with the accomplishment of social goals, including alleviating perceived social and economic problems such as deprivation, poverty, deceases, crimes, etc. Thus social equity is an important educational goal in order to ensure to every person access to education of equal quality. In the light of the above discussion some of the educational goals are provided below as an illustration.

- a) Education should promote and nurture the various aspects of learner's personality and not limit to the realm of reading, writing, and numeracy with four or five years of schooling to gain proficiency:

- b) Education should provide a broad and liberal framework of general education to help the learner to lead a fulfilling life and to make a living. The general education as stated should comprise humanistic studies, scientific and technological knowledge and practical work experience. It should not sharply focus on a selected range of subjects which need to be mastered in depth.
- c) Education should give high priority to promoting creativity in the personnel and collective development of the learner; also to promote the learner's freedom to explore, to inquire, to develop self-awareness and self-learning habits.
- d) Education should emphasize awareness of the social and development problems of contemporary society such as population growth, environmental problem, crimes, poverty and social disparities.

2. The Content of Education

There is no doubt that in the 21st century our society will be knowledge-dominant. Since education is one the sources of the growth of knowledge, it is therefore the most important means of transmitting knowledge in organized and systematic forms. In the emerging future, knowledge and skills will become increasingly complex. And because of their complexity, there is a tendency that it will concentrate in the hands of specialists. It is the function of education to ensure that knowledge is widely diffused in the people so that they may understand the use and direction of knowledge as power. In this respect education can no longer be limited to a few. For a knowledge-based society, "education for all" is indispensable.

The knowledge-based society calls for a new role of education in defining what knowledge is the most worth. In this connection, a qualitative change in education is essential. One important aspect is that the breadth of learning should encompass not only a broader range of disciplines but also to new areas of inquiry. In broad-based learning the emphasis shifts from a purely cognitive to an all-round intellectual, physical, emotional, social and moral development of the learners. Thus at the first level of education apart from learning for acquisition of basis skills, we must ensure that the learner receives health care, nutrition and physical support.

At the post-basic stage, humanities, scientific-technological and socio-economic knowledge should be integrated. The organization of broad-based learning is guided by the principle that the streams of knowing and development continue together and are not to be prematurely separated.

Language is the principal means of creative expression for a child as much as for adult. National language therefore should be regarded as the main subject. Foreign languages will be an important source of curricular enrichment and should be included at the secondary level as a required subject.

It is fairly certain that the next generation should know and understand the world much better than the present generation. Thus the world context should receive greater emphasis in all school from the very beginning, subjects such as geography, or political science.

Science education has now become a recognized subject in school education in Asia-Pacific countries. But a reorienting effort in this area should be made due to a variety of shortfalls. Much of science education is narrowly based, both in terms of the range of learners it serves and the kind of science learning experience it offers. This is due to the fact that much of science education in schools is designed as a preparation for the study of science at the higher levels. Science and technology education has to be broad-based and accessible to all learners at all stages. It also has to be a significant element in adult and continuing education.

The most important of redirection is the integration of science and technology. This is an integration of theoretical knowledge and its implication with the associate skills. This integrated body of knowledge including computer science applications and associated skills should make it possible for all learners to gain an understanding of the nature of technology and prepare them to use science and technology skills in the problems of daily life as much as in further learning or entry into the world or work.

Another area of integration is the linking of science-technology and environmental science which will help learners to understand the interdependence of all living things.

Another knowledge domain important in education comprises the development-oriented disciplines, i.e., economic and social. It appears that economic studies at the schooling stage are either not provided at all or are weakly developed. In economic studies, as in science-technology, theoretical

knowledge should be combined in appropriate ways with the applied forms and with skills of enterprise management.

The problems of linking education and work also need to be considered. It is envisaged that the general education schools and vocational and technical schools will interface closely. The education for the work place in the coming decade will need to be broadly based in term of the range of abilities that a learner can have. Arrangements for learners' participation in work experience programs, community services and development programs can be an important avenue for a two-way flow of experience between education and work.

3. The Progress of Education

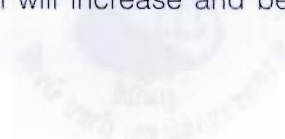
Educational process is one of the most important aspects of education. It is where the content is translated into learning experiences and the abilities, skills and insights are formed and nourished by the whole process. In the transmitting of knowledge and its learning, the teaching of a subject or skill and its acquisition, the recognition of the learner as an active driving force in the knowledge learning process and the self-realization of his/her range of potentialities in that process is crucial for reorienting education. It is necessary to enhance the ability to think independently and creatively. The development of curiosity and the questioning attitudes and a capacity to choose an action and make a commitment are important in the teaching learning process. To encourage creativity, the learner should be allowed to make his own choices as much as possible in selecting what to learn and how to learn. It should be understood that different learners learn different domains of knowledge differently. The packages of knowledge should be of a wide varieties for which the learners will be allowed to choose freely like what they do in the cafeteria. The teacher will be the learners' guide and counselor. The teacher is not a narrow specialist but a knowledge worker, a life long learner. In the perfection of the teaching process, the teacher and the learner are partners, enquiring and exploring together.

4. The System of Education

Usually the education system is generally equated with formal education and schooling. But education is not schooling only. There are a variety of non-formal way of education. There are also informal ways of education, centered in the home, the family and in the community. To serve the needs of the people an open system of education should be introduced.

There should be increasing variety and diversification of the institutional structure and new types of institutions serving a wider range of educational purposes. The rigid sequential system of formal education with closely regimented progression from one stage to another should give way to open entry and re-entry and free movement between education and work. New institutional forms should be developed for adults who need continuation of education after they have passed out of the educational institutions.

Apart from the traditional educating activities, there are now an increasing range of programs for training and retraining of adults and out of school youth, such as community development activities, agricultural extension centers, small scale industries development, community health centers and television and electronic media. These institutional developments, some of which are outside the formal system and some are in the periphery of the education system. The dividing lines between the activities and institutions in the general societal environment and the formal education system should be removed to make both system open. The reciprocal impact of each will increase and become an important source of innovation.

Dr. G. K. S. Patra
25-11-37

ข้อบังคับ

มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. อังร บัวศรี

ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อบังคับ
มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี
ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕

หมวดที่ ๑
ชื่อ เครื่องหมายและสำนักงานที่ตั้ง

ข้อ ๑. มูลนิธินี้ชื่อว่า “มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี” ชื่อย่อว่า ม.ธ.บ. เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า PROF.DR.THAMRONG BUASRI FOUNDATION ย่อว่า T.B.F

ข้อ ๒. เครื่องหมายของมูลนิธิ คือ รูปโล่ บรรจุพระอาทิตย์ยามรุ่งอรุณใน ภาคตะวันออก ถัดลงไปด้านซ้ายมือเป็นรูปหนังสือ ด้านขวามือเป็นรูปดอกบัวตูมคู่ ได้โล่มีข้อความว่า “มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี”

ข้อ ๓. สำนักงานของมูลนิธิอยู่ที่ ๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

หมวดที่ ๒
วัตถุประสงค์

ข้อ ๔. วัตถุประสงค์ของมูลนิธินี้ คือ

๔.๑ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา

- ก. ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยบูรพา หรือ สถานศึกษาอื่นที่มูลนิธิเห็นสมควร
- ข. ให้ทุนวิจัยแก่นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพา หรือบุคคลภายนอกที่มูลนิธิเห็นสมควร

ค. ให้ทุนแก่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับการดูงาน หรือการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้ง ภายในและภายนอกประเทศ

๔.๒ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา เช่น การจัดพิมพ์ตำรา รายงานการวิจัยหรือรายงานผลการสัมมนา เป็นอาทิ และให้รางวัลแก่นักศึกษา ผู้ทำงานดีเด่น

๔.๓ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบสาธารณภัย

๔.๔ เพื่อร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

๔.๕ ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

หมวดที่ ๓

ทุนทรัพย์ ทรัพย์สิน และการได้มาซึ่งทรัพย์สิน

ข้อ ๕. ทรัพย์สินของมูลนิธิมีทุนเริ่มแรก คือ เงินสดจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ข้อ ๖. มูลนิธิอาจได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยวิธีต่อไปนี้

๖.๑ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้โดยพินัยกรรมหรือนิติกรรมอื่นๆ โดยมีได้มีเงื่อนไขผูกพันให้มูลนิธิต้องรับผิดชอบในหนี้สินหรือภาระติดพันอื่นใด

๖.๒ เงินหรือทรัพย์สินที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้

๖.๓ ดอกผลซึ่งเกิดจากทรัพย์สินของมูลนิธิ

หมวดที่ ๔

คุณสมบัติ และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ

ข้อ ๗. กรรมการของมูลนิธิต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๗.๑ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

๗.๒ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

๗.๓ ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่จะจะได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๘. กรรมการของมูลนิธิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

๘.๑ ถึงคราวออกตามวาระ

๘.๒ ตายหรือลาออก

๘.๓ ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับ ข้อ ๗

๘.๔ เป็นผู้มีความประพฤติและปฏิบัติตนเป็นที่เลื่อมเสีย และคณะกรรมการมูลนิธิมีมติให้ออกโดยมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการมูลนิธิ

หมวดที่ ๕

การดำเนินงานของคณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ ๙. มูลนิธินี้ดำเนินการโดยคณะกรรมการมูลนิธิจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ คน แต่ไม่เกิน ๒๐ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการมูลนิธิ รองประธานกรรมการมูลนิธิ เลขาธิการมูลนิธิ เภรัญญิก และตำแหน่งอื่นๆ ตามแต่คณะกรรมการมูลนิธิจะเห็นสมควร

ข้อ ๑๐. ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการผู้ริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิเป็นผู้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการมูลนิธิและกรรมการอื่นๆ ตามจำนวนที่เห็นสมควรตามข้อบังคับ

ข้อ ๑๑. วิธีเลือกตั้งกรรมการมูลนิธิให้ปฏิบัติดังนี้

ให้คณะกรรมการมูลนิธิชุดที่ดำรงตำแหน่งอยู่เลือกตั้งประธานกรรมการมูลนิธิ และกรรมการอื่นๆ ตามจำนวนที่เห็นสมควรตามข้อบังคับ

ข้อ ๑๒. กรรมการดำเนินงานมูลนิธิอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

ข้อ ๑๓. การเลือกตั้งคณะกรรมการมูลนิธิ ให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิเป็นมติของที่ประชุม

ข้อ ๑๔. กรรมการมูลนิธิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกเข้าเป็นกรรมการมูลนิธิได้อีก

ข้อ ๑๕. ถ้าตำแหน่งกรรมการมูลนิธิว่างลง ให้คณะกรรมการมูลนิธิที่เหลืออยู่ตั้งบุคคลอื่นเป็นกรรมการมูลนิธิ แทนตำแหน่งที่ว่าง กรรมการมูลนิธิที่ได้รับการตั้งแทนนี้จะอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระของผู้ที่ตนแทน

หมวดที่ ๖

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ ๑๖. คณะกรรมการมูลนิธิมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของมูลนิธิ ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิและภายใต้ข้อบังคับนี้ ให้มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑๖.๑ กำหนดนโยบายของมูลนิธิและดำเนินการตามนโยบายนั้น

๑๖.๒ ควบคุมการเงินและทรัพย์สินต่างๆ ของมูลนิธิ

๑๖.๓ เสนอรายงานกิจการ รายงานการเงินและบัญชีงบดุล รายได้ - รายจ่าย ต่อกระทรวงมหาดไทย

๑๖.๔ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิและวัตถุประสงค์ของข้อบังคับนี้

๑๖.๕ ตราระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของมูลนิธิ

๑๖.๖ แต่งตั้งหรือถอดถอนคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการเฉพาะอย่างของมูลนิธิภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการมูลนิธิ

๑๖.๗ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือบุคคลที่ทำประโยชน์ให้มูลนิธิเป็นพิเศษเป็นกรรมการกิตติมศักดิ์

๑๖.๘ เชิญผู้ทรงเกียรติเป็นผู้อุปถัมภ์มูลนิธิ

๑๖.๙ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมูลนิธิ

๑๖.๑๐ แต่งตั้งหรือถอดถอนเจ้าหน้าที่ประจำของมูลนิธิ

มติให้ดำเนินการตามข้อ ๑๖.๗, ๑๖.๘, และ ๑๖.๙ ต้องเป็นมติเสียงข้างมากของที่ประชุม และที่ปรึกษาตามข้อ ๑๖.๙ ย่อมเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมูลนิธิที่เชิญเท่านั้น

ข้อ ๑๗. ประธานกรรมการมูลนิธิมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑๗.๑ เป็นประธานของการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ

๑๗.๒ สั่งเรียกประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ

๑๗.๓ เป็นผู้แทนมูลนิธิในการติดต่อกับบุคคลภายนอก และในการทำนิติกรรมใดๆ ของมูลนิธิ หรือการลงลายมือชื่อในเอกสาร ข้อบังคับ และสรรพหนังสืออันเป็นหลักฐานของมูลนิธิ และในการอรรถคดีนั้น เมื่อประธานกรรมการมูลนิธิหรือผู้ทำการแทนหรือกรรมการมูลนิธิ ๒ คน ได้ลงลายมือชื่อแล้วจึงเป็นอันใช้ได้

๑๗.๔ ปฏิบัติการอื่นๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ ๑๘. ให้รองประธานกรรมการมูลนิธิทำหน้าที่แทนประธานกรรมการมูลนิธิ เมื่อประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือในกรณีที่ประธานมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ ๑๙. ถ้าประธานกรรมการมูลนิธิและรองประธานกรรมการมูลนิธิไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกตั้งกรรมการมูลนิธิคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนี้

ข้อ ๒๐. เลขานุการมูลนิธิมีหน้าที่ควบคุมกิจการ และดำเนินการประจำของมูลนิธิ ติดต่อประสานงานทั่วไป

รักษาระเบียบข้อบังคับของมูลนิธิ นัดประชุมกรรมการตามคำสั่งของประธานกรรมการมูลนิธิ และทำรายงานการประชุมตลอดจนรายงานกิจการของมูลนิธิ

ข้อ ๒๑. เภรัญญิกมีหน้าที่ควบคุมการเงิน ทรัพย์สินของมูลนิธิ ตลอดจนบัญชี และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด

ข้อ ๒๒. สำหรับกรรมการตำแหน่งอื่นๆ ให้มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการของมูลนิธิกำหนด โดยทำเป็นคำสั่งระบุอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

ข้อ ๒๓. คณะกรรมการมูลนิธิมีสิทธิเข้าร่วมประชุมกรรมการหรืออนุกรรมการอื่นๆ ของมูลนิธิได้

หมวดที่ ๗

อนุกรรมการ

ข้อ ๒๔. คณะกรรมการมูลนิธิอาจแต่งตั้งหรือถอดถอนอนุกรรมการ ได้ตามความเหมาะสม โดยจะแต่งตั้งให้เป็นคณะอนุกรรมการประจำ หรือเพื่อการใดเป็นกรณีพิเศษเฉพาะคราวก็ได้ และในกรณีที่คณะกรรมการมูลนิธิไม่ได้แต่งตั้งประธานอนุกรรมการ เลขานุการ หรืออนุกรรมการในตำแหน่งอื่นไว้ก็ให้อนุกรรมการแต่งตั้งกันเองเพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้

ข้อ ๒๕. อนุกรรมการอยู่ในตำแหน่งจนกว่าจะเสร็จงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำ ส่วนคณะอนุกรรมการประจำอยู่ในตำแหน่งตามเวลาที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด ซึ่งถ้ามิได้กำหนดไว้ก็ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของคณะกรรมการมูลนิธิซึ่งเป็นผู้แต่งตั้ง และอนุกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

๒๕.๑ อนุกรรมการมีหน้าที่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการมูลนิธิมอบหมาย

๒๕.๒ อนุกรรมการมีหน้าที่เสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการมูลนิธิเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย

หมวดที่ ๘

การประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ ๒๖. คณะกรรมการมูลนิธิจะต้องจัดให้มีการประชุมสามัญประจำปี ทุกๆ ปี ภายในเดือนธันวาคม และต้องมีกรรมการมูลนิธิเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๒๗. การประชุมวิสามัญ อาจมีได้ในเมื่อประธานกรรมการมูลนิธิ หรือเมื่อคณะกรรมการมูลนิธิตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปแสดงความประสงค์ไปยังประธานกรรมการมูลนิธิ หรือผู้ทำการแทน ขอให้มีการประชุมก็ให้เรียกประชุมวิสามัญได้

ข้อ ๒๘. กำหนดการประชุมและองค์ประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการมูลนิธิจะกำหนด ซึ่งถ้ามิได้กำหนดไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำหนดการประชุม ให้คณะกรรมการตกลงกันเอง และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประชุม ให้ใช้ข้อ ๒๖ บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๙. ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิหรือคณะกรรมการ หากมิได้มีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น มติของที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก ในกรณีที่มิคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ขาด กิจการใดที่เป็นงานประจำหรือเป็นกิจการเล็กน้อย ประธานกรรมการมูลนิธิมีอำนาจสั่งให้ใช้วิธีสอบถามมติทางหนังสือแทนการเรียกประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ แต่ประธานกรรมการมูลนิธิต้องรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิคร่าวต่อไปถึงมติและกิจการที่ได้ดำเนินการไปตามมตินั้น กิจการใดเป็นงานประจำหรือเป็นกิจการเล็กน้อยหรือไม่ ย่อมอยู่ในดุลพินิจของประธานกรรมการมูลนิธิ

ข้อ ๓๐. ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิหรือคณะกรรมการ ประธานกรรมการมูลนิธิ หรือประธานที่ประชุมมีอำนาจเชิญหรืออนุญาตให้บุคคลที่เห็นสมควรเข้าร่วมประชุมในฐานะแขกผู้มีเกียรติ หรือผู้สังเกตการณ์ หรือเพื่อชี้แจงหรือเพื่อให้คำปรึกษาแก่ที่ประชุมได้

หมวดที่ ๙

การเงิน

ข้อ ๓๑. ประธานกรรมการมูลนิธิหรือรองประธานกรรมการมูลนิธิในกรณีทำหน้าที่แทน มีอำนาจสั่งจ่ายเงินได้คราวละไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ บาท ถ้าเกินกว่าจำนวนดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการมูลนิธิ โดยเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณี

จำเป็นและเร่งด่วนให้อยู่ในดุลพินิจของประธานกรรมการมูลนิธิที่จะอนุมัติให้จ่ายได้ แล้วต้องรายงานให้คณะกรรมการมูลนิธิทราบในการประชุมคราวต่อไป

ข้อ ๓๒. เหนี่ยวนโยบายมีอำนาจเก็บรักษาเงินสดได้ครั้งละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ข้อ ๓๓. เงินสดของมูลนิธิหรือเอกสารสิทธิ ต้องนำฝากไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการมูลนิธิจะเห็นสมควร

ข้อ ๓๔. การสั่งจ่ายเงินโดยเช็คหรือตัวสั่งจ่ายเงิน จะต้องมียามมือชื่อของประธานกรรมการมูลนิธิหรือผู้ทำการแทนกับเลขานุการหรือเหรัญญิกลงนามทุกครั้ง จึงจะเบิกจ่ายได้

ข้อ ๓๕. ในการใช้จ่ายเงินของมูลนิธิ ให้จ่ายเพียงดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สินที่เป็นทุนของมูลนิธิ และเงินที่ผู้บริจาคมิได้แสดงเจตนาให้เป็นเงินสมทบทุนโดยเฉพาะ

ข้อ ๓๖. ให้มีผู้สอบบัญชีของมูลนิธิ ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิเห็นชอบและแต่งตั้งจากบุคคลที่มีใช้กรรมการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของมูลนิธิ โดยจะให้ดำรงตำแหน่งกิตติมศักดิ์ หรือได้รับค่าตอบแทนอย่างไร สุดแต่ที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิจะกำหนด

ข้อ ๓๗. ผู้สอบบัญชีมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของมูลนิธิ และรับรองบัญชีงบดุลประจำปีซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิจะต้องรายงานต่อกระทรวงมหาดไทย ผู้สอบบัญชีมีสิทธิตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอบถามกรรมการมูลนิธิและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การบัญชี และเอกสารดังกล่าวได้

หมวดที่ ๑๐

การแก้ไขข้อบังคับ

ข้อ ๓๘. การแก้ไขข้อบังคับจะกำหนดได้โดยเฉพาะที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ ซึ่งต้องมีกรรมการมูลนิธิเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดและมติให้แก้ไขข้อบังคับ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่เข้าประชุม

หมวดที่ ๑๑ การเลิกมูลนิธิ

ข้อ ๓๙. ถ้ามูลนิธิต้องเลิกล้มไป โดยมติของคณะกรรมการหรือโดยเหตุใดก็ตาม ททรัพย์สินทั้งหมดของมูลนิธิที่เหลืออยู่ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้รับทรัพย์สินดังกล่าวตามที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด (ผู้รับต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล)

ข้อ ๔๐. การสิ้นสุดของมูลนิธินั้นนอกจากที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ให้มูลนิธิเป็นอันสิ้นสุดลง โดยมีต้องให้ศาลสั่งเลิกด้วยเหตุต่อไปนี้)

๔๐.๑ เมื่อมูลนิธิได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลแล้ว ไม่ได้รับทรัพย์สินตามคำมั่นเต็มจำนวน

๔๐.๒ เมื่อกรรมการมูลนิธิจำนวนสองในสามมีมติให้ยกเลิก

๔๐.๓ เมื่อมูลนิธิไม่อาจหากรรมการได้ครบตามจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

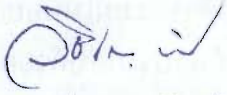
๔๐.๔ เมื่อมูลนิธิไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ

หมวดที่ ๑๒ บทเบ็ดเตล็ด

ข้อ ๔๑. การตีความตามข้อความในข้อบังคับของมูลนิธิ ให้คณะกรรมการมูลนิธิโดยเสียงข้างมากของจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมประชุมผู้ชี้ขาด

ข้อ ๔๒.ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมูลนิธิมาใช้บังคับในเมื่อข้อบังคับของมูลนิธิมิได้กำหนดไว้

ข้อ ๔๓. มูลนิธิจะต้องไม่กระทำการค้ากำไร และจะต้องไม่ดำเนินการนอกเหนือไปจากข้อบังคับที่กำหนดไว้

ลงนาม ผู้จัดทำข้อบังคับ
(นางวชิรญา บัวศรี)
ประธานกรรมการมูลนิธิ

บทคัดย่อ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน... (faint text describing the evaluation process)

คำไว้อาลัย

(Faint text in the lower half of the page, likely the body of the obituary or memorial text)

จัดทำโดย... (Information about the publisher or compiler)

คำไว้อาลัย ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

ดิฉันสนิทสนมกับครอบครัว ดร. อ่าง บัวศรี มาเนิ่นนาน เพราะอาจารย์เคยทำงานร่วมกับท่านองคมนตรี ศาสตราจารย์ ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ ในคณะกรรมการบัญญัติศัพท์การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และวชิรญาณก็เป็นศิษย์คณะครุศาสตร์ในรุ่นที่สอง และทำงานร่วมกันในสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย และงานในองค์กรพัฒนาสังคมอื่นๆ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี นั้น เป็นผู้มีชื่อเสียงในด้านเป็นนักการศึกษาชั้นนำ มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการศึกษาเป็นที่ยกย่อง ผลงานสำคัญคือเป็นผู้บุกเบิกวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ซึ่งเจริญก้าวหน้าพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบัน

ทางด้านการเมืองก็ได้รับเชิญเป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นวุฒิสมาชิก ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๒ ถึง ๒๕๑๗ เมื่อลาออกจากราชการจากตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก็ได้รับการคัดเลือกจากองค์กรยูเนสโกประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและทำงานจนเกษียณอายุแล้วยังมาช่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการอีกนับสิบปี

ตลอดเวลาที่ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง และ ดร. วชิรญา กับลูกสาวก็มาเยี่ยมเยียนท่านองคมนตรีและดิฉันที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ในช่วงหลังได้ทราบว่าอาจารย์สุขภาพอ่อนแอลงตามวัยและหลังสุดก็ได้ทราบว่าท่านได้จากไปแล้ว รู้สึกเสียใจกับครอบครัวของอาจารย์เป็นอย่างมาก

ดิฉันขอให้ดวงวิญญาณของศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ

อนุทิน อนุทิน อนุทิน

(ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา)

อาลัย ดร. อ่าง บัวศรี

ด้วยประวัติอันดีเยี่ยมของ ดร. อ่าง บัวศรี ที่อุทิศตนเพื่อการศึกษาตลอดในชีวิตราชการ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานโล่รางวัลมหิดลวราวุฒสรณ์ อันเป็นโล่พระราชทานแก่ผู้มีคุณความดีต่อแผ่นดินเป็นอเนกประการ ซึ่งก็ได้พระราชทานโล่รางวัลมหิดลวราวุฒสรณ์แก่ ดร. อ่าง บัวศรี ตามที่สภาสังคมสงเคราะห์ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานไป

ในวันที่ ดร. อ่าง บัวศรี ไปรับพระราชทานโล่รางวัลมหิดลวราวุฒสรณ์ จากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ผู้แทนพระองค์ ผมจึงได้มีโอกาสพบและสนทนากับท่าน ซึ่งก็ได้รับความรู้มากหลายจากท่านทั้งวิชาการและการดำรงชีวิตที่สุขสงบ เป็นแบบอย่างอันดียิ่งแก่บุคคลโดยทั่วไป ผมยังจำวันนั้นได้ดี หลักธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาข้อหนึ่งมีว่า “ทุกสิ่งย่อมมีเกิดในเบื้องต้น แปรปรวนไปในท่ามกลาง และดับไปในที่สุด” อันเป็นหลักธรรมดาของโลก ผมก็อดใจหายไม่ได้เมื่อทราบข่าวการจากไปของ ดร. อ่าง บัวศรี จาก ดร. วชิรญา บัวศรี ศรีภริยาของท่าน เป็นการจากไปอย่างสงบ ด้วยกุศลผลบุญที่ท่านได้ประกอบมาตลอดชีวิตจงส่งผลให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของท่านจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

ผมขอแสดงความอาลัยต่อท่าน เป็นคำกลอนดังนี้

๑ สดับข่าว	ท่านอ่าง	มาจากไป
เหลืออาลัย	ทุกข์ทน	หม่นหมองศรี
ผลงานท่าน	สุดเอ๋ย	เฉลยจี้
สิ้นคนดี	รันทด	สลดใจ

๑ อันตะวัน	จันทรา	แม่ลาลับ
ยั้งคืนกลับ	มาจริง	ยิ่งสดใส
ท่านธำรง	ลาจาก	พราวไปไกล
พาทภัย	ให้คะเนียง	ถึงทุกวัน
๑ ขอพระคุณ	ไตรรัตน์	จำรัสเลิศ
แสนประเสริฐ	ความดี	มิแปรผัน
ให้ท่านสู่	สรวงสวรรค์	ชั้นสูงพลัน
บุญอนันต์	กุศล	ผลบุญเอย

(นายณัฐพัชร์ อินทฤดี)

ประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ

แต่...ท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ...ด้วยความอาลัย...

ดิฉันได้รู้จัก ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ตั้งแต่สมัยที่ท่านอาจารย์มาเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาการศึกษากับสังคมให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑ ครั้ง ดิฉันในฐานะหัวหน้าแผนกวิชาสารัตถศึกษา มีหน้าที่ดูแลอาจารย์พิเศษจากคณะและมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มาสอนให้นิสิตคณะครุศาสตร์ จึงได้มีโอกาสได้พบท่านและได้ทำงานของกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันเป็นบางครั้ง เพราะในตอนนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมาเมื่อ ๕๐ ปีก่อน ครั้งต่อมาท่านอาจารย์ ดร. อ่าง ได้ย้ายไปเป็นรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และดิฉันได้แนะนำให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี ไปเป็นอาจารย์ทำงานที่นั่น ดร.วชิรญา ผู้ซึ่งจบจากอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มาแล้ว มาเรียนต่อที่คณะครุศาสตร์จึงเป็นลูกศิษย์ครุศาสตร์ของดิฉัน และเมื่อทั้งสองเปลี่ยนสภาพเป็นคู่ชีวิตกัน ดิฉันรู้สึกยินดีด้วยเป็นอย่างยิ่งและท่านอาจารย์อ่าง บัวศรี ก็ได้กลายเป็นศิษย์เขยของดิฉันโดยปริยาย

ท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ได้ปฏิบัติงานทั้งด้านบริหารและการเป็นครูด้วยความตั้งใจเข้มแข็งและจริงใจ จึงประสบความสำเร็จได้ผลเป็นที่ประจักษ์ท่านได้ให้ความรู้ ความคิดแก่ลูกศิษย์อีกมากมาย จึงรู้สึกเสียดายเป็นอย่างมากที่บุคคลที่มีคุณค่าอย่างท่านต้องจากไป

ขอกุศลผลบุญและความดีที่ท่านได้ปฏิบัติมาแล้ว จงตอบสนองให้ท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพและขอให้ครอบครัวของท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญและความสำเร็จยิ่งๆ ขึ้นตลอดไป

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

คำไว้อาลัย “ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี”

ผมเคยได้ยินชื่อเสียงของ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ว่าเป็นนักการศึกษาที่มีความสามารถมากที่สุดคนหนึ่งของประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และโดยที่ผมเป็นคนเมืองชลบุรี ศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ที่โรงเรียนประจำจังหวัดชลบุรี ชลราษฎรอำรุง และเคยไปเที่ยวเล่นขี่ม้าและตกม้าในบริเวณสวนมะพร้าวใกล้หาดบางแสน ซึ่งต่อมาเป็นสถานที่ที่ ดร. อ่าง เป็นผู้บุกเบิกจัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนขึ้นในบริเวณสวนมะพร้าวแห่งเดียวกันนั้น นับว่าเป็นการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ทำให้ชาวชลบุรี รวมทั้งตัวผมเองมีความภาคภูมิใจ และความภูมิใจนั้นได้เพิ่มทวีขึ้น เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน และในที่สุดก็ได้ยกฐานะอีกครั้งหนึ่งเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยของภาคตะวันออก

จะเป็นด้วยโชคชะตาหรือสิ่งที่เราเคยทำร่วมกันมาในกาลก่อนก็ไม่ทราบ นอกจากจะมีประวัติเกี่ยวข้องกับสวนมะพร้าวที่หาดบางแสนร่วมกันแล้ว เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่งตั้งให้ผม (ซึ่งในตอนนั้นดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน) เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยบูรพาคนแรก ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ได้กรุณารับตำแหน่งอุปนายก สภามหาวิทยาลัยบูรพาคนแรก และได้ร่วมงานพัฒนามหาวิทยาลัยบูรพากันอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

นับว่าเป็นโชคดีของผมอย่างยิ่งที่มีอุปนายกที่มีความรู้ความเข้าใจความเป็นมาในอดีต และมีลูกศิษย์ลูกหาที่ให้ความเคารพนับถือท่านเป็นอย่างมาก ทำให้การบริหารงานของสภามหาวิทยาลัยบูรพาชุดแรก สามารถดำเนินไปได้ด้วยความราบรื่น

ในช่วงที่เราช่วยกันบริหารงานในสภามหาวิทยาลัยบูรพานั้น ถือเป็นการเริ่มศักราชใหม่ของมหาวิทยาลัยบูรพา นับตั้งแต่การแก้ปัญหาที่ดินของวิทยาลัย ซึ่งในขณะนั้นมีข้อจำกัดมากและมีพื้นที่ไม่ติดต่อกัน ทำให้ไม่สามารถใช้พื้นที่ได้เต็มที่เราก็จัดหางบประมาณซื้อที่ดินให้ต่อเนื่องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมกว้างขวางขึ้นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนั้นเพื่อให้มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก มีโรงงานอุตสาหกรรมและกิจการทางเศรษฐกิจต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงมากมาย จึงได้มีการจัดสร้างอาคารขนาดใหญ่เพื่อเป็นที่ตั้งของคณะวิศวกรรมศาสตร์ และวางพื้นฐานเพื่อจัดตั้งคณะบริหารธุรกิจและการโรงแรม

แต่ในขณะที่เดียวกันสภามหาวิทยาลัยชุดแรก ก็ไม่เห็นเฉพาะทางด้าน
อุตสาหกรรมและธุรกิจเท่านั้น ยังให้ความสำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเริ่ม
โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์และภาษาต่างประเทศไว้ด้วย

นอกจากนั้น ได้คำนึงถึงความสำคัญของการที่จะดึงดูดให้อาจารย์ดีๆ สนใจ
ที่จะย้ายมาสอนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพา จึงได้จัดหางบประมาณสร้าง
อาคารสูงเป็นหอพักมาตรฐานชั้นดีสำหรับอาจารย์ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ
เป็นจำนวนสามหลังด้วยกันและได้จัดหางบประมาณสร้างอาคารและปรับปรุง
โรงเรียนสาธิตพิบูลย์บำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อให้ลูกของอาจารย์มีสถานที่
เรียนที่มีมาตรฐานสูงทัดเทียมโรงเรียนมาตรฐานชั้นดีในกรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี นอกจากจะเป็นกำลังสำคัญในสภามหาวิทยาลัย
บูรพาแล้ว ยังได้ดูแลเอาใจใส่ ให้ความห่วงใยสถาบันมาตั้งแต่ต้นและเป็นเวลา
ยาวนานกว่าบุคคลอื่นใด

จากคุณงามความดีของท่านที่มีต่อสถาบันและลูกศิษย์ คณะลูกศิษย์จึงได้
ระลึกถึงพระคุณของท่านโดยร่วมกันก่อตั้งมูลนิธิ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี
ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และมูลนิธิได้มอบทุนการศึกษาให้แก่นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา
เป็นประจำทุกปี โดยมีพิธีมอบทุนการศึกษาในวันสถาปนามหาวิทยาลัยบูรพา คือ
วันที่ ๘ กรกฎาคม และในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยบูรพาได้กำหนดให้วันที่ ๑๑
ตุลาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านเป็น “วันอ่าง บัวศรี” เพื่อระลึกถึง
พระคุณของท่าน

ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยบูรพาได้ก่อสร้างอาคารหอประชุมมหาวิทยาลัย
จึงได้ขอใช้นามของท่านเพื่อเป็นชื่ออาคารหอประชุมดังกล่าว คือ “หอประชุม อ่าง
บัวศรี” เพื่อเป็นเกียรติแก่มหาวิทยาลัยและความภูมิใจของชาวบูรพาตลอดไป

ท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์
๒๕๕๔ ผมได้รับทราบข่าวด้วยความรู้สึกเสียใจ และเสียดายบุคคลที่มีค่าอย่างยิ่ง
ต่อแวดวงการศึกษา และหวังว่าด้วยคุณงามความดีที่ท่านได้สร้างสมมาโดยตลอด
จะเป็นปัจจัยนำท่านสู่สุคติ

เสนาะ อุณากร

(ดร. เสนาะ อุณากร)

อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยบูรพา

อาลัยรัก ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี อย่างยิ่ง

ได้ทราบข่าวการจากไปของ ดร. อารง บัวศรี ด้วยความเสียใจอย่างยิ่ง ดร. อารง เป็นผู้บังคับบัญชาของผม ที่สำนักงานการศึกษาเอกชน โดยท่านดำรงตำแหน่ง เลขาธิการศึกษาเอกชนคนแรก ท่านเป็นผู้ขอตัวผมจากตำแหน่งผู้อำนวยการ กองวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มาดำรงตำแหน่ง รองเลขาธิการการศึกษาเอกชน ผมได้ทำงานกับท่านในช่วงเวลา ๒ ปี ก่อนที่ท่านจะไปรับตำแหน่งที่องค์การยูเนสโก

ก่อนหน้าที่จะมาร่วมงานกับท่านที่สำนักงานการศึกษาเอกชน ผมได้ร่วมทำงานกับท่านที่กองวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ช่วงระยะเวลาสั้นๆ หลังจากท่านไปทำงานที่ยูเนสโก ผมได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับท่านบ่อยๆ แม้แต่เมื่อท่านเกษียณจากงานที่ยูเนสโก ก็ยังได้พบกับท่านอยู่เสมอ เพราะผมมีความเคารพรักใคร่ท่านอยู่ตลอดเวลา ท่านเป็นทั้งนาย ทั้งครู ทั้งเพื่อนสูงอาวุโสที่น่าเคารพยกย่อง

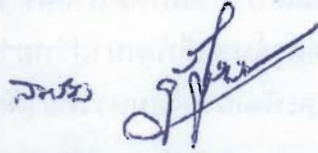
สิ่งที่ผมประทับใจอย่างมากในตัวท่าน คือ ความเอื้อเฟื้อ ชემแข็ง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์หรือปัญหาใดๆ ทุกครั้งที่อยู่ในสถานการณ์คับขัน ท่านจะเริ่มต้นโดยฟังข้อมูลทุกด้านอย่างละเอียด เมื่อฟังแล้วท่านจะหยุดใช้ความคิดสักระยะ จากนั้นแนวทางแก้ปัญหาก็จะได้รับคำอธิบายจากท่าน เท่าที่ผมจำได้แนวความคิดของท่านทุกครั้งจะได้รับการยอมรับ และนำไปปฏิบัติซึ่งจะเกิดผลดีสัมความตั้งใจทุกครั้ง ดร. อารงเป็นนักอ่าน และสนใจสิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา ดังนั้น ท่านจึงเป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตลอดเวลา

ดร. อารง เป็นครูที่ลูกศิษย์รักใคร่ นับถืออย่างยิ่ง จะเห็นได้จากศิษย์เก่าของท่านที่มหาวิทยาลัยบูรพา (วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน) จะมาคารวะท่านทุกปีในโอกาสคล้ายวันเกิดของท่าน อาจกล่าวได้ว่าสำหรับวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ท่านคือปูชนียบุคคล เป็นผู้ก่อตั้งวิทยาลัยแห่งนี้ และบริหารอยู่ระยะหนึ่งจนกระทั่งวิทยาลัยเข้มแข็ง

ผมคิดอยู่ตลอดเวลาว่าตนเองโชคดีที่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับ ดร. อารง บัวศรี เพราะประสบการณ์ที่ได้จากท่าน ความรู้ที่ได้เรียนจากท่าน ตลอดจนการบริหารที่ครองได้ทั้งหัวใจคน และความสำเร็จของงาน เป็นความรู้ที่ไม่อาจหาเรียนได้จากสถาบันไหนๆ

บัดนี้ ท่านได้จากพวกเราไปแล้ว ผมขอร่วมเสียใจกับครอบครัวที่น่ารักของท่าน
ท่าน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงประทานพรให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติ
ในสัมปรายภพ ตลอดไป

ด้วยรัก เคารพ และอาลัยยิ่ง

(สมชัย วุฒิปรีชา)

อดีต รมช.ศธ., อดีต ปลัดศธ., อดีต เลขาธิการ สช.

แต่ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

สืบเนื่องจากพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันท-
มหิดล ต่อศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง จึงให้สถาปนา
ขึ้น ณ ท่งแสนแสบ กรุงเทพมหานคร พุทธศักราช ๒๔๙๒ และหลังจากนั้นอีกห้าปี
โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงก็พัฒนาสู่วิทยาลัยวิชาการศึกษา “ดักศิลาทางการศึกษา”
ในสังคมไทย และพัฒนามาสู่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปัจจุบัน

เมื่อ ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี คือเสาหลักการวางรากฐานสติปัญญา
และระบบแบบแผนไว้ให้กับวิทยาลัยวิชาการศึกษา สืบทอดมาจนถึงมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ในวันนี้ สายเลือดผู้นองของท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง
บัวศรี ก็เป็นประหนึ่ง “หนึ่งในขุนพลคู่ใจ” ที่ร่วมสร้างสถาบันทางการศึกษาอัน
ยิ่งใหญ่ให้กับสังคมไทย ต้นแบบของการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแบบ
วิทยาเขตในประเทศไทย ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี และ ศาสตราจารย์ ดร.
อ่าง บัวศรี ได้พัฒนาไว้อย่างเป็นรูปแบบ จนกลายเป็นแบบอย่างของบรรดา
มหาวิทยาลัยไทยมาจนถึงขณะนี้ รวมทั้งคุณธรรมความดีงาม การเป็น “ผู้ให้”
ผู้เสียสละอุทิศตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาในสังคมไทย ท่ามกลาง
การศึกษาแบบแผนเดิม ท่ามกลางสังคมประชาธิปไตยเริ่มต้น ที่ต้องมีระบบ
การศึกษาที่จะต้องเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนสังคมใหม่ ด้วยเหตุปัจจัยที่
ทรงคุณค่าดังกล่าวสังคมไทยจึงได้ก้าวไกลมาจนถึงวันนี้ สมมุติว่าสังคมไทยไม่มี
ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี และขุนพลคู่ใจดังกล่าว เราไม่รู้หรอกว่า ณ วันนี้การ
ศึกษาไทย สังคมไทย ชาวไทยทุกวันนี้จะตกอยู่ในสภาพใด

นอกจากนั้นแล้ว “สกุลบัวศรี” ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย
แห่งนี้ ล้วนสืบทอดเจตนารมณ์ และสืบทอดคุณความดีเป็นอนุสรณ์ เป็นคุณแก่
มหาวิทยาลัยแห่งนี้ นานัปการสมควรได้รับการสรรเสริญและขอบคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

การสูญเสีย ท่านอาจารย์อ่าง บัวศรี จึงเป็นการสูญเสียของเรา “ชาว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ทุกคน ขอท่านไปสู่สัมปรายภพด้วยสุขคติธรรม คง
ไว้ซึ่งแบบแผนของความดีงาม การเป็นผู้อุทิศตน การเป็นผู้เสียสละ การเป็นผู้ให้ที่

สูงส่งยิ่งนัก สมควรที่เราทุกคนจักได้น้อมนำแบบแผนอันทรงคุณค่านั้น ซึมซับเข้าสู่
แรงศรัทธา แรงใจ แรงกายของเรา แม้เพียงน้อยนิดหรือมากมายแตกต่างกันไป
ตามกรรมและเหตุปัจจัยของแต่ละบุคคลสืบทอดไปสู่อนาคตให้จงได้

ด้วยเคารพรักยิ่ง

(ศาสตราจารย์ ดร. วิรุฒ ตั้งเจริญ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำไว้อาลัย “ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี”

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ วงการศึกษาของประเทศไทยได้สูญเสียบุคลากรที่ทรงคุณค่าด้านการศึกษาของชาติท่านหนึ่งไปอย่างไม่มีวันกลับคือ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี อดีตผู้บริหารวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน หรือมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบัน ท่านถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา ด้วยอาการสงบ ณ โรงพยาบาลรามธิบดี สิริอายุ ๙๒ ปี

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เป็นผู้มีคุณูปการต่อวงการการศึกษาของชาติ และต่อมหาวิทยาลัยบูรพา อย่างอเนกอนันต์ เนื่องจากท่านเป็นผู้มีส่วนร่วมในการริเริ่มและบุกเบิกก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน หรือมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นประวัติศาสตร์การศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งของชาติ กล่าวคือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนในขณะนั้น นับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงกล่าวได้ว่าท่านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการขยายโอกาสทางการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาให้แก่เยาวชนในส่วนภูมิภาค

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๘ จวบจนปัจจุบัน ได้มีวิวัฒนาการและความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและมั่นคงมาโดยลำดับ จนเป็นมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีมาตรฐานการจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงของมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความเสียสละทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาของศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

การบริหารวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนในระยะบุกเบิก ช่วงปีพุทธศักราช ๒๔๙๘ - ๒๕๐๒ ท่านดำรงตำแหน่งเป็นรองอธิการ ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของวิทยาลัยฯ ในขณะนั้น ระหว่างการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ท่านได้วางรากฐานที่มั่นคงให้แก่วิทยาลัยฯ ทั้งในด้านอาคารสถานที่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการอุดมศึกษาทุกด้าน นับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งเพราะทุกภารกิจที่ท่านดำเนินการในขณะนั้น ล้วนเป็นการบุกเบิกหรือการเริ่มต้นทั้งสิ้น เช่น การดำเนินงานวางแผนก่อสร้างอาคารบริหารและอาคารเรียนหลังแรกของวิทยาลัยฯ ซึ่งเรียกขานกันในหมู่อาจารย์และนิสิตว่า “ตึก A” ในปัจจุบันคือ อาคารภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอนท่านได้จัดหาอาจารย์รุ่นแรกจำนวน ๗ ท่านมาร่วมงาน แต่เนื่องจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนในขณะนั้น ยังขาดความพร้อมในทุกๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องใช้ความ

สามารถและความสัมพันธ์ส่วนตัวในการเชิญชวนอาจารย์ที่มีคุณภาพเหล่านั้นมา นอกจากนั้นท่านได้วางแผนพัฒนาอาจารย์โดยการจัดหาทุนการศึกษาให้อาจารย์ เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งต่อมาภายหลังอาจารย์ที่ได้รับทุนการศึกษา เหล่านั้นก็ได้กลับมาเป็นกำลังสำคัญของวิทยาลัยฯ ส่วนด้านการรับนิสิตท่านได้จัด เตรียมทุนการศึกษาสำหรับนิสิตในรุ่นแรกๆ ทำให้ได้รับความสนใจจากนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาที่เรียนดีทั่วประเทศ สมัครเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่วิทยาลัย วิชาการศึกษาบางแสน และสำเร็จเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นผู้นำในวงวิชาการศึกษาปัจจุบันเป็นจำนวนมาก

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เป็นผู้มีความวิริยะ อุตสาหะ และมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล เป็นนักพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง มีความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ในการวางแนวทางมุ่งสู่การพัฒนา นับเป็นปูชนียบุคคลที่มหาวิทยาลัยบูรพาฯ ซึ่ง ในอุปการคุณเป็นอย่างยิ่งจึงได้นำชื่อของท่านมาเป็นชื่อหอประชุมมหาวิทยาลัย โดยใช้ชื่อว่า “หอประชุมอ่าง บัวศรี” เพื่อเป็นเกียรติแก่มหาวิทยาลัย และแสดงถึงความ สำนึกในพระคุณของท่านที่ได้เป็นผู้บุกเบิกและพัฒนามหาวิทยาลัยจนเจริญก้าวหน้า มาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยคุณูปการของ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ที่มีต่อวงการการศึกษาและ มหาวิทยาลัยบูรพาดังกล่าว การเสียชีวิตของท่านจึงเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ของ วงการการศึกษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมหาวิทยาลัยบูรพาทุกคนรู้สึกโศกเศร้า เสียใจต่อการจากไปของท่าน เปรียบประดุจการสูญเสียญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ในครอบครัว ในนามบุคลากรและนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาทุกคน ขอตั้งจิตอธิษฐานให้ ดวงวิญญาณของท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ไปสถิตเสวยสุขใน ทิพย์วิมาน สวรรค์สถานในสัมปรายภพด้วยเทอญ

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

มรณสติ

อาตมาได้มีความคุ้นเคยกับศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี เป็นระยะเวลากว่า ๒๐ ปี เมื่อคราวที่คุณโยมทั้งสองได้รับเป็นเจ้าภาพในการอุปสมบทอาตมาจากสามเณรเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๙ ณ พระอุโบสถวัดสัมพันธวงศ์ ในขณะนั้นอาตมาทราบเพียงแต่ว่า ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี เป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน (ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี) และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี ดำรงตำแหน่งคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คุณโยมทั้งสองก็ได้ถวายความอุปถัมภ์อาตมาด้วยปัจจัยสี่ด้วยดีเสมอมาจนกระทั่งปัจจุบัน แม้อาตมาได้เดินทางมาปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ เป็นต้นมา

ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ อาตมาได้มีโอกาสเดินทางกลับไปเมืองไทย ได้ทราบจากโยมผู้หญิงว่า โยมผู้ชายประสบอุบัติเหตุหกล้ม แขนหัก และต่อมาแพทย์ได้ตรวจพบว่าเป็นโรคมะเร็งขั้นสุดท้าย ก่อนที่จะเดินทางกลับประเทศสหรัฐอเมริกา อาตมาพร้อมด้วยพระราชหมื่น วัดเทพศิรินทราวาสได้เดินทางไปเยี่ยมโยมผู้ชายที่โรงพยาบาลรามาริบัติสองครั้ง ในขณะนั้นโยมผู้ชายก็พูดคุยรู้เรื่องแม้จะมีอายุถึง ๗๒ ปีกว่าแล้วก็ตาม

ในราวต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ก็ได้ทราบจากโยมผู้หญิงว่า โยมผู้ชายได้เสียชีวิตแล้วด้วยอาการสงบ ณ โรงพยาบาลรามาริบัติ ซึ่งเป็นความจริงของสังขารทั้งหลายทั้งที่มีใจครองและไม่มีใจครอง ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า มีความเกิดขึ้นเป็นเบื้องต้น มีการดำรงอยู่ในที่ท่ามกลาง และมีความดับแตกสลายไปในที่สุด แม้เราและท่านทั้งหลายก็ต้องอยู่ในสภาพเดียวกัน ไม่มีใครหลีกเลี่ยงจากความตายได้ ไม่ว่าจะอยู่ในเพศภาวะใดก็ตาม ความตายจึงเป็นสิ่งที่เที่ยงแท้และแน่นอนแก่สังขารทั้งหลาย ดังที่ท้าวสักกเทวราชกล่าวไว้เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า

“อนิจจา วต สงฺขารา	อุปฺปาทวธมฺมิโน
อุปฺปชฺชิตฺวา นินฺรุชฺฌนฺติ	เตสํ วุปลโม สฺโย”

สังขารทั้งหลาย ไม่เที่ยงหนอ มีความเกิดขึ้นและเสื่อมไปเป็นธรรมดา เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป ความสงบระงับแห่งสังขารเหล่านั้น เป็นสุข

ด้วยอนุภาพแห่งบุญกุศลและคุณงามความดีที่คุณโยม ศาสตราจารย์
ดร. ธำรง บัวศรี ได้บำเพ็ญแล้วจงเป็นพลวปัจจัยส่งให้ดวงวิญญาณคุณโยม
ศาสตราจารย์ ดร. ธำรง บัวศรี ประสบสุขในสัมปรายภพตลอดกาลเป็นนิตย์เทอญ

พระกิตติวิมลเมธี
วัดพุทธดัลลัส เท็กซัส

เสียดาย ดร. อารง บัวศรี

ดร. อารงบัวศรีมีความรู้
สุดสวยหรู ปริญญาเอกจากโคลัมเบีย
มาช่วยเคลียงานที่ทำจนอำไพ
เกิด “มหาลัย” หัวเมืองกระเดื่องนาม

เขาสรางตึก “อารง” ไว้ให้รำลึก
ผู้จบไป “สู้ศึก” มิเกรงขาม
เกิด “มหาลัย” บุรพาส่างงาม
สนใจตามที่บัวศรีเคยมีมา

ตั้งทุนไว้ให้ผู้ที่ขัดสน
ได้ดั้นด้นจนรับปริญญา
เข้ากรุงเทพมา ทำกิจการ งานนานา
ประสานมิตร เคยเชิญมา เป็นประธานทำหนังสือ

ดร. วชิรญาและบุตรสาวเฝ้าดูแล
หกล้มส่งโรงพยาบาลน่าเชื่อถือ
เก้าสิบสองหมดยุคสุดจะยื้อ
มัจจุราชมือเหนือกว่าชนะไป

แต่หนีไปเหลือแต่ชื่อให้เป็นเพื่อน
เฝ้าคอยเตือนให้ทำงานสมศักดิ์ศรี
ชื่ออารงทรงไว้ซึ่งความดี
บัวศรีหาไม่มีในโลกแสนโคกเศร้า

ขอเพื่อนจงไปสู่สุคติ
ตามดารีไปสวรรค์ชั้นที่เก้า
ให้คลายเศร้าฟังบรรเลง เพลงสวรรค์
อิมทิพย์นั้นในวิมานสราญใจ

ถ้าชาติหน้ามีจริงจงมาเกิด
มาเป็นเพื่อนเลอเลิศมิห่างไกล
ผลักดันศึกษาไทยให้เจริญ
ใครไม่เก็นหน้าเราในโลกา

คำไว้อาลัย “ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี”

ท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เป็นครูผู้มีเมตตาต่อศิษย์ เสียสละเวลา สอนศิษย์ในทุกที่ ทุกสถานะ กระผมโชคดีที่มีโอกาสได้เป็นศิษย์ของท่านที่วิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร เมื่อห้าสิบกว่าปีมาแล้ว นอกจากเป็นอาจารย์ที่สอนดี เป็นที่ประทับใจศิษย์ทุกคนแล้ว ยังได้แนะนำวิธีเรียน ศึกษาค้นคว้าจากตำราฝรั่ง เพราะสมัยนั้นตำราเป็นภาษาไทยมีน้อย เมื่อออกไปทำงานแล้วเกิดขัดข้องทาง วิชาการ ผมต้องวิ่งมาหาท่านทุกครั้ง และนอกจากจะให้ความรู้แล้วยังเป็นวิทยากร ในการประชุมสัมมนาให้อีกด้วย

พระคุณและความเมตตาของท่านจึงฝังอยู่ในใจของพวกเราตลอดไป

จรูญ मिलินทร์

ครูสุดดี แต่

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

“เขาวุ่น, ครู กำหนดงานพระราชทานเพลิงศพ อาจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี วันที่ ๑๖ พฤษภาคม นี้, ครูจัดทำหนังสือที่ระลึก กำลังจะปิดเล่มแล้ว รู้สึกว่าอะไรสักอย่างขาดหายไป นึกได้ว่าน่าจะมีคำอาลัย รำลึกถึงอาจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี จากศิษย์เก่ารุ่น ๑ บางแสน จากเขาวุ่นอีกสักคนน่าจะสมบูรณ์ขึ้น รีบส่งมานะ” นั่น คือเสียงจากโทรศัพท์ที่ได้รับจากอาจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี คู่ชีวิตของท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ซึ่งก็เป็นครู อาจารย์ ที่สั่งสอนผมมาตั้งแต่แรกๆ เมื่อประมาณ ๕๐-๖๐ ปี มาแล้ว อีกท่านหนึ่ง

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ได้วางรากฐานของความเป็นวิทยาลัยวิชาการ การศึกษาบางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และที่สุด คือ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจุบันมาตั้งแต่ต้น จนกลายเป็นสถาบันอันยิ่งใหญ่มีความสำคัญในการผลิตกำลังคนออกไปเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมือง บำเพ็ญสาธารณประโยชน์มากมายหลายสาขา หลายหน่วยงาน ปรากฏเป็นที่แพร่หลาย และรับรู้ในปัจจุบัน

ท่ามกลางความล้มเหลวผลเหล่านี้ ท่านอาจารย์ได้ตรากตรำ บากบั่น สรรสร้างมาด้วยความอดทน มุ่งมั่น ต่อเนื่องจากการบริหารท่ามกลางความขาดแคลน แร้นแค้นของทรัพยากรการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน อาคาร สถานที่ ต่างๆ แต่ด้วยความรัก ความอดุสสาหะ มุมนานะ บากบั่น แน่วแน่ ประเภทกัดไม่ปล่อยของท่าน จึงทำให้สถาบันแห่งนี้เจริญรุดหน้า อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ท่านอาจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เป็นผู้วางรากฐานและวัฒนธรรม อันดีงาม ให้แก่บุคลากรของสถาบันแห่งนี้มาอย่างมั่นคง แม้ว่าในระยะหลังนับสิบๆ ปี ที่ท่านได้รับความยุติธรรมต้องถูกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในที่อื่น แต่วัฒนธรรมที่ท่านได้ปลูกฝังไว้ได้ถูกสืบทอดถ่ายเท รุ่นต่อรุ่น ปีต่อปี ต่อเนื่องจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีความเด่นในคุณลักษณะพิเศษของนิสิตทุกคน ที่ยึดมั่นในความกล้าหาญอย่างมีคุณธรรมตามสีประจำของมหาวิทยาลัย คือ สีเทา หมายถึง สมอง หมายถึง ปัญญา เฉลียวฉลาด รอบรู้ คู่กับสีทอง หมายถึง คุณค่า คุณธรรม

นั่นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๙๘ มาแล้ว ที่ท่านอาจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี พร่ำสอน และแสดงจุดยืนที่ชัดเจนว่า เราจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของชาติ มิใช่เป็นวิทยาเขตหนึ่งดังเช่นที่เป็นอยู่ เสียงของท่านก้องอยู่ในหูและความทรงจำของนิสิต

ทุกคนจุดประกายเป็นแรงกระตุ้นให้ครูอาจารย์ นิสิต ต่างมีจิตมุ่งมั่น ใช้ความพยายามทุกรูปแบบ ผลักดัน เปลี่ยนแปลง จนในที่สุดก็กลายเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา อย่างทุกวันนี้

มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รำลึกถึงความเสียสละ ความมุ่งมั่น บากบั่น ตั้งใจจริงของท่าน จึงได้ยกย่องและยอมรับว่า วันที่ ๑๑ ตุลาคม ของทุกๆ ปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่าน เป็นวัน “อํารง บั้วศรี” ให้คนรุ่นหลังได้รำลึกถึงไปอีกนานแสนนาน

ศาสตราจารย์ครับ ผมตอบแทนนิสิตที่เป็นลูกศิษย์ของท่านอาจารย์ทุกๆ คน ได้ว่า ชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้า มีชื่อ มีเสียง อยู่จนทุกวันนี้ เป็นเพราะอาจารย์ได้วางรากฐานหรือที่เรียกว่าต้นทุนชีวิตไว้อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการทางความคิด วิธีคิด อย่างมีคุณธรรม และจริยธรรม “อาจารย์ครับ อาจารย์คือต้นแบบชีวิตของพวกเราครับ”

...นรชาติวางวาย
สถิตทั่วแต่ชั่วดี

มลายสิ้นทั้งอินทรี
ประดับไว้ในโลกา

รศ. เขาวน มณีวงษ์

อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา คนที่ ๑
อดีตสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดชลบุรี

อาลัย ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

ถึงแม้เวลาจะล่วงเลยไปกว่า ๕๐ ปี พวกเราอดีตนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสนรุ่นที่ ๒ ชายหญิงรื้อยกว่าชีวิต ยังจดจำบรรยากาศเก่าๆ นับตั้งแต่การเดินทางจากกรุงเทพ พร้อมกับนิสิตรุ่นพี่รุ่นที่ ๑ ซึ่งฝากเรียนอยู่ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน เข้าหอพักชายหญิง เป็นอาคารสามชั้นใหม่เอี่ยม ท่ามกลางดงมะพร้าว วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เมื่อเปิดดำเนินการเรียนการสอนใหม่ๆ ในปีการศึกษา ๒๕๓๙ นอกจากมีหอพักชายหญิงแล้ว มีตึกอำนวยการหลังเล็กๆ ใช้เป็นอาคารเรียนของพวกเราด้วย มี ดร. อ่าง บัวศรี เป็นรองอธิการบดี (ในช่วงเวลานั้นอธิการบดีอยู่ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร) มีโรงอาหารหลังคาจากขนาดย่อม ๑ หลังอยู่ตรงข้ามตึกอำนวยการ สิ่งที่เราประทับใจมากที่สุดคือ การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากรองอธิการบดี และคณาจารย์ เหมือนกับพวกเราเป็นลูกหลานของท่าน การศึกษาเล่าเรียนของพวกเราเพื่อที่จะออกมาเป็นครูนั้น จำไม่ได้ว่าต้องเรียนกี่หน่วยกิต แต่สองปีแรก ได้เรียนแทบทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ พลศึกษา เกษตรกรรม และวิชาครู พอขึ้นปีสามจึงได้เลือกเรียนวิชาเอกและโทตามที่ถนัด อาจารย์ที่สอนพวกเราในขณะนั้นมีไม่กี่ท่าน และส่วนใหญ่เป็นอาจารย์หนุ่มสาวที่จบออกมาใหม่ๆ จากมหาวิทยาลัย แต่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับพวกเรา เหมือนกับท่านได้ทำการสอนมาหลายปี จะเห็นว่าท่านอาจารย์ ดร. อ่าง ในฐานะผู้บริหารขณะนั้น นอกจากท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนพวกเราแล้วความเป็นครูของท่านในสายเลือดสามารถเสนอแนะชี้แนะคณาจารย์ใหม่ซึ่งเป็นทีมงานของท่าน ให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และเทคนิคการสอนให้กับพวกเราได้เป็นอย่างดี บุคลิกของท่านเหมือนกับเป็นคนดู แต่เวลาพูดคุยกับลูกศิษย์จะยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอแทบไม่น่าเชื่อว่า ท่านจำชื่อและนามสกุลของพวกเรา บางแสนรุ่นที่ ๒ ซึ่งมีจำนวนเป็นร้อยได้ทุกคน ทำให้พวกเราซาบซึ้งใจในความเอาใจใส่ของท่านที่มีต่อศิษย์ หลังจากที่ยจบการศึกษาแล้ว พวกเราจะนัดพบปะกัน และจัดงานแสดงกตัญญูบูชาต่อคณาจารย์ของพวกเราทุกปี และท่านอาจารย์ ดร. อ่างก็รับคำเชิญพวกเราทุกปีเช่นเดียวกัน ยกเว้นท่านติดธุระจำเป็นจริงๆ เมื่อพบหน้าพวกเราแต่ละคนทุกๆ ที่พวกเราหน้าตาเปลี่ยนไปตามอายุ

ท่านทักและเรียกชื่อถูกต้องทุกคน การจากไปของท่านเป็นการสูญเสียอาจารย์ซึ่งเป็นที่รักของพวกเรา บางแสนรุ่นที่ ๒ และรุ่นอื่นๆ อีกหลายรุ่น ธรรมดาที่ท่านได้ทำไว้กับวงการศึกษาไทยและประเทศชาติขอให้ท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

เดือน สินธุ์พันธ์ประทุม
ที่ปรึกษาศิษย์เก่าบางแสนรุ่น ๒

สิริสุข (นวมารค) กลิ่นส่ง
ประธานกรรมการศิษย์เก่าบางแสนรุ่น ๒

เกิดอํารง

ความโชคดีมีให้ไทยทั้งชาติ
สร้างโอกาสทางการศึกษา
สถาบันสอนชั้นปริญญา
ขยายมาบางแสนสู่แดนชล

เปลี่ยนระบบประสบการณ์สถานที่
เปลี่ยนวิธีการจัดการวัดผล
ทั้งผู้สอนผู้เรียนปรับเปลี่ยนตน
มีขุนพลผู้นำนามอํารง

ร่วมพลังตั้งแถวสู่แนวใหม่
ส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์
จาก วศ. บางแสน ปักแกนลง
จนยืนยงอย่างสุบุรพา

จากเดี่ยวโดดโลดเดี่ยวทิวมะพร้าว
กลับแกร่งกร้าวก้าวขยายหลายสาขา
งานที่ทำสัมฤทธิ์...แต่นิจจา
กาลเวลาล่วงเลยไม่เคยยั้ง

อํารงชื่อมีอาจยื้อยืนล้างขาร
แต่ผลงานอํารงคงความหลัง
อํารงคุณความดีอยู่จีรัง
ทุกสิ่งยังฝากใจให้อาวรณ์

ศิษย์เหมือนลูกปลูกฝังทั้งชีวิต
มอบความคิดความรู้เป็นครูสอน
ยึดความดีมีมั่นนิรันดร
ประคองพรแสนประเสริฐศิษย์เขิดชู

ศิษย์กราบลงตรงนี้...สรีระ
คารวะด้วยรักสลักอยู่
น้ำตาหลังพรั่งมาบูชาครู
ศิษย์ทุกผู้จะยึดประพจน์แทน

หลับสนิทจนรีรันดร์พันพันผูก
กลางใจลูกหนุ่มสาวชาวบางแสน
หลับ ณ ห้างสรรพสินค้าพิมานแมน
สู่ดินแดนสุขสงบทุกภพเทอญ

ตัวรักจากใจศิษย์
วันเนา (บุรณธรรม) ยูเด็น

อาลัย ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ผู้ก่อตั้ง “วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน” นับเป็นรากฐานอันแข็งแกร่ง และมั่นคงอย่างยิ่งยวดของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบัน

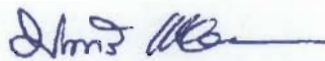
ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ผู้เป็นแบบอย่างของ “ครูมืออาชีพ” อย่างแท้จริง เป็นต้นแบบของผู้ที่ก่อปรด้วย จรรยาวิชาชีพ ความรู้อย่างลึกซึ้ง ศักยภาพของการเป็นนักคิดและภาวะผู้นำทางการศึกษาที่ยิ่งใหญ่

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี ผู้วางฐานวัฒนธรรมสถาบันอันทรงคุณค่า ว่าด้วย “น้ำใจ เทา - ทอง อันกล้าแกร่งกว่าใคร” และความมีระเบียบวินัย ความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของนิสิตบางแสนทุกคน ทุกรุ่นอย่างต่อเนื่องยาวนานจวบจนปัจจุบัน สู่อัตลักษณ์คณะศึกษาศาสตร์ “สื่อสาร เป็นเลิศ ประเสริฐน้ำใจ วินัยชั้นครู”

ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี เสมือนหนึ่งท่านเป็น “บูรพาจารย์” คนแรกที่สมควรจารึกไว้ในประวัติศาสตร์การอุดมศึกษาไทย ว่าเป็นผู้นำการอุดมศึกษาไทยสู่ภูมิภาคเป็นจุดแรกแห่งประเทศไทย

คณาจารย์ บุคลากร นิสิตเก่า นิสิตปัจจุบัน และนักเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รู้สึกซาบซึ้งในคุณูปการอันยิ่งใหญ่ที่ท่านได้มอบไว้ให้แก่วงการฝึกหัดครูไทยและคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอย่างยิ่ง

ในนามของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอแสดงความคารวะและเคารพต่อท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี และรู้สึกอาลัยในการจากไปของท่านเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าท่านจะจากไปแต่ผลงานและเกียรติคุณอันยิ่งใหญ่ของท่านจะคงดำรงอยู่คู่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดชั่วกาลนาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกสิกร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

อาลัย ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาในต่างจังหวัด แห่งแรกในประเทศไทย มี ดร. อ่าง บัวศรี เป็นรองอธิการ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสถาบันมี นักศึกษารุ่นแรก ประมาณ ๔๖ คน โดยยังไม่มีอาคารเรียน และรับนักศึกษารุ่น ๒ อีก หนึ่งร้อยกว่าคน ในปีที่ ๒ โดยมีอาคารตึกอำนวยการ หอพักชาย หอพักหญิง เรือนพักอาจารย์ ซึ่งเริ่มแรกจำนวน ๗ ท่าน และเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่รับทุนการศึกษา ซึ่งเป็นค่าอาคาร ที่พัก และค่าเล่าเรียน นักศึกษาส่วนหนึ่ง เคยเรียนที่สถาบันอื่นมาแล้ว และมาเข้าเรียนที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ท่าน อาจารย์จึงต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานบุคคลสำหรับจัดการให้นักศึกษาได้ เต็มที่เป็นผลผลิตที่สังคมพึงปรารถนาเป็นพิเศษกว่าสถาบันอื่นฯ

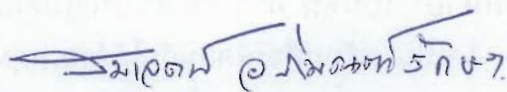
ในด้านการสอน ท่านอาจารย์จะใช้หลักการให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ และมองเห็นภาพพจน์ที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เช่น “ประสบการณ์ คือการปะทะระหว่าง ตัวบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ผลจากการปะทะดีก็จะเป็นผลดี ถ้าผลจากการปะทะไม่ดี ก็จะเป็นเสียหาย” เป็นต้น อาจารย์จะรับฟังเหตุผลของนักศึกษาให้โอกาสนักศึกษาได้ กล้าคิด คิดเป็น พร้อมทั้งจะตัดสินกันได้ด้วยเหตุผลซึ่งนำไปสู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อาจารย์ต้องอดทนต่อความคิดที่นอกกรอบนอกทางของลูกศิษย์ เช่นอยากเปลี่ยนอาหาร เช้า กลางวัน เย็น เป็นเนื้อสัตว์ ไช้มัน ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะจากเดิมที่มีแต่ผักบ้าง ปลาบ้าง ฯลฯ ด้วยความไม่รู้ของนักศึกษาและในอีกหลายๆ เรื่อง อาจารย์ยินดีรับฟัง ความคิดของนักเรียนรุ่นที่ ๒ ทั้งหมด โดยอาจารย์มาพบเพียงคนเดียว เป็นการฝึก วิธีทางประชาธิปไตย โดยนักศึกษา กล้าแสดงออก ซึ่งความคิดของตนเอง รับฟัง ความคิดของอาจารย์นำไปสู่การตัดสินกันด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นบทเรียนที่ล้ำค่าในชีวิต ของนักศึกษารุ่นที่ ๒ ได้รับ

เมื่อจบการศึกษาออกไปสู่โลกภายนอกศิษย์ของอาจารย์ก็สามารถอยู่ในสังคม ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ด้วยประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่เรียนประจำ ๕ ปี ในรั้ววิทยาลัย วิชาการศึกษาบางแสน และแต่ละคนระลึกถึงอาจารย์ตลอดเวลา เมื่อมีโอกาสก็ได้หา ทางแสดงกตัญญูต่อท่านอาจารย์ อาทิเช่น ได้จัดระดมทุนในวันสถาปนาวิทยาลัย เพียงคืนเดียวได้เงิน ๑ แสนบาท ตั้งมูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี โดย นักศึกษารุ่น ๑ - ๔ อาทิ นิเวศ คำผอง รุ่น ๓ สุรพงษ์ พรหมบุตร สมเจตน์ อภิภรณ์ รักษา รุ่น ๒ ดร. รุจิร ภูสาระ รุ่น ๓ ฉลวย ไชยวิจิตร รุ่น ๔ ฯลฯ เป็นต้น เป็นแกนนำ

ด้วยความร่วมมือร่วมใจ ของคณาจารย์ นักศึกษาหลากหลายรุ่น และผู้เคารพนับถือ
อีกมากมาย

ผมขอจบลงด้วยคำกลอนต่อไปนี้

พบกันที่	บางแสน	แดนสุยี่	นับเวลา	สี่ปี	มีขาดเหลือ
อยู่ในวัย	สนุก	สุขเหลือเพื่อ	ต่างหมุนเกื้อ	เผื่อแผ่	กันและกัน
เมื่อจากกัน	มุงม่น	สร้างอนาคต	ต่างกำหนด	แนวทาง	สู่สุขสันต์
วัยผู้ใหญ่	กลับมา	พบปะกัน	รักสถาบัน	ดร. อารง	ท่านสร้างมา
สีเทาทอง	สัญลักษณ์	รวมดวงจิต	เป็นแนวคิด	ร่วมใจ	ให้ใฝ่หา
สัญลักษณ์	ปราดเปรื่อง	เรื่องวิชา	ความสามารถ	แกร่งกล้า	ตลอดกาล
สร้างรากฐาน	สถาบัน	จนก้าวหน้า	ม. บูรพา	ยิ่งใหญ่	มหาศาล
นึกบุญคุณ	ดร. อารง	รองอธิการ	สถาบัน	สัญลักษณ์	สร้างมวลชน
กรรมกุศล	ทำมา	นั้นเกินฝัน	ได้ฝ่าฟัน	เพื่อศิษย์	สู่มรรคผล
ท่านเหนื่อยยาก	ตรากตรำ	เพื่อเยาวชน	เป็นผลิตผล	ที่สังคม	ได้พัฒนา
มาเป็น	บุรุษรัตน์	ศตวรรษนี้	มาเป็น	ดวงมณี	ทรงคุณค่า
ได้รับรัก	จากศิษย์	ตลอดมา	ถึงเวลา	สู่สวรรค์	ชั้นวิมาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเจตน์ อภิณทรรักษา)
ศิษย์วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน รุ่น ๒

อาลัย ท่านอาจารย์ธำรง บัวศรี

พอทราบข่าวร้ายอุราพาใจหาย
ความสูญเสียเกินคำจะรำพัน
ทั้งที่รู้สังขารนั้นไม่เที่ยง
แต่ถึงวาระที่ท่านมาจากไป
ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี
เป็นอาจารย์ผู้เปี่ยมด้วยเมตตา
ท่านเชี่ยวชาญบริหารและสอนสั่ง
ให้ความรู้คู่คุณธรรมทำความดี
บุกเบิกดงมะพร้าวที่บางแสน
วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่เมืองชลฯ
ณ ที่นี้ท่านได้พบคู่ชีวิต
ร่วมพลังสร้างสรรค์นำนิยม
ด้วยความดีที่ท่านได้สรรค์สร้าง
ขอชาติหน้าฟ้าใหม่ได้พบกัน

ตั้งฝันร้ายแสนวิโยคสุดโศกศัลย์
สลัดจิตคิดถึงอาจารย์แสนอาลัย
จะหลีกเลี่ยงความตายหาได้ไม่
เศร้าเสียใจ ท่วมท้น พันพรรรณนา
เป็นผู้ที่ปราชัญเปรี๊ยะเรื่องเรื่องศึกษา
ทุ่มเทพัฒนาให้ศิษย์ดี
ทุ่มพลังใจกายมีหน่ยหนี
จนเป็นที่เคารพรักของปวงชน
กลายเป็นแดนวิชาการทวีผล
ศิษย์นับร้อยมีชื่อเสียงคนชื่นชม
อาจารย์วัชรญาขวัญจิตช่างเหมาะสม
ครองชีวิตรื่นรมย์มานานวัน
โปรดนำทางสู่ห้วงสรวงสวรรค์
ศิษย์กราบท่านด้วยรักภักดีเอย

รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณี ศิริจันทร์พันธ์
ร้อยกรองในนามศิษย์

จารึกแห่งเกียรติยศ ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี

อาจารย์อารงฯ เป็นพี่ชายใหญ่ที่เคารพนับถือของครอบครัวน้องๆ ทุกคน ท่านเป็นแบบอย่างและครูที่ดีให้พวกเราได้ศึกษา และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของแต่ละครอบครัวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จทั้งในด้านการครองตน การครองคนและครองงาน

การครองตนนับตั้งแต่ชีวิตในครอบครัว ท่านเป็นตัวอย่างในการเอาใจใส่ดูแลครอบครัวที่ดี ประหยัดและใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่า ดำรงชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง สนใจใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีอารมณ์ดีแจ่มใสร่าเริงเป็นที่รัก ชื่นชอบในหมู่ญาติและมิตรสหาย รวมทั้งการเล่าความรู้ประสบการณ์ให้น้องๆ และลูกหลานได้รับฟัง

ด้านการครองตนและครองงาน ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาที่เคารพรัก ชื่นชมของผู้ร่วมงานทุกหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติผ่านมา ท่านเอาใจใส่ มุ่งมั่น รับผิดชอบงานและผลงาน มีความซื่อสัตย์และวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ภารกิจในการ “สร้างคน” จากการศึกษาในฐานะที่ท่านเป็นนักการศึกษาจะยังไม่เสร็จสิ้นและสิ้นสุด ผลงานของลูกศิษย์ต่างๆ ที่ได้สำเร็จออกมาพัฒนาประเทศชาติ ย่อมเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจจากการที่ท่านได้ทุ่มเทให้กับงานของท่านที่ผ่านมา

ผลงานและคุณธรรมความดีที่ท่านได้มอบไว้กับครอบครัว ผู้ร่วมงาน สังคม และประเทศชาตินั้น ย่อมจะเป็นสิ่งที่รำลึกถึงท่านแม้กาลเวลาจะผ่านไป แต่ยังคงอยู่ในความทรงจำและในดวงใจตลอดไปเป็น “จารึกแห่งเกียรติยศ ศาสตราจารย์ ดร. อารง บัวศรี”

ด้วยความเคารพ รัก
พลอากาศเอก ปิโยรส วิไลลักษณ์ เลิศสมบุรณ์
และครอบครัว

รำลึกถึงท่านศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

ที่บ้าน ๓๑๗/๒ เอกมัย ซอย ๑๙ เป็นที่ๆ แวะ ดูกและคณะซึ่งประกอบด้วย พี่ช้าง (ผศ. ชาญชัย อินทรสุวานนท์) พี่แต้ม (รศ.ดร. กาญจนา อินทรสุวานนท์) กระจิบ (ภรรยา กานตนา นกุล) จะไปเยี่ยมศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี อยู่เสมอในโอกาสสำคัญๆ แต่เขาประจำก็จะเป็นแวะที่แวะเวียนมาบ่อยครั้งกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ

ทุกครั้งที่ได้ไปเยี่ยมที่บ้านของอาจารย์พวกเรามีความสุขมาก และได้ความรู้ทุกครั้ง บางครั้งท่านอาจารย์ทั้งสองเล่าให้ฟังด้วยความอึ้งใจว่า อธิการบดี มศว. บางแสน และตัวแทนคณาจารย์ มศว. บางแสน มาสวัสดิ์ปีใหม่ มาอวยพรวันเกิด ระยะเวลาเมื่อ มศว. บางแสนเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา ท่านก็จะพูดถึงว่า พวก ม. บูรพา เขามาเยี่ยม พวกเรารู้สึกชื่นชมคณาจารย์ของ ม. บูรพา อย่างยิ่งที่มี กตเวทิตาต่อท่านอาจารย์ ดร. อ่าง เป็นอย่างสูง ตามประสาคนช่างซักจึงเรียนถามว่า ไม่ว่าสถาบันการศึกษาจะถูกเปลี่ยนชื่อไปอย่างไร ทำไมความรัก ความเคารพ ความผูกพันของลูกศิษย์ลูกหา และบุคลากรของ ม. บูรพาจึงไม่เคยเสื่อมคลาย ท่านอาจารย์ ดร. อ่าง เล่าว่าท่านได้มาบุกเบิกที่ดินบริเวณบางแสน อันเป็นที่รกร้าง ต้องไปหักร้างถางพงท่ามกลางป่ามะพร้าวเพื่อก่อสร้างสถาบันผลิตครูแห่งใหม่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศด้วยวิสัยทัศน์อันก้าวไกลที่จะเห็นสถาบันแห่งนี้เป็นแหล่งผลิตครูที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพ มีอุดมการณ์ และจริยธรรมให้แก่ประเทศ ท่านได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังความคิดด้วยความเสียสละอย่างสูง จึงสามารถก่อตั้ง วศ. บางแสนได้สำเร็จ เวลาท่านเล่าถึงความหลังของสถาบันและลูกศิษย์คือเวลาที่ท่านมีความสุขที่สุดช่วงหนึ่ง

ท่านอาจารย์อ่างเป็นนักการศึกษาอย่างแท้จริง แม้ท่านจะเกษียณจากการทำงานแล้ว แต่ท่านยังคงให้ความสนใจติดตามนโยบายการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ท่านเขียนบทความทางการศึกษามากมาย ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน และคอลัมน์ที่ไม่เคยพลาดคือ คอลัมน์ทางการศึกษา หากพวกเราไปเยี่ยมในช่วงเช้าถึงเที่ยง ซึ่งเป็นช่วงที่อาจารย์รับประทานอาหารเช้า และอ่านหนังสือพิมพ์เสร็จแล้ว อาจารย์ก็จะพูดคุยถึงประเด็นการศึกษาที่มีในหนังสือพิมพ์ในวันนั้น เป็นต้นว่า ความสำคัญการนิเทศการศึกษา หลักสูตรและการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เราได้ฟังบรมครูทางการศึกษาวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นทางการศึกษาต่างๆ บ้านของท่านอาจารย์จึงเป็นห้องเรียนทางการศึกษาของพวกเรา

ด้วย นักเรียนคณะนี้ได้ทั้งอาหารสมองและอิมมอร้อยที่อาจารย์หญิงท่านกรุณาจัดเลี้ยงพวกเรา

อาจารย์เป็นคนมีอารมณ์ขัน โรแมนติก ทันสมัย คุยได้ทุกเรื่อง ตั้งแต่เรื่องวิชาการไปถึงเรื่องสนุกๆ เช่น เรื่องเดินรำ สีสาค และร้องเพลง อาจารย์ชอบและร้องเพลงรอยเท้าบนผืนทรายของวงฟิงค์ แพนเตอร์ ร้องเพลงทรายกับทะเลของนันทิดา แก้วบัวสาย ซึ่งถือว่าเป็นวัยรุ่น่มากกับวัยของอาจารย์ และในงานฉลองอายุครบ ๘๐ ปีของท่าน พวกเราที่ไปคงจะจำภาพอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเปิดพลอร์สีลาคอย่างสวยงาม อ่อนพริ้วไปตามจังหวะเพลงและเชิญชวนแขกผู้มีเกียรติและลูกศิษย์ที่ไปร่วมงานให้ออกมาสีลาคกับท่าน ซึ่งพวกเรารู้สึกคาดไม่ถึงและทึ่งมาก โดยเฉพาะรสนิยมเรื่องเพลงของอาจารย์

ช่วงสุดท้ายก่อนที่ท่านจะจากไป ท่านไม่สบายมาก ต้องรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล พวกเราพยายามหาเวลาไปเยี่ยมท่านเท่าที่จะทำได้ ไปครั้งใดท่านก็จะคุยด้วยและขอใบใจที่มายิ้ม

ถึงแม้วันนี้จะไม่มีโอกาสได้พูดคุยกับท่านอาจารย์ได้เห็นดวงตาที่เต็มไปด้วยความเมตตาและการให้ความเป็นกันเองต่อพวกเราอย่างลูกหลาน พวกเราจะเก็บทุกสิ่งทุกอย่างทั้งคำสอนและความเมตตาของท่านไว้ในความทรงจำของเราตราบนานเท่านานตลอดไป

ขอให้ดวงวิญญาณของท่านอาจารย์ อารง บัวศรี จงสู่สรวงสวรรค์ชั้นสูงสุด
ในสัมปรายภพด้วยเทอญ

แวะ - ตึก

(รศ.ดร. เมธินันท์ ภิญโญชน - วันเพ็ญ สุจิตฺโต)

เมื่อพ่อจากไป...

พ่อที่รักยิ่ง

ขณะที่เขียนนี้ แม่ นั่งอยู่ที่ห้องกระจกหน้าบ้านที่ พ่อเคยนั่งเป็นประจำทุกวันเป็นเวลาห้าสิบปี มองไปรอบๆ เห็นกลีบดอกชมพูพันธ์ทิพย์ที่ร่วงกระจายอยู่บนหญ้าเขียว บัวหลวงบานสะพรั่งในอ่างใหญ่ มีนกนางแอ่นบินโฉบไปมาบนต้นชมพู กระรอกวิ่งอยู่ตามกิ่งมะม่วง มะเฟือง กล้วยกอใหญ่กำลังออกเครือ น้ำพุก็ไหลรินอยู่ในบ่อศิลาแลง ธรรมชาติงดงามและเงียบสงบเหมือนทุกวันที่พ่อเคยมานั่งดื่มกาแฟคุยกับแม่ แต่วันนี้ไม่มีพ่อแล้วแม่รู้สึกเหงาและว้าเหว่มาก เพราะเราอยู่ด้วยกันมาถึง ๕๔ ปี ผ่านช่วงชีวิตที่ยากลำบากและช่วงที่มีความสุขสลับกันไป อายุพ่ออย่างเข้าปีที่ ๗๒ แม่ก็จะ ๘๐ ในอีกสองปีข้างหน้า ทั้งๆ ที่ก็เตรียมใจไว้ว่าสังขารเป็นของไม่เที่ยง วันใดวันหนึ่งเราก็จะต้องจากกันไป แต่เมื่อถึงวันที่พ่อจากไปจริงๆ ก็รู้สึกเศร้าอยู่ลึกๆ และย้อนคิดถึงความหลังที่ผ่านมาเมื่อกว่าห้าทศวรรษ

เราได้พบกันที่บางแสนเมื่อแม่จบอักษรศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมาเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เป็นครั้งแรกในชีวิตที่จากบ้านมา พ่อเป็นผู้บริหารบุกเบิกสถาบันแห่งนี้ในฐานะรองอธิการ เป็นดอกเตอร์หนุ่มใหญ่ ท่าทางสมาร์ท หน้าคมเข้มและมีอุดมการณ์แต่ท่าทางเคร่งขรึม น่าเกรงขาม พ่อบอกว่าชอบแม่ที่เป็นคนร่าเริงแจ่มใสมองโลกในแง่ดี พุดจาจลาด ทันคนแต่อุปสรรคคืออายุห่างจากกันมากและแม่ได้รับทุนฟูลไบร์ทจะไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกาก่อนมาทำงานแล้ว พ่อก็พยายามอย่างมากที่จะเอาชนะใจสาวน้อยและขอแต่งงานก่อนที่จะเดินทางไปเรียนต่อ แม่ต้องรีบเรียนให้จบปริญญาโทภายในปีเดียวแม่จะได้ทุนเรียนต่อปริญญาเอกก็ต้องกลับมาก่อน แล้วเราก็เริ่มสร้างครอบครัว สร้างบ้านซึ่งก็เป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัวจนถึงปัจจุบันนี้ สร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ชีวิตก็เปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลา

เราช่วยกันเลี้ยงลูกสาวสองคนให้เติบโตในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่งไปเรียนโรงเรียนที่มีชื่อ สอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของประเทศและส่งไปเรียนเมืองนอกจนจบปริญญาโทบ้าง ปริญญาเอกบ้างตามแต่เจ้าตัวจะเลือกเรียน ในช่วงนี้เราต้องทำงานหนักเพื่อลูกและอนาคต ต้องเผชิญกับอุปสรรคในการทำงานเพราะพ่อ นั้นเป็นคนถือในเรื่องศักดิ์ศรี ยอมหักดีกว่ายอมงอ พุดตรงไปตรงมาจนผู้บังคับบัญชาหงุดหงิดเพราะไม่สามารถหาเหตุผลมาลบล้างข้อเสนอของพ่อได้ ในชีวิตราชการของ

พ่อนั้นพ่อก้าวหน้าซ้ำกว่าที่ควรเป็นทั้งๆ ที่มีความสามารถมากเป็นที่ยอมรับ บางทีก็ต้องอดทนกับระบบเจ้าขุนมูลนายในสมัยนั้น แม่ต้องคอยปลอบโยนพ่อให้หายเครียดและทำให้พ่อรู้สึกว่าพ่อเป็นคนที่มีค่าและมีคนที่เข้าใจพ่อและยอมรับความเป็นตัวตนของพ่ออย่างไม่มีเงื่อนไข

ในส่วนของการครอบครัวนั้นพ่อก็ตามใจแม่ทุกอย่าง เงินทองเงินเดือนก็มอบให้แม่ทั้งหมดเพื่อดูแลครอบครัว และนำไปลงทุนเพื่ออนาคตเพราะพ่อไว้วางใจแม่ว่าสามารถจะบริหารจัดการได้ ตัวพ่อเองเป็นคนมีวินัยทางการเงินมากจะใช้จ่ายอะไรจะจดลงบัญชีไว้ ชีวิตครอบครัวของเรามีความสุขสบายพอสมควร พ่อรักลูกมากไปประชุมที่ไหนก็จะซื้อเสื้อผ้าสวยๆ ขนมอร่อยมาฝาก ตอนลูกยังเล็กๆ ก็เล่นกับลูกพากันไปปรับประทานอาหารนอกบ้าน ไปทะเลบ่อยเพราะลูกชอบดื่กกบซึ้อคอนโดมิเนียมที่จอมเทียนไว้พาลูกไปพัก พ่อจะเป็นคนขับรถไปรับ - ส่งลูกเรียนเปียนโนและไปติวกับครูโรงเรียนกวดวิชา ไปส่งลูกสอบเข้ามหาวิทยาลัย รับ - ส่งลูกไปโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซื้อรถให้ลูกสำหรับขับไปทำงาน ซื้อบ้านจัดสรร คอนโดมิเนียมและอาคารชุดให้ลูกไว้เป็นทรัพย์สินส่วนตัว แม้ลูกคนเล็กจะแต่งงานแล้วก็ยังคอยเป็นห่วงลูกๆ ก็พยายามดูแลปรนนิบัติพ่อตอนพ่อสูงอายุและตอนเจ็บไข้ พ่อเคยปรารภว่าชีวิตพ่อก็สมบูรณ์แล้วและสิ่งที่พ่อภูมิใจที่สุดคือการได้เป็นผู้บุกเบิกสร้างรากฐานให้แก่สถาบันการศึกษาที่บางแสน และมีลูกศิษย์ที่ประสบความสำเร็จมากมายและพวกเขา ก็พากันมาเยี่ยมเยียนพ่อให้กำลังใจพ่อให้อยู่ไปนานๆ

ชีวิตพ่อนั้นนับว่าเป็นชีวิตที่น่ายกย่องยิ่งใหญ่ในความทรงจำของแม่ ลูก และลูกศิษย์ของพ่อ เมื่อเยาว์วัยพ่อก็เป็นลูกที่คนบ้า คุณแม่รักและภูมิใจเป็นอย่างยิ่งเพราะพ่อเป็นลูกกตัญญู เรียนเก่ง ทำราชการด้วยความมุ่งมั่นอุทิศตนและซื่อสัตย์ เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล เมื่อพ่อจบปริญญาเอกมาก็ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการบุกเบิกสร้างรากฐานให้แก่มหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบันและยังพยายามสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ทัศนคติให้แก่ศิษย์ทั้งที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร ปทุมวัน บางแสน เขียนหนังสือตำรา เมื่อมาทำงานในกระทรวงศึกษาธิการก็มีส่วนในการวางแผนการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร พัฒนาด้านการศึกษาเอกชนจนได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนคนแรก เมื่อกระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้เป็นผู้แทนไทยมาทำงานเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาที่องค์การยูเนสโกประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก พ่อก็ทุ่มเททำงานจนเป็นที่ยกย่องในองค์กร พ่อเดินทางไปยังประเทศกำลังพัฒนาเพื่อช่วยพัฒนาการศึกษาประมาณปีละ ๖ เดือน จนกระทั่งเกษียณ

หลังจากเกษียณอายุจากองค์การยูเนสโกแล้ว พ่อก็ยังแข็งแรงอยู่และไปงาน

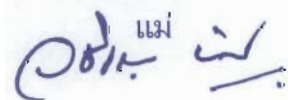
ฉลองวันเกิดได้หลายรอบ แต่พอเริ่มเข้าวัย ๘๔ ปี พ่อก็เริ่มหลงลืม หมอให้ยาบำรุง และวิตามินมาทานเป็นประจำ พ่อทานอาหารได้ดี พนักก็ได้อยู่ครบทุกซี่ แม็กก็คอยพาพ่อ ไปตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลเป็นประจำ พ่อก็ผ่านการผ่าตัดต่อมลูกหมาก ผ่าตัด ต้อกระจกทั้งสองข้าง ผ่าตัดไส้เลื่อน รักษาโรคหัวใจโตเล็กน้อย ฯลฯ พ่อก็หายดีหลังจากพักฟื้นทุกครั้ง

เวลาไปโรงพยาบาลเจ้าหน้าที่ของสภาสังคมสงเคราะห์ คือหนูดีมี หนูดีก หนูจอยก็จะผลัดกันมาเซ็นรถ ดูแลให้เข้าไปหาหมอ ต้องขอขอบคุณไว้ด้วย คุณหมอ และพยาบาลที่โรงพยาบาลรามาริบัติก็ดีกับพ่อมาก คุณหมอธัญย์ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลดูแลรักษาแขนที่หักของพ่อจนกระดูกติดดีแล้ว คุณหมอเรวัตร์ก็ดูแลเรื่อง ดับ คุณหมอสุกิจก็จะดูแลเรื่องหัวใจ คุณหมอนุชิตก็ดูแลเรื่องรักษาตา พยาบาลก็จะมา ดูแลตลอดเวลา ทุกคนอัธยาศัยดีน่ารักมาก จะมาพูดคุย ทำให้พ่อสบายใจลดความ วิตกกังวลเรื่องป่วยไข้ได้เป็นพักๆ พ่อทานอาหารได้น้อยลงเรื่อยๆ และร่างกาย อ่อนเพลียงตามวันเวลาที่ผ่านไปตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ วันแรกที่หกล้มและ นอนติด - วิชรายุได้นำส่งโรงพยาบาลกรุงเทพฯ จนแม่มาย้ายไปรักษาที่โรงพยาบาล รามาริบัติเป็นคนไข้ของคุณหมอธัญย์ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องกระดูก พ่อพักรักษาตัวอยู่ที่ ห้อง ๘๒๕ อาคารศูนย์สิริกิติ์ ชั้น ๘ อยู่จนกระทั่งกระดูกแขนที่หักติดดีแล้วเตรียม ตัวจะให้กลับมาพักที่บ้าน ก็เกิดอาการอาหารไม่ย่อย ร่างกายไม่รับอาหารเหลวที่ หมอสั่ง อาการจึงทรุดลงเรื่อยๆ จนต้องให้ออกซิเจน เมื่อเวลาสามทุ่มครึ่งก็ค่อยๆ ลื่นล้มไปโดยอาการสงบ โดยแม่เฝ้าอยู่กับคนเฝ้าจากศูนย์ฯ แม่แม่จะเตรียมใจอยู่ ตลอดเวลาว่าพ่อคงจะจากไปในเร็วๆ นี้ เพราะหมอเตือนล่วงหน้าไว้แล้วก็อดที่จะเศร้า เสียใจอย่างมากไม่ได้เมื่อเห็นพ่อนอนสงบนิ่งเหมือนหลับไปชั่วฉับวินาที

แม่คิดว่าพ่อได้ใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าที่สุดท่ามกลางคนที่รักพ่อและพ่อรัก พ่อมี ผลงานที่พ่อภูมิใจได้ตลอดชีวิตสามารถฟันฝ่าอุปสรรคของชีวิตได้อย่างกล้าหาญและ สง่างาม พ่อเป็นบุชณียบุคคล เป็นครูในจิตวิญญาณ ในปัจฉิมวัยก็ใช้ชีวิตอย่าง สงบสบาย อยู่กับแม่และลูก ยอมรับสังขรณ์ของชีวิต เป็นคนที่แก่อย่างมีความสุข ครองตนได้อย่างน่าเคารพนับถือของลูกหลาน เมื่อพ่อจากไปแม็กก็ต้องยอมรับความ พลาดพรากจากคนที่รักและร่วมชีวิตกันมาถึง ๕๔ ปีว่าเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิต แม็ก ก็ยังจะต้องเข้มแข็งในการดำเนินชีวิตดูแลลูกๆ และทำประโยชน์แก่สังคมต่อไป

พ่อได้จบฉากสุดท้ายของชีวิตอย่างสมบูรณ์แบบและแม็กก็เชื่อมั่นว่ากรรมดีจะ ส่งผลให้พ่อไปสู่สุคติในสัมปรายภพ พ่อจะอยู่ในความทรงจำของแม่ตลอดไปจ๊ะ

ด้วยรักและอาลัยยิ่ง

แม่

อาลัยรักจากลูก

Dear Dad

สมัยยังเป็นเด็กจำได้ว่าแดดดีไม่ค่อยได้อยู่บ้านมักจะเดินทางไปต่างประเทศบ่อยๆ ประมาณ ๖ เดือนต่อปี เพราะทำงานเป็นผู้เชี่ยวชาญให้กับองค์กรยูเนสโก เวลากลับมาจะมีของฝากเป็นเสื้อผ้าและชอคโกแลตมาฝากแถม ต้องและมอมมี แม่ทั้งพ่อและแม่จะทำงานยุ่งแต่ก็หาเวลาครอบครัวของเราไปพักผ่อนตากอากาศช่วงปิดเทอมที่พัทยา แดดดีชอบขับรถเองระหว่างทางจะเปิดเทปเพลงฝรั่งแล้วทุกคนก็ร่วมร้องเพลงเสียงขรมตามเทปกันไปในรถ แดดดีเป็นคนทีรักครอบครัวมาก

แดดดีเป็นคนเคร่งครัดเรื่องการมีระเบียบวินัยโดยเฉพาะเรื่องของเวลา ถ้ามีนัดจะไปก่อนเวลาเพื่อจะได้ไม่สาย ได้ฝึกลูกๆ ให้เป็นคนตรงต่อเวลา และแดดดีได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างมาโดยตลอด สมัยหนุ่มๆ แดดดีเป็นผู้ที่มีรูปร่างสูงเพรียว มีบุคลิกดีหิวผมเรียบแปล้แต่งกายใส่สูทเนียบดูสมาร์ทมาก มีความรู้ความสามารถรับผิดชอบทางการงานสูง ช่วงเวลาเรียนอยู่ระดับประถมแดดดีจะขับรถมารับลูกๆ ตอนเย็นที่มารแตรร์และช่วยอธิบายการบ้านตอนค่ำ ดูแลบ้านและโรงเรียนอนุบาลแทนมอมมีในช่วงสองสามปีที่มอมมีไปเรียนปริญญาเอกที่อเมริกา แดดดีทำงานหนักทุ่มเทให้กับงานทั้งราชการและงานขององค์การยูเนสโก พวกลูกศิษย์ที่บางแสนมักเคารพแดดดีมาก เพราะแดดดีเป็นครูที่ดีและอุทิศตัวให้กับงานสร้างวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน

เมื่อแตัวเรียนจบปริญญาตรีที่นิวยอร์กแดดดีได้ไปร่วมงานฉลองรับปริญญาบัตร อยู่เที่ยวที่นิวยอร์กและบินกลับประเทศไทยด้วยกัน หลังจบปริญญาโทก็กลับมาทำงานอยู่หลายปีก็ได้มีเวลาอยู่กับแดดดี แดดดีชอบไปหาซื้อต้นไม้และดอกไม้สวยๆ ที่สวนจตุจักรมาปลูกที่บ้าน บางทีก็พากันไปเดินเล่นที่สวนหลวง ร. ๙ หลังจากแดดดีเกษียณจากยูเนสโกแล้วยังทำงานอาสาเป็นกรรมการตามที่ต่างๆ จวบจนอายุเจ็ดสิบปลายๆ จึงเลิกทำงานนอกบ้าน แดดดีเป็นคนปฏิบัติตนเรียบง่ายอยู่ง่าย รับประทานอาหารง่าย พุดน้อยแต่มีความเป็นห่วงเป็นใยต่อครอบครัวของเรามาก แดดดีพยายามสนับสนุนให้ทำผลงานทางวิชาการคอยถามอยู่เรื่อยๆ แดดดีอยากเห็นความก้าวหน้าของลูกในงานอาชีพ

อย่างน้อยเดือนละครึ่งแดดดีจะนัดเพื่อน ๆ ออกไปทานข้าว ส่วนวันธรรมดา ทานข้าวที่บ้าน แดดดีใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บ้านนั่งอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เล่นกับสุนัข ร้องเพลงตามเทปและออกกำลังกาย แกว่งแขนบ้าง ทุกวัน ตอนเย็นจะเป็นมือที่รับประทานอาหารพร้อมหน้ากัน บ่อยครั้งที่แดดดีบ่นว่าเหงา แด้วและมอมมีก็นั่งคุยด้วย ถ้าวันไหนไม่ไปทำงานหรือได้กลับเร็ว แดดดีจะมีความสุขมาก ช่วงเสาร์ - อาทิตย์ที่อยู่กันพร้อมหน้าทั้งวัน รับประทานอาหารเช้าที่แดดดีชอบคือ ไค้ก พิซซา สลัด และไอศกรีม วันปกติชอบทานอาหารเหนียวจำพวก น้ำพริกหนุ่ม ใส่อั่ว หรือไม่กี่อาหารได้ผัดสะตอ แกงไตปลา มอมมีและแด้วพยายามพาแดดดีไปชมสวนดูต้นไม้ ดอกไม้นอกบ้าน ทานข้าวนอกบ้าน หรือไปพักผ่อนอากาศที่คอนโดของเราที่หาดจอมเทียนช่วงวันหยุด ซึ่งแดดดีมีความสุขมากที่ได้เปลี่ยนบรรยากาศ จะรับประทานได้มาก เวลาเดินไปชายหาดจะผิวปากหรือฮัมเพลงในลำคอ เสียงแดดดีดังก้องวาลร้องเพลงเพราะ

ครั้งที่แด้วได้ทุนเรียนปริญญาเอกตอนปิดช่วงฤดูร้อนอยู่ที่มหาวิทยาลัย ออริกอน แดดดีอายุเจ็ดสิบกว่าใกล้จะแปดสิบแล้วกับมอมมีได้แวะไปเยี่ยม แด้วได้ขับรถเลาะไปตามถนนเลียบชายทะเลพาเที่ยวชมธรรมชาติโขดหินและน้ำทะเล ระหว่างทางจะมีต้นไม้ดอกดอกสะพรั่งสวยงาม แดดดีก็ชี้ให้ดู เป็นช่วงเวลาที่มีความสุขเพลิดเพลินไปกับธรรมชาติ ช่วงที่แด้วเรียนอยู่ได้โทรศัพท์คุยติดต่อกับมอมมีและแดดดี แดดดีได้คอยให้กำลังใจและสอนว่า “ปัญหาไม่วิให้แก้ ไม่ใช่ให้กลุ่ม” เมื่ออายุแปดสิบปลายๆ แดดดีไม่สนใจดูทีวีคอนข้างจะชิมเคร้าเนื่องจากเพื่อนฝูงรุ่นเดียวกันตายจากไปกันจนหมด แดดดีไม่ชอบไปไหนนอกบ้านเพราะนั่งรถบ่นว่าไกล เวียนศีรษะชวนไปทานข้าวนอกบ้านก็ไม่ยอมไป

ช่วงแดดดีอายุ ๙๐ ปี นับว่ามีสุขภาพแข็งแรงไม่ป่วยหรือเป็นอะไรเลย อาจเป็นหวัดนิดหน่อยแล้วก็หาย ฟันยังครบทุกซี่ แต่เมื่ออายุ ๙๑ ปี ฟันหน้าเริ่มคลอนไป ด้านหลังบางซี่ ยังช่วยตนเองทำกิจวัตรประจำวันได้ อาหารทุกมื้อต้องมีน้ำพริกตาแดงไว้คลุกข้าว เมื่อเดินเหินต้องคอยเตือนให้ใช้ไม้เท้าพยุงตัวไม่งั้นจะเดินหิวไม้เท้าแทน แดดดีเริ่มมีอาการหลงลืมมากขึ้น จำไม่ได้ว่าทานข้าวหรือยัง ไม่รู้ว่ากลางวันหรือกลางคืน แต่ยังคงรู้เรื่องเพียงแต่คุยจบแล้วจำไม่ได้ว่าคุยอะไรไป แดดดียังถามแด้วกับมอมมีทุกครั้งที่เจอหน้าว่าเป็นอย่างไรบ้างวันนี้ทำงานเหนื่อยมัย ถามถึงต้องว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไรอยู่เรื่อยๆ แดดดีมีความสุขขึ้นไม่ชิมเคร้าอีกต่อไป ชอบนั่งเฉิบๆ อยู่ห้องกระจกหน้าบ้าน รับประทานขนมกับกาแฟ ไม่ฟังวิทยุหรือดูทีวีอีกเลย เพราะหูฟังไม่ค่อยได้ยิน บอกให้ใส่เครื่องช่วยฟังก็ไม่ยอม แดดดีมีความสุขที่ได้ดูดอกไม้ต้นไม้ในสวนหน้าบ้าน และดูสุนัขสามตัวที่วิ่งเล่นอยู่ในบริเวณบ้าน ยังสามารถเล่นหมากรอกชอส์กับแด้วได้ดี

ต้นเดือนธันวาคมแต่ัวกับมอมมีได้เดินทางไปประเทศจอร์แดนกับกลุ่มศิษย์เก่าอักษรศาสตร์ พอถึงโรงแรมในวันรุ่งขึ้นยังไม่ทันจะเอาของออกจากกระเป๋า ก็ได้รับโทรศัพท์จากหน้าดีดีว่าแดดดีหกล้มแขนหักเอาเข้าโรงพยาบาลกรุงเทพ มอมมีก็บินกลับทันทีและพาไปรักษาที่ศูนย์หมอที่โรงพยาบาลรามาริบัติ ในช่วงแรกแดดดีรับประทานอาหารได้ดี ยังพูดคุยกับผู้มาเยี่ยมเยียนได้แต่พอปลายธันวาคมแดดดีรับประทานได้น้อยลงและมีอาการอ่อนเพลีย ในเดือนมกราคม ๒๕๕๔ เมื่อกระดูกแขนประสานกันดีขึ้นมอมมีกับแด้วได้เตรียมการจัดห้องเพื่อจะพามาดูแลต่อที่บ้าน แต่อาการแดดดีทรุดลงต้องให้อาหารเหลวทางจมูก ให้ออกซิเจนบางครั้ง แดดดีพูดน้อยลงส่วนใหญ่จะนอนหลับ ช่วงที่แด้วไปนอนเฝ้าก็พูดคุยกับแดดดีและนวดเบาๆ นอนเฝ้าสลับกับมอมมี ตอนสายจะสวดโพชฌงค์ให้แดดดีฟังและบอกให้ทำใจให้สบาย ได้แต่ถามอยู่เรื่อยๆ ว่าเจ็บตรงไหนหรือเปล่าช่วงแรกบอกเจ็บแขน กลางเดือนมกราคมไม่เจ็บตรงไหนแต่ทานอาหารไม่ได้เพราะระบบการย่อยไม่ดี วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ หลังตรุษจีนหนึ่งวันแดดดียังใส่สายออกซิเจนอยู่แต่ให้อาหารได้ครึ่งถุงระบบย่อยไม่ค่อยทำงาน วันนี้ตั้งแต่เช้าอากาศดีแด้วได้สวดโพชฌงค์ให้แดดดีจนจบและบอกให้ทำใจให้สบายไม่ต้องเป็นห่วงอะไร ต้องและโรจนก็มาคุยด้วยก็ยั้งรู้ตัวดีระหว่างวันพยาบาลได้อาสาออกซิเจนออกเปลี่ยนเป็นครอบจมูกแทนแดดดีพยายามดึงออกแดดดีมีแรงเยอะ จับมือแด้วไว้แน่นแด้วบอกไม่ต้องกลัวเขาให้ดมออกซิเจนไม่ได้ทำอะไรแดดดีก็ยอม ไม่มีใครคาดคิดว่าแดดดีจะจากไปอย่างรวดเร็ว.....ในคืนนั้นแดดดีหายใจอ่อนลงและหมดลมไปในที่สุดประมาณสามทุ่มเศษจากไปด้วยความสงบไม่มีอาการทรมานหรือเจ็บปวดใดๆ โดยมีมอมมีเฝ้าอยู่ที่โรงพยาบาลรามาริบัติ ตอนนั้นแด้วได้จุดธูปบอกแดดดีให้รู้ตัวว่าเสียชีวิตแล้วถ้าเห็นแสงสว่างให้ตามไป ไม่ต้องกลัว แด้วสวดมนต์ให้แดดดีทุกคืนและทุกวันเสาร์ซึ่งเป็นวันเกิดของแดดดี มอมมีและแด้วนำดอกไม้และอาหารที่พ่อชอบไปเยี่ยม ตลอด ๑๐๐ วันที่แดดดีอยู่ที่วัดธาตุทอง แดดดีจะอยู่ในความทรงจำของลูกตลอดไป แด้วจะดูแลมอมมีเป็นอย่างดีแทนแดดดีไม่ต้องเป็นห่วง

ขอให้แดดดีที่รักยิ่งของลูกสุขสงบในสัมปรายภพนะจ๊ะ

ด้วยความรักและอาลัยยิ่ง
จากลูกแด้ว

อาลัยรักพ่อ

พ่อจำ

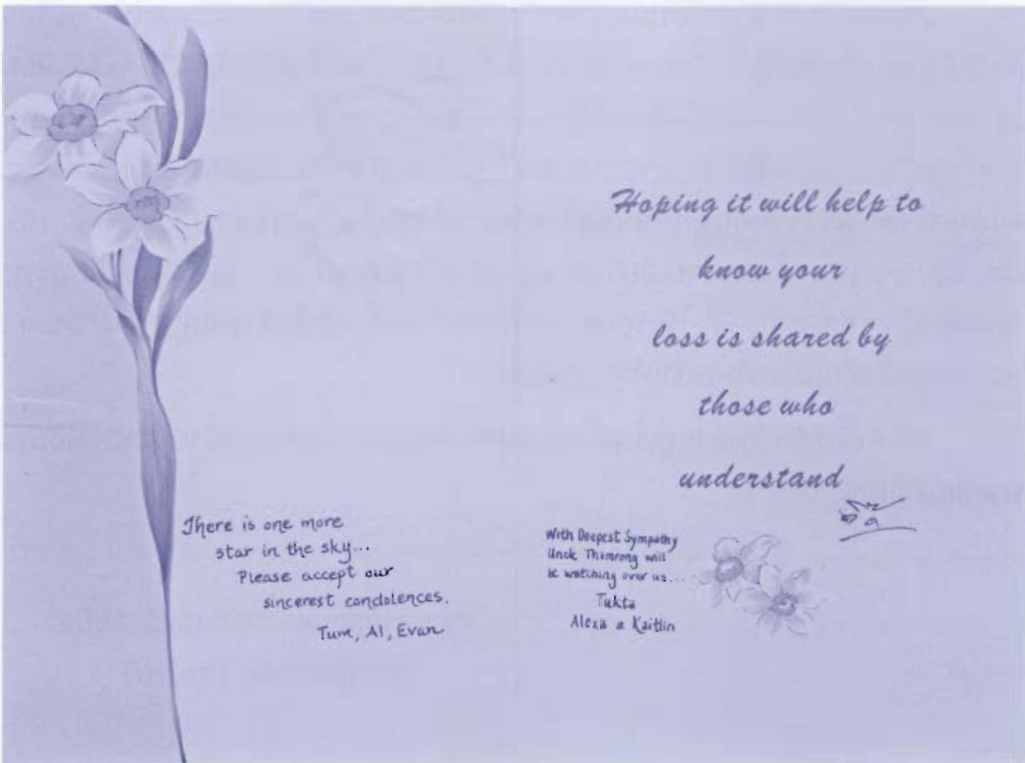
ต้องเสียใจมากที่พ่อต้องจากไปในระยะเวลาแค่สองเดือนเศษที่พ่อเข้าโรงพยาบาลรามธิบดีเพราะหกล้มแขนหักและหมอบพบว่ามีอาการตับอักเสบแทรกซ้อน ปกติพ่อดูแลสุขภาพที่โรงพยาบาลอยู่เป็นประจำ ต้องรู้ว่าพ่อรักและเป็นห่วงลูกเสมอ เวลาไปเยี่ยมพ่อจะดีใจมาก ทานข้าวได้และอยากกลับบ้าน พ่อชอบการ์ดเยี่ยมที่ต้องทำให้ด้วยฝีมือตัวเอง และใส่หมวกไหมพรมที่ต้องถักให้พ่อ ตั้งแต่เล็ก ๆ พ่อจะเล่นกับลูกและคอยดูแลรับ - ส่งโรงเรียนตั้งแต่อนุบาลจนจบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วส่งไปเรียนปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นอิลลินอยส์ เมื่อกลับมาเวลาลูกไปทำงานตอนแรกยังขับรถไม่คล่อง พ่อก็จะขับไปส่งให้เพราะกลัวลูกจะลำบาก พ่อเป็นที่พึ่งของลูกได้เสมอและคอยให้กำลังใจด้วยความรัก

แม้พ่อเป็นคนมีระเบียบและยึดหลักการเหตุผล แต่ก็ให้ลูกมีอิสระในการเลือกตัดสินใจเอง เมื่อพ่อได้เงินพิเศษจากการขายที่ที่ลำปางพ่อก็ใจดีซื้อบ้าน คอนโดมิเนียม และอาคารชุดให้ต้องเพื่อจะได้มีรายได้จากการเช่าเป็นรายได้ประจำ เพราะต้องเลือกที่จะทำธุรกิจเองแทนที่จะรับราชการ พ่อมีลูกศิษย์ที่รักพ่อมาเยี่ยมอยู่ตลอดเวลา ครอบครัวของเราร่วมกับลูกศิษย์จัดงานวันเกิดให้พ่อในวันครบรอบ ๖๐, ๗๒, ๘๐, ๘๔, ๘๘, ๙๐ และครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยบูรพาจัดฉลองวัน “ธำรง บัวศรี” ให้พ่ออย่างสมเกียรติ ต้องภูมิใจในตัวพ่อมากและขอบคุณสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่พ่อทำให้ลูกมาตลอด

ขอให้พ่อที่รักยิ่งเสวยสุขในสัมปรายภพ ต้องและโรจน์จะจดจำรำลึกถึงพ่อและพระคุณที่มีต่อเราชั่วชีวิต

กราบพ่อด้วยความรักและอาลัยยิ่ง
ต้องและโรจน์ (สหพ)

รายนามผู้ร่วมทำบุญงานศพ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

๑. รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง
๒. อาจารย์สกล วรเจริญศรี
๓. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง
๔. คุณนันทวิทย์ เผ่ามหานาคะ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ
๗. รองศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ นัยพัฒน์
๘. ม.ล. จริต - คุณจินตนา เกษมศรี
๙. คุณดาราวรรณ บุนนาค
๑๐. คุณสินี ช่วงสุวนิช
๑๑. คุณจิราภา นรินทรานุกร
๑๒. อาจารย์นารี ไพธิวรรณ และครอบครัว
๑๓. คุณอารยา อรุณานนท์ชัย
๑๔. รองศาสตราจารย์เอกพล สิริชัยนันท์
๑๕. คุณสุดา - คุณสลิลดา ทศานนท์
๑๖. ส.จ. เศรษฐา - คุณพรรณรัชมี กิตติจารุรักษ์
๑๗. พ.ต.อ. ดร. คราวุธ จิตต์ระเบียบ
๑๘. คุณรุจิเรข แสงจิตต์พันธ์ุ
๑๙. คุณแพทย์พัชร์ ศรีทอง
๒๐. คุณศิลาพร จันทร์โนทก และครอบครัว
๒๑. คุณชลดา กาญจนวิริทธิ์
๒๒. คุณกาญจนา สายสิริพร
๒๓. ศ. ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
๒๔. อาจารย์ยีนดี เจริญศรี
๒๕. รองศาสตราจารย์ทรงชม จุลาสัย
๒๖. ม.ล. วรยศ - คุณจุฑาภร ลดาวัลย์ ณ อยุธยา
๒๗. รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ปรีทยานิตย์
๒๘. คุณเบญจมาศ กุญอินทร์
๒๙. คุณไพฑูรย์ ไวยฉาย
๓๐. คุณประสิทธิ์ นาวิกพล
๓๑. อาจารย์นิจสี แวฆาญ
๓๒. อาจารย์วีระบุตร ชัยศร
๓๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงเพชร รัตนรามมา
๓๔. คุณพิศิษฐ วิริยวัฒน์
๓๕. คุณมณฑิณี - คุณสุพจน์ ใหญ่สว่าง

๓๖. คุณพวงผกา เชื้อสุข
๓๗. คุณวรดา จงเจริญรัตน์
๓๘. คุณเนตรอนงค์ จิราธิวัฒน์
๓๙. คุณดุลยวิทย์ เลาทองดี
๔๐. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
๔๑. ดร.พนม - อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์
๔๒. คุณณัฐพัชร์ - คุณศศมนต์ อินทุภูติ
๔๓. สมาคมแม่ดีเด่นแห่งชาติ
๔๔. นายแพทย์ณรงค์ - คุณเกื้อกุล เตือนกุล
๔๕. คุณหญิงอำไพ สิริโยธิน
๔๖. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๔๗. คุณระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช
๔๘. คุณกรองมณี ดุจจานุทัศน์
๔๙. คุณศิริพร จินาพรธรรม
๕๐. คุณวิริยา ไชยคุปต์
๕๑. ดร. พงศธร - คุณชนุชญา สิริโยธิน
๕๒. พล.ต.อ. พิเช็ด - รองศาสตราจารย์ ดร. สุปรียา ควรเดชะคุปต์
๕๓. สำนักประสานงานกลางองค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด (ส.อ.ส.)
๕๔. คุณเปล่งศักดิ์ - คุณอรพรรณ ประภาสเกษัช
๕๕. คุณกมลทิพ - คุณพงษ์ศักดิ์ พัยทวีเชียร
๕๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริมสุข เขียรสุนทร
๕๗. คุณสาธิต - คุณชัชวีร์ จัยสิน
๕๘. พลตรี วิจารณ์ สุตสุนทร
๕๙. คุณสุชาดา รัตน์วิจิตร
๖๐. คุณสุภาภรณ์ ปีเตอร์
๖๑. รองศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ - ศาสตราจารย์สุไร พงษ์ทองเจริญ
๖๒. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ - รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ ลีغبานันท์
๖๓. มูลนิธิสหพันธ์สันติภาพสากล (ประเทศไทย)
สหพันธ์สตรีเพื่อสันติภาพโลก (ประเทศไทย)
๖๔. รองศาสตราจารย์นิภา นิธยาชน
๖๕. คุณวิญญู ใจอารีย์
๖๖. นายแพทย์อุลิต - คุณยุวดี ลีวัฒนิช
๖๗. คุณไอลยา - รองศาสตราจารย์ ดร. สมพันธ์ ฤกษ์จร ณ อัยธยา
๖๘. คุณชุตี - ดร. เจริญผล และไยบัว สุวรรณโชติ
๖๙. คุณพัชณี เขียรรัช
๗๐. คุณฉลวย เลขาพันธ์
๗๑. ดร. มณฑา - ดร. สืบแสง พรหมบุญ

๗๒. คุณฉลอง - คุณสิริพร บุญญานันต์
๗๓. คุณพรทิพย์ สมิตร
๗๔. คุณจิรพันธ์ อินทุติ
๗๕. ดร. พิชะรัตน์ มัลลารัต
๗๖. ดร. คณิน หุตานวัตร
๗๗. คุณอุบลพรรณ โสรรัตน์
๗๘. คุณประเชิญโชค ธรรมรงค์สุข
๗๙. คุณยวดี นิ่มสมบุญ
๘๐. คุณสุวรรณ
๘๑. รองศาสตราจารย์อาวุธ - คุณอารีรัตน์ วัฒนสิน
๘๒. คุณพนิดา ตั้งกิจจารักษ์
๘๓. คุณสว่าง ปานมัน
๘๔. พลเอก สิงหา - พันเอกหญิง คุณหญิงอัสมีย์ เสาวภาพ
๘๕. คุณวีระ อุสาหะ
๘๖. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. รัตนา - คุณอรุณรัศมี พุ่มไพศาล
๘๗. คุณภารดี อมาตยกุล
๘๘. คุณเอมอร เจริญรัต
๘๙. พลอากาศเอก ปิโยรส - คุณวิไลลักษณ์ เลิศสมบุรณ์ และครอบครัว
๙๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพศาล อันประเสริฐ
๙๑. อาจารย์วันเพ็ญ สุจิตโต
๙๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มีชัย คุณาวุฒิ
๙๓. รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช
๙๔. คุณศรีสิทธิ์ - คุณห้องลักษณ์ วาลิกศิริ
๙๕. คุณสาคร ชัยบำรุง และครอบครัว
๙๖. คุณศุภิมาศ สุทธิสัมพันธ์
๙๗. คุณนงลักษณ์ นาควิเชียร
๙๘. สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
๙๙. คุณพัชรินทร์ ตัญวณัฒนิกุล
๑๐๐. รศ. ดร. เมธิรินทร์ ภินญุชน
๑๐๑. ศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ บุญเรืองรัตน์
๑๐๒. คุณชินชัย ชีเจริญ
๑๐๓. คุณอารี - คุณกรองทอง ภูสมบุญ
๑๐๔. คุณสุภาวรรณ อติชาตนันท์
๑๐๕. ชมรมศิษย์เก่า MSU
๑๐๖. คุณสัญญาพงศ์ จิรารัตน์วัฒนา
๑๐๗. คุณโฉมยง ประทีปอุษานนท์
๑๐๘. รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค

๑๐๙. คุณวิไลวรรณ ใจแก้ว
๑๑๐. คุณจรรยาสมร วัฒนเวคิน
๑๑๑. สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์
๑๑๒. สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย
๑๑๓. ดร. มาลี สุวรรณอัคร์
๑๑๔. มูลนิธิศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร
๑๑๕. คุณเมธี บัวศรี
๑๑๖. กำนันบุญยืน - รองฯ สุรินทร์ นาคดี
๑๑๗. รศ. ดร. สมใจ วิชัยดิษฐ
๑๑๘. คุณณัฐวัช อินทุภูติ
๑๑๙. คุณเรณู คงฤทธิศึกษากร
๑๒๐. ม.ร.ว. ทองใหญ่ ทองใหญ่ - คุณเพ็ญศรี ทองใหญ่ ณ อยุธยา
๑๒๑. คุณหญิงส่องแสง เมฆสวรรค์
๑๒๒. คุณวิจิตร วรดยางกูร และครอบครัว
๑๒๓. คุณประทีน อุณากุล
๑๒๔. ศาสตราจารย์ ดร. พรสรรพค์ - น.ต. อัมภวาฑู วัฒนางกูร
๑๒๕. ดร. นวลศิริ เปาโรหิตย์
๑๒๖. คุณพรทีไล (จ๋า) ถมั่งรักษ์สัตว์
๑๒๗. คุณสุภาณี เคาภายน และครอบครัว
๑๒๘. พล.ต. ต. วัลพล - คุณก่องกาญจน์ จัยสิน
๑๒๙. รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนา ตุงคสวัสดิ์
๑๓๐. คุณเดโช - ศาสตราจารย์ ทักษิณา สวานานนท์
๑๓๑. ดร. วีระพงษ์ - รองศาสตราจารย์จินดา โพธิ์เมือง
๑๓๒. คุณศรีวิภา จรูญโรจน์ ณ อยุธยา
๑๓๓. ศิษย์เก่า บางแสน รุ่น ๓
๑๓๔. ดร. วัลลภ ปิยะมโนธรรม
๑๓๕. คุณชจิตพรธรรม ไทยเพ็ชร
๑๓๖. รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี
๑๓๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา
๑๓๘. รองศาสตราจารย์กุลธร เลื่อนฉวี
๑๓๙. คุณปราณี ณะชาพันธ์
๑๔๐. คุณมัททกานต์ โอหารัตนมนณี
๑๔๑. คุณศิลปชัย - แพทย์หญิงสุวณี รักธรรม
๑๔๒. พลเรือเอก ประเสริฐ - คุณหญิง เอื้อทิพย์ บุญทรง
๑๔๓. ดร. สมชัย - คุณคำผาง วุฒิปริษา
๑๔๔. คุณวิพุธ โสภวงศ์
๑๔๕. คุณดาภรณ์ วีรสาร

๑๔๖. นายแพทย์สุพัฒน์ - คุณพรธมพิศ วาณิชชัยการ
๑๔๗. อาจารย์บังอร เสดนพนท์
๑๔๘. คุณเดือนฉาย คอมนันตร์
๑๔๙. คุณไพบูลย์ เสียงก้อง
๑๕๐. ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ - รองศาสตราจารย์วุฒญา วิศาลาภรณ์
๑๕๑. รองศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา
๑๕๒. น้องๆ “โกมุทผล”
๑๕๓. คุณเปรมฤดี โกมุทผล
๑๕๔. คุณแสงจันทร์
๑๕๕. คุณพัฒนพงศ์ - คุณพงศกร
๑๕๖. รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน วันชูเพลา
๑๕๗. อาจารย์มานิจ มงคลชัย
๑๕๘. อาจารย์ธานี ปาลสุทธิ
๑๕๙. อาจารย์ภักดีชาติอุทิศ
๑๖๐. คุณदनัย - คุณวิภา จุลชาติ
๑๖๑. อาจารย์บุญเลิศ - คุณทับทิม ศรีหงส์
๑๖๒. คุณบุญเอิญ - คุณประพิณ มีสินทสุด
๑๖๓. คุณประเทิน - คุณภารดี มหาขันธ์
๑๖๔. คุณสุพิน ทองธานี
๑๖๕. นายแพทย์สุชาติ - คุณแจ่มผล ชีวิน
๑๖๖. คุณเบญจมาศ มาประณีต
๑๖๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวัสดิ์ - คุณสรวงสมร เรื่องพิเศษ
๑๖๘. ศิษย์เก่า วศ. บางแสน รุ่น ๔
๑๖๙. คุณประเชิญ - คุณภัทรกานต์ เผ่าบุญเกิด
๑๗๐. คุณทัศนีย์ ถนัดเดินข้าว
๑๗๑. ดร. อารี สันหวี
๑๗๒. คุณวารุณี ภูวสรกุล
๑๗๓. คุณวีณา ศรีธัญรัตน์
๑๗๔. อาจารย์รมย์ธรรมา สุขเกษตร
๑๗๕. คุณนงน้อย ศิลประรัตน์
๑๗๖. คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์
๑๗๗. คุณปราณี วาณิชเจริญธรรม
๑๗๘. คุณศรีอรทัย บุรณศิริ
๑๗๙. คุณรุ่งรอง สีทองดี
๑๘๐. ดร. สันทนา
๑๘๑. คุณพิมพ์ใจ โพธิภักดี
๑๘๒. คุณสุดสายใจ - คุณสุปรีย์ โกมุทผล

๑๘๓. คุณปรีดีการมย์ โภมทผล และครอบครัว
๑๘๔. คุณรุจิรา เพชรชู
๑๘๕. คุณสหภาพ - คุณศศิภา โสมศุภามาศ
๑๘๖. คุณนภาพรณั จินดาวรานนท์
๑๘๗. คุณสมหมาย เอี่ยมอากาศ
๑๘๘. คุณศรพงษ์ - คุณลำอาง ประภาศิริ
๑๘๙. รองศาสตราจารย์เชาวน์ มณีวงษ์
๑๙๐. ดร. ศุภวัตร ภูวกุล
๑๙๑. คุณจุไรรัตน์ แสงบุญมา
๑๙๒. บางแสน รุ่น ๒
๑๙๓. คุณสิริสุข กลิ่นส่ง
๑๙๔. คุณอรพรรณ หยิวิยม
๑๙๕. คุณดรณี ศรีสัมภวงค์
๑๙๖. คุณบันลือ คำขิรพิทักษ์
๑๙๗. คุณเดือน ลิขิตพันธ์ประทุม
๑๙๘. คุณเฉลิม อุดกฤษฎ์
๑๙๙. คุณมาลินี นิ่มเสมอ
๒๐๐. คุณบุญประสิทธิ์ กนกสิงห์
๒๐๑. คุณดรณี ทักษะเสถียร
๒๐๒. คุณอุบล ภูมรราสสุคนธ์
๒๐๓. คุณรอบ โพธิ์แก้ว
๒๐๔. คุณวาสนา ปัญจมวัต
๒๐๕. คุณชาญพุทธณี พัฒนพัชร
๒๐๖. คุณสมบูรณ์ จันทวี
๒๐๗. คุณฉันทนา สมวงศ์อินทร์
๒๐๘. คุณสมหมาย รามอำไพ
๒๐๙. คุณสมพงศ์ สอนสุภาพ
๒๑๐. คุณบุญเพิ่ม อธิธีรัตน์
๒๑๑. คุณน้อย สุมาตรา
๒๑๒. คุณกฤษ วงศ์คำลือ
๒๑๓. คุณสมพร กิจสมใจ
๒๑๔. คุณชูศรี บัวเนตร
๒๑๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญมา ไทยก้าว
๒๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชนีย์ ธารเสนา
๒๑๗. คุณอนันต์ ภูมรรณ
๒๑๘. วิทยาลัยพาณิชย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๑๙. รองศาสตราจารย์ ดร. จรูญ ทิตาทธ

๒๒๐. คุณชนะ ประถมศรี
๒๒๑. มูลนิธิโสสะแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
๒๒๒. ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช
๒๒๓. คุณดวงใจ ตั้งสง่า
๒๒๔. คุณสุพัตรา จิตรพานิช
๒๒๕. คุณภรณ์ บุณมี
๒๒๖. ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๒๗. ศาสตราจารย์ ดร. ธีระ - คุณสุนงนาท สุตะบุตร
๒๒๘. สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๒๙. พ.ต.อ. นรวิวัฒน์ - คุณลดาวรรณ เจริญรัชต์ภาคย์
๒๓๐. ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาเอกมัย
๒๓๑. คุณบุญเพ็ญ ฤทธิมหันต์
๒๓๒. ดร.แกมสุข นุ่มนนท์
๒๓๓. ศาสตราจารย์ นพ. นราทร - คุณเพ็ญศรี ธรรมบุตร
๒๓๔. รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร - แพทย์หญิงสุนิทย ฉัตรศุกกุล
๒๓๕. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๓๖. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว
๒๓๗. คุณวารุณี ธนวานิช
๒๓๘. คุณสุคนธ์ พลภัทรพิจารณ์
๒๓๙. คุณวิวัฒน์ - คุณกมลลา อุสันโน
๒๔๐. คณะวิทยาศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๔๑. รองศาสตราจารย์ ดร. วสุธร ตันวิวัฒนกุล
๒๔๒. ชมรมข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๔๓. รองศาสตราจารย์ ดร. คุณวุฒิ - รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยนุช คนฉลาด
๒๔๔. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๔๕. มหาวิทยาลัยบูรพา

รายนามผู้ส่งพวงหรีดร่วมไว้อาลัยงานสวดพระอภิธรรมศพ ศาสตราจารย์ ดร. อ่าง บัวศรี

๑. ด้วยรักและอาลัยยิ่ง จากแม่และลูก
๒. พลเอก สิงหา - คุณหญิงอัสনী เสาวภาพ
๓. สมาคมแม่ดีเด่นแห่งชาติ
๔. ท่านผู้หญิงอมทรัพย์ สุจริตกุล
๕. พล.ร.อ. ประเสริฐ - คุณหญิงเอื้อทิพย์ บุญทรง
๖. อรุณ - วาสนา งามดี
๗. พล.ต.อ. พิเชิด - รศ.ดร. สุปรียา ควรเดชะคุปต์
๘. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
๙. วชิราวุธ ชินวิทย์ และครอบครัว
๑๐. พล.อ.อ. ปิโยรส - วิไลลักษณ์ เลิศสมบุรณ์
๑๑. ศ.นพ. สมพล พงศ์ไทย อธิการบดี ม.บูรพา
๑๒. มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๓. มุลนิธิ ศ.ดร. อ่าง บัวศรี
๑๔. นารีรัตน์ ทองประพาพ
๑๕. ดร. จิตรา ดุษฎีเมธา ศูนย์ให้คำปรึกษา มศว.
๑๖. รศ.ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล รองอธิการบดี ม.เกษมบัณฑิต
๑๗. ขจิตพรรณ ไทยเพชร
๑๘. รัตนา ตุงคสวัสดิ์
๑๙. รศ.ดร. อารี พันธุ์มณี
๒๐. ศุภพงษ์ - สำอางค์ ประภาศิริ
๒๑. สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย
๒๒. สมาคมลูกกตัญญูแห่งชาติ
๒๓. ดร. มั่นส โนนุช
๒๔. ศิษย์เก่า วศ.บางแสน รุ่นที่ ๑
๒๕. ชมรมข้าราชการบำนาญ ม.บูรพา
๒๖. ศรีวิภา จรูญโรจน์ ณ อยู่ธยา และครอบครัว
๒๗. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒๘. สมชัย - คำผิง วุฑฒิปรีชา
๒๙. ผศ.ดร. วิโรจน์ เรืองประเทืองสุข รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
๓๐. ผศ. บุญมา ไทยก้าว รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
๓๑. สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ ๕
๓๒. วินเลิศ - สุนทรี ภาวภูตานนท์
๓๓. เพื่อนอักษรศาสตร์จุฬา รุ่น ๑๙

๓๔. รศ.ดร. ศักดิ์ชัย นิรันทวิ และศิษย์พัฒนศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ ๕
๓๕. เดโซ - ทักษิณา สนวนานนท์
๓๖. ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
๓๗. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
๓๘. คณะศึกษาศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
๓๙. สุดา - สุรพล - สลิลา ทศานนท์
๔๐. ศ.ดร. สุชาติ อุปถัมภ์ ม.บูรพา
๔๑. กรองมณี ดุจจานุทัศน์
๔๒. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ม.บูรพา
๔๓. แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ.
๔๔. ผศ.ดร. ณรงค์ พุทธิชีวิน อธิการบดี ม.ราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๔๕. บางแสนรุ่น ๒
๔๖. สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.
๔๗. บ. AIA จำกัด
๔๘. ศิษย์บางแสนรุ่น ๓ (อรชร)
๔๙. บัณฑิตวิทยาลัย ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
๕๐. ภาควิชาการศึกษาพิเศษ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
๕๑. เพื่อนๆ ราชนี
๕๒. นมป. ๓ สถาบันพระปกเกล้า
๕๓. สกกุล ถมั่งรักษ์สัตว์ และครอบครัว
๕๔. ศิษย์ ปริญญาเอก จิตวิทยาการให้คำปรึกษา รุ่น ๓ มศว.
๕๕. กศ.บ. บางแสนรุ่น ๔
๕๖. ศิษย์ปริญญาเอก จิตวิทยาการให้คำปรึกษา รุ่น ๑ มศว.
๕๗. บังอร ณ ถลาง และครอบครัว
๕๘. รศ. กุลธร - อ.ยุพดี เลื่อนฉวี
๕๙. ศ. ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
๖๐. มูลนิธิ ศ. หม่อมหลวง จิรายุ นพวงศ์
๖๑. รศ.ดร. ประยูรศรี มณีสร
๖๒. ดร. อรุณ - วาสนา ปรีดีติติก
๖๓. สมาคมบริดจ์แห่งประเทศไทย
๖๔. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
๖๕. สมาคมศิษย์เก่า ม.บูรพา
๖๖. ดร.วัลลภ ปิยะมโนธรรม ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
๖๗. ศ.ดร. อีระ - ดร. สุนงนาท สุตะบุตร
๖๘. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
๖๙. รศ.ดร. เมธินันท์ ภิญโญชน, อ. วันเพ็ญ สุจิตต์โต
๗๐. AUNTIE JOAN SCHAAB ILLINOIS, U.S.A.

๗๑. พ.ต.อ.ดร. ปกรณ์ ไพรวงศ์
๗๒. ดร. วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์ รองกรรมการผู้จัดการ
 บ. ไตโยต้า เค.มอเตอร์ จำกัด
๗๓. นิสิตปริญญาเอกจิตวิทยาการให้คำปรึกษา รุ่นที่ ๒
๗๔. ณรงค์ - คุณสุวิมาศ สุทธิสัมพันธ์
๗๕. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.บูรพา
๗๖. สมาคมคนพิการผู้ค้าสลากประเทศไทย (อำนวยการ กลิน้อย)
๗๗. คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์ และครอบครัว
๗๘. จันทร์ทิพย์ ลิ้มทอง
๗๙. ช.พ.ค.
๘๐. ผศ. วิรุฬห์ ทองอำภา ม.ราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๘๑. ศ.ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ อธิการบดี มศว.
๘๒. มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยฯ
๘๓. พ.ต.อ. นรวัฒน์ - ลดาพรรณ เจริญรัชต์ภาคย์
๘๔. คุณหญิงฉวีภา วัฒนเวทิน อังอุบลกุล ประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ
๘๕. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ ม.บูรพา
๘๖. มัญชุ อุชชิน
๘๗. สหพันธ์สตรีเพื่อสันติภาพโลก (ประเทศไทย)
๘๘. คุณธนกร วังบุญคงชนะ ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๘๙. อวยชัย - ชูจิตต์ วีรวรรณ และครอบครัว
๙๐. พนิดา ดวงจินดา
๙๑. พ.ต.อ.ดร. ศราวุธ จิตต์ระเบียบ (สน.บางชัน)
๙๒. คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.บูรพา
๙๓. ดร. ณัฐ อินทรปาน
๙๔. ประพัฒน์ แสงวณิช
๙๕. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเอกมัย
๙๖. รศ. บัญญัติ - สุนีย์ สุขศรีงาม
๙๗. ROCHELLE POWTONG AND FAMILY
๙๘. คณะเภสัชศาสตร์ ม.บูรพา
๙๙. ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ม.บูรพา
๑๐๐. โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ม.บูรพา
๑๐๑. รศ. เขาวน มณีวงษ์
๑๐๒. ผศ. ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร กรรมการสภามหาวิทยาลัยบูรพา
๑๐๓. คณะสหเวชศาสตร์ ม.บูรพา
๑๐๔. คณะศึกษาศาสตร์ ม.บูรพา
๑๐๕. สำนักหอสมุด ม.บูรพา
๑๐๖. ชัยเกียรติ - ชุตินา ประสิทธิ์แพทย์ และครอบครัว

๑๐๗. จรรย์สมร วัฒนเวทิน ประธานชมรมและคณะกรรมการ
ชมรมแม่ดีเด่นแห่งชาติกรุงเทพฯ
๑๐๘. สหภาพ - ศศิกา โสมศุภามาต
๑๐๙. สุพินดา เสริมสวย - บุติก
๑๑๐. ครอบครัวเจริญชาติศรี
๑๑๑. คณะวิทยาลัยสารสนเทศ ม.บูรพา
๑๑๒. คณะวิศวกรรมศาสตร์ ม.บูรพา
๑๑๓. ผู้ร่วมงานที่ วิศวกรรม. บางแสน
๑๑๔. ดร. พูลศรี กนกวิจิตร
๑๑๕. วัดพุทธดัลลัส USA
๑๑๖. ครอบครัวแดงปุ่น
๑๑๗. อาจารย์ บุคลากร นิสิต ม.บูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
๑๑๘. สำนักคอมพิวเตอร์ ม.บูรพา
๑๑๙. WORLD BANK
๑๒๐. เพื่อนมาแตร้ แด้ว
๑๒๑. ดร. เฉลิมวงศ์ - ดร. เพ็ญแข วัฒนสุนทร
๑๒๒. ดร. สุรัฐ - รศ. ชนิกา ศิลปอนันต์
๑๒๓. ดร. พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร
๑๒๔. สุภาภรณ์ ปีเตอร์ และครอบครัว
๑๒๕. คุณหญิงสมณทา - ดร. สิบแสง พรหมบุญ
๑๒๖. คณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองโครงการฯ
กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
๑๒๗. ชมรมผู้สูงอายุ มศว.
๑๒๘. ดร.ทวีศิลป์ - ดร.เพ็ญญา กลนภาค ม.บูรพา
๑๒๙. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ ม.บูรพา
๑๓๐. มูลนิธิสหพันธ์สันติภาพสากล (ประเทศไทย)
๑๓๑. สุนันทา แสงทอง ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน
๑๓๒. ศูนย์บริการวิชาการ มศว.
๑๓๓. คุณหญิงอำไพ สิริโยธิน และครอบครัว
๑๓๔. ดร. พนม - นางนวล พงษ์ไพบูลย์
๑๓๕. สุรินทร์ - บุญยีน นาคดี
๑๓๖. ดร. ฮันส์ - ดร. โสภา ชูพิกุลชัย คุณชปิลมันน์ ราชบัณฑิต
๑๓๗. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๑๓๘. เจลีย์ว อยู่สีมารักษ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓๙. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.ศธ. (กองแผนงาน)
๑๔๐. มูลนิธิ ศ. คุณดวงเดือน พิศาลบุตร
๑๔๑. คณะมนุษยศาสตร์ มศว.

๑๔๒. ชมรมศิษย์เก่า MSU แห่งประเทศไทย
๑๔๓. สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
๑๔๔. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย
๑๔๕. โรงเรียนศรีจิตรา อ. สจิตรา ป้องประภา - ศรีวัฒน์ ธีระเผ่าพงษ์
๑๔๖. พนิดา กำภู ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๔๗. ดร. วิชัย ไทยถาวร
๑๔๘. RBSC & RBSC POLO CLUB
๑๔๙. ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ม. บูรพา
๑๕๐. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ม. บูรพา
๑๕๑. ดร. มาลี สุวรรณอรรถ
๑๕๒. น้องๆ "โกมุทผล"
๑๕๓. รองศาสตราจารย์ นิภา นิธยาน
๑๕๔. ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด
๑๕๕. เพื่อนอักษรศาสตร์ จุฬาฯ รุ่น ๑๙

กราบขอบพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่านที่ได้มาร่วมแสดงความเสียใจนำพวงหรีด และดอกไม้มาร่วมเคารพศพ ร่วมเป็นเจ้าภาพในพิธีสวดพระอภิธรรมศพและมอบปัจจัยเพื่อร่วมบำเพ็ญกุศล ตลอดจนได้กรุณามาเป็นเกียรติเพื่อแสดงความอาลัยเป็นครั้งสุดท้ายในงานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ธำรง บัวศรี ในครั้งนี้

หากศาสตราจารย์ ดร. ธำรง บัวศรี ได้รับทราบโดยญาณวิถีใดก็ตามคงจะปิติยินดีและซาบซึ้งในกุศลจิตของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอบุญกุศลที่ท่านได้กระทำร่วมกันในครั้งนี้ จงดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญโดยทั่วกัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรชญา บัวศรี
นายสหภพ และนางศศิภา โสมศุภามาต

พฤษภกาสร์
โททนต์เส่งคง
นรชาติวางวาย
ลิตทวแต่ชีวิต

อิกกฤษรอนปลดปลง
สำคัญหมายในกายมี
มลายสิ้นทงอนทรีย์
ประตบไว้ในโลกา

พระนิพนธ์

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส